

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXXXVIII., št. 10
oktober – vinotok

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
Glavni urednik Janez Černač
Odgovorni urednik Boris Leskovic

Bojan Avbar, Tomaž Burazer,
Franc Černigoj, Romana Erhatic
Širnik, Janez Hartman, Boris
Kryštufek, Marjan Toš

Lektorica in korektorica
Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovci izhajajo praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.200 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrjene z žigom in podpisom
odgovorne osebe ZLD/LD, in
fotografije pa v originalu ali na
CD. Pripišite tudi svojo telefonsko
številko.

Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovce@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovstvo.net>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 1000 SIT,
od 15 do 25 besed 1300 SIT,
od 25 do 30 besed 1500 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 50 SIT.
Male oglase je treba poslati pisno in
plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

IZ VSEBINE:

J. Černač:	Ne vrzimo puške v koruzo!	456
LZS:	Javni poziv Lovske zveze Slovenije Vladi RS zaradi neuresničevanja Zakon o divjadi in lovstvu	458
IZ DNEVNEGA TISKA		459
MNENJA IN PREDLOGI		461
R. Simoneti:	Zmedeni orkester	461
NAŠ INTERVJU		462
J. Černač:	Bojan Lepičnik – Novi časi, novi zakon, nove naloge	462
R. Erhatic Širnik:	Od plemenite do škodljive divjadi	465
B. Krže:	Vid divjega prašiča je boljši, kot si mislimo!	468
B. Krže:	Dvanajst mesecev v prašičjem revirju (VI.)	470
I. Ambrožič:	Gnezdenje planinskega orla na Primorskem	471
PO LOVSKEM SVETU		474
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	474
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		475
F. Odlazek:	Kako zelena je bila moja dolina	475
F. Novak:	Spomini na moja zasledovanja	478
LOVSKA ORGANIZACIJA		482
B. Vasa:	Zelo uspešno opravljeni lovski izpiti pri LZ Maribor	482
F. Koščak:	Notranjski pripravniki uspešno opravili lovske izpite	483
Z. Mastnak:	V Celju nova generacija mladih lovcev	484
G. Bolčina:	Letos zadnjič tečaja za lovske čuvaje po določenih starega Pravilnika o izobraževanju	484
E. Lenarčič:	Ob 60-letnici hrvaške LD Tetrijeb – Čabar, sodelovala tudi ZLD Notranjske – Cerknica	485
O. Bakal:	42. pokal Mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma	486
F. Rotar:	20 let LPZ prekmurskih lovcev	486
L. Jakomin:	Petdeset let LD Žabnik – Obrov	487
D. Vešner:	Lovci smo spet očistili del narave s pomočjo DINOSA	489
B. Leskovic:	Brezoviški lovci in kmetovalci na skupnem pikniku	489
B. Žerdin:	Nova naložba za lovce LD Bogojina	490
B. Žerdin:	Hubertova lovska maša LD Bogojina	490
B. Kurnik:	Državno prvenstvo LZS v lovski kombinaciji	490
B. Kurnik:	Državno prvenstvo LZS 2005 za veterane v Kunšperku	491
JUBILANTI		493
LOVSKI OPRTNIK		494
J. Papež:	Fotografiranje divjih živali iz skrivališč	494
F. Rotar:	Prva zanj: lovski rog in čopič, šele nato puška	495
J. Kocjančič:	Novosti pri prvi pomoči obolelim za srčno kapjo	496
M. Cerar:	Podhujka ali legen v Savinjski dolini	497
B. Uršič:	Dušan in njegove živali	498
J. Horvat:	Gamsova v Prekmurju	498
V. Hrovatič:	Bober v reki Sotli v Podčetrtku	500
B. Leskovic:	Aigleovi škornji PARCOURS – »rojeni« za lov	501
F. Černigoj:	Nove knjige – Irma Jančar: Sledi	502
M. Erzar:	Kulinarični kotichek	503
V SPOMIN		504
LOVSKA KINOLOGIJA		505
D. Birnbaum	Nemški žimavec – v lovski praksi	505
– B. Krže:	vsestransko uporaben pes	506
K. Korče:	Gonič ali ne gonič, to je še vedno vprašanje!	506
A. Strajnar:	www.pticarji.net	508
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	508

SLIKA NA NASLOVNICI:
Divji prašič – *Sus scrofa*
Foto: Foto Spring MB

Foto: M. Samar

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.
srna, mladiči obeh spolov:
1. 9.–31. 12.

mladica:
1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:
16. 8.–31. 12.
košuta, teleta obeh spolov:
1. 9.–31. 12.
junica, lanščak:
1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:
16. 8.–31. 12.
košuta in teleta obeh spolov:
1. 9.–31. 12.
junica, lanščak:
1. 7.–31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in
jagnjeta obeh spolov:
1. 8.–28. 2.
ovca:
1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:
1. 4.–31. 1.
svinja:
1. 7.–31. 1.
ozimci in lanščaki obeh spolov:
1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Ne vrzimo puške v koruzo!

Jesen je za lovce najbogatejši in najbolj obetaven ter lep del leta.

Letos še posebno, ker bomo v naših loviščih poleg številnih lovov po štirih letih opravili tudi pregled opravljenega dela v tem mandatnem obdobju, končno si bomo določili nova pravila za delo naše organizacije ter izvolili novo vodstvo. Za vse to je potreben tehten premislek, ker se z vsem tem določa naša nadaljnja pot po lovskih stezah, kot rečemo, ki jo bo hodil prav vsak slovenski lovec sam, povečini pa tudi z drugimi lovskimi tovariši.

V minulih letih smo veliko zamudili, vendar se na novi poti ne kaže spotikati zaradi pogledov nazaj, pač pa je nujno zastaviti smelejše korake naprej in se odločno postaviti na stran varstva divjadi ter njenega življenjskega prostora, kot je že določeno v novem zakonu o divjadi in lovstvu. To je naša nova pot!

Prišel je čas, ko si moramo odkrito postaviti nekatera vprašanja, ki si jih lovci nismo bili vajeni postavljati. Predvsem ne tako razločno, ker smo se v preteklosti morali prepuščati drugim, če je zadevalo pomembne odločitve in naše interese. Postavljanje potrebnih vprašanj ni samo sebi namen, pač pa moramo najti hitre in predvsem jasne ter odločne odgovore, sicer bo vse ponovno zamujeno vsaj za štiri leta, lahko pa tudi za dolgo dobo. Zato naj ponovno poudarimo naloge, ki so pred vsemi lovci. Še posebno bo za to pot in smer razvoja odgovorno novo vodstvo, ki ga bomo izvolili. Oni nas bodo vodili. Kako? In kam?

Po letu in pol od uveljavitve novega zakona lovske organizacije še vedno živijo v negotovosti, ker ni sprejetih koncesij, s katerimi naj bi bila dodeljena lovišča ter opredeljene obveznosti lovskih družin. Komaj smo po skoraj treh desetletjih dobili nov zakon, na podlagi katerega še nimamo vseh podzakonskih predpisov, pa so že glasni posamezniki, ki želijo spremeniti zakon v zakupni sistem in tako večino lovcev izriniti iz lovišč. Vlada RS je že sprejela odločitev, da se nov zakon ponovno spremeni, da bi se ugodilo omenjenemu manjšemu številu lovcev. Bogati lahko lovijo za denar po vsem svetu, kar je razvidno iz ponudb številnih domačih in tujih agencij in kjer je ponudba tudi v velikem cenovnem razponu. Vsak lovec naj se sam vpraša, če je dovolj bogat, da bo pri zakupu naših lovišč prišel zraven kot lovec, ne samo kot gonjač? Podpirate take spremembe? Podpirate člane, ki hočejo to uveljaviti s pritožbami na Ustavno sodišče ter na sodišče za človekove pravice v Strasbourgu?

Boste v vodstvo Lovske zveze Slovenije ponovno izvolili stare funkcionarje, ki so v upravnem odboru in drugod zaustavili vse nujne spremembe, ker nikakor ne sprejemajo novega zakona? Sliši se namreč samo nekaj glasnih sitnob, tihe večine seveda ni mogoče slišati. S takim obnašanjem namreč dokazujejo politični in splošni javnosti, da nov zakon ni dober in ga je zato treba spremeniti. S tem so zaradi svoje nečimrnosti ali neznanja pa tudi zaradi povsem osebnih interesov ter interesov nekaj veleposestnikov, ki jih očitno na tiho zastopajo, postavili na kocko celotno prihodnost slovenskega lovstva! V demokraciji ni nič za vedno doseženo in nič ni

dano samo od sebe, pač pa je stalno tekmovanje, kjer se je treba vedno znova dokazovati z rezultati, in sicer v politični in strokovni ter splošni javnosti. Se zavedate tveganja za naše lovstvo, ki ga povzročajo posamezniki zaradi osebnih interesov?

Smo edina lovska organizacija na svetu, ki ima od leta 1998 zapisana in sprejeta pravila obnašanja v Etičnem kodeksu slovenskih lovcev in smo ga vsi sprejeli ter tudi slovesno podpisali. V posebnem poglavju tega kodeksa so določila o pravih odnosih med lovskimi tovariši ter o medsebojni pomoči ter spoštovanju odločitev. Zato se vprašajmo, kakšno moralno raven imajo tisti lovci, ki so člani upravnega odbora, torej so naše vodstvo, pa delujejo proti veljavnemu zakonu, proti lastnemu predsedniku ter se celo ločeno in tajno sestajajo. Zakaj? In s kakšnimi nameni, da ne nastopijo javno in pred vsemi lovci? Med lovci pač ne ostane nič prikrito, vsaj ne za daljši čas. Zato se vsi dobro poznamo in za vsakega tudi vemo, kam cilja.

V demokracijah lahko vsak izraža svoja stališča, poglede in interese, kar je celo zaželeno, še posebno v lovstvu, ki združuje tako različne ljudi, s tako različnimi pogledi. Zato v našem glasilu v rubriki Mnenja in predlogi objavljamo tudi vse prispevke lovcev, če je v njih vsaj zrno soli in ne delajo prevelike sramote samim piscem ali naši organizaciji. V demokratičnih okoljih in družbah pa velja tudi pravilo, da se predlogi in interesi lahko uveljavljajo le po demokratičnih poteh ter na kultiviran način. Vse druge poti niso dostojne za lovce, ki so podpisali Zapisrego slovenskih lovcev!

Po kakšnih merilih boste v lovskih družinah evidentirali in nato tudi izvolili nova vodstva v območjih in v vodstvo Lovske zveze Slovenije? Imate vsaj osebno in vsak zase razčiščeno, kdo bo dobro in odločno zastopal vaše interese v lovstvu, ker teh meril v lovstvu očitno nimamo in jih tudi nismo hoteli imeti? Kje in zakaj so skriti ali zapostavljeni ter pozabljeni vsi člani, ki so se izobrazili za lovske mojstre (lovske tehnike), ki imajo diplome visokih šol na področju biologije, veterinarstva, gozdarstva, kmetijstva, pravnih in ekonomskih znanosti? Za vsa sedanja vodstva, ki tega niso dojela ali pa jih je povozil čas, so to gotovo neprijetna vprašanja. Imate drugi jasne odgovore?

V tej jeseni je torej pred nami veliko težkih vprašanj, ki jih lahko združimo v eno samo veliko vprašanje, ki naj bo naslovljeno na vse naše člane. Smo se pripravljene boriti za pravice divjadi, njeno varstvo in naše pravice do upravljanja lovišč ter za pravice do lova vseh, ki izpolnjujejo zakonske pogoje?

Večina to gotovo hoče. Prepričani smo, da je večina lovcev razumnih ljudi, ki se zavedajo pomena lovstva in svojih pravic ter dolžnosti pri javnih nalogah za dobro naše narave ter divjadi, ki je v državni lasti, kar z drugimi besedami pomeni, da je last vseh nas. Slovenski lovci smo lov opredelili kot trajnostno rabo narave.

Zato takim dajemo pogum pri odločanju, ki je pred nami.

Nikar ne vrzimo puške v koruzo!

Mag. Janez Černač, glavni urednik

Lovska zveza Slovenije pozvala Vlado k uresničevanju Zakona o divjadi in lovstvu

Predstavniki Lavske zveze Slovenije so na novinarski konferenci 25. 8. 2005, ki so jo sklicali na sedežu LZS v Ljubljani, pojasnili razloge, zaradi katerih je LZS pozvala slovensko vlado, naj vendarle začne uresničevati Zakon o divjadi in lovstvu (Ur. l. RS, 16/2004), ki je bil objavljen 20. februarja 2004, veljati pa je začel tri mesece pozneje, torej 20. maja lani. Z zakonom je bilo določeno tudi prehodno obdobje enega leta, v katerem bi morali sprejeti vse potrebne podzakonske akte in uredbe. Zadnji rok za sprejem Uredbe o podelitvi koncesij je bil celo 28. februar 2005. Ker se tudi pol leta po izteku roka ni nič premaknilo, se je Upravni odbor Lavske zveze Slovenije odločil za ukrepanje. Na Vlado R Slovenije so naslovili pismo, v katerem jo pozivajo, naj nemudoma sprejme Uredbo o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z lovišči v R Sloveniji. Šele sprejeta uredba in na njeni podlagi izpeljani javni razpisi za podelitev koncesij namreč omogočajo izpolnitev zakonskih obveznosti in zagotavljanje nadaljevanja strokovnega upravljanja z lovišči.

Novinarjem so povedali, da ker ni osnove za izvedbo javnega razpisa za podelitev koncesij – te naj bi se podeljevale za dobo najmanj 20 let – je na terenu že kar nekaj težav. Lovišča so bila namreč imenovana s posebnim odlokom 30. 11. 2004, ustanovljena so bila tudi lovskoupravljalska območja (LUO), na drugi strani pa, ker koncesijskih pogodb še ni, z lovišči upravljajo stari upravljavci. Nekatere lovske družine so se morale zaradi zakonsko predpisane najmanjše površine lovišča združiti s sosednjo LD, tudi lovskogospodarski načrti so bili narejeni že po novih loviščih. To pa so vse situacije, v katerih lovske družine zelo težko dobro gospodarijo.

Sicer je Lovska zveza Slovenije vzela to leto kot prehodno in bo še naprej izvajala vse aktivnosti v skladu s sprejetimi lovskogospodarskimi načrti za posamezna lovišča. Res pa je, so povedali odgovorni na LZS, da zaradi neurejene zakonodaje ne potekajo nekatere aktivnosti iz dolgoročnih načrtov. Resnejše

Foto: B. Leskovic

Predsednik LZS Bojan Lepižnik seznanja novinarje dnevnih medijev s stališčem UO LZS na odgovor, ki ga je LZS dobila od Vlade.

težave se bodo pojavile, so opozorili, ko bo treba sprejemati lovskogojitvene načrte za novo lovsko leto.

Bojan Lepižnik, predsednik LZS, je novinarjem povedal, da če Vlada do konca septembra še vedno ne bo sprejela Uredbe o podelitvi koncesij, po oceni LZS do konca leta ne bo mogoče opraviti javnih razpisov za podelitev koncesij in skleniti ustreznih koncesijskih pogodb. Zanimivo je, je poudaril, da je Vlada doslej sicer sprejela nekatere akte in uredbe, ki jih zakon predvideva, ni pa sprejela ključne uredbe, ki naj bi urejala po-

membno področje koncesij. 29. člen lovskega zakona namreč predvideva, naj bi se denar od koncesnin zbiral v posebnem skladu, oblikovanem za poravnavanje čezmernih škod od divjadi oziroma obremenjenosti kmetijskih zemljišč in gozdov. Prav s temi sredstvi bi torej lovci lahko blažili škodljive vplive, ki jih ponekod ima divjad na okolje.

Lovska Zveza Slovenije bo, so poudarili na konferenci, tudi v prihodnje uporabljala vsa pravna sredstva za varovanje okolja in divjadi. Po svojih močeh se bo zavzemala za sprejetje in uresničevanje takšnih predpisov in

ukrepov, ki bodo zagotavljali aktivno varstvo okolja, divjadi in drugih prostoživečih živali ter dolgoročno sobivanje ljudi in prostoživečih živali v skupnem prostoru.

Na vprašanje novinarjev Vladi so iz vladnega kabineta še istega dne ponovno sporočili, da Uredbe ne bodo izdali, dokler Ustavno sodišče ne bo razsodilo o več vloženih pobudah za presojo ustavnosti Zakona o divjadi in lovstvu ter zaradi postopka, ki poteka pred Evropskim sodiščem za človekove pravice v Strasbourg.

Uredništvo

Vlada bo pripravila spremembe Zakona o divjadi in lovstvu

Ljubljana, 5. septembra 2005 – Vlada je na dopisni seji obravnavala zahtevo Državnega sveta in druge pobude za začetek postopka za oceno ustavnosti nekaterih členov Zakona o divjadi in lovstvu. Odločila je, da prouči ustreznost ureditve področja in v najkrajšem času pripravi **SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ZAKONA**. V okviru sprememb bo opravljena tudi presoja ustreznosti veljavnih rešitev, na katere opozarjajo pobudniki za oceno ustavnosti zakona, so sporočili iz Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Spomnimo, da je Državni zbor Zakon o divjadi in lovstvu sprejel 19. decembra 2003, 27. januarja lani pa so ga poslanci sprejeli ponovno in s tem preglasovali odločilni veto, ki ga je na zakonsko besedilo 23. decembra 2003 izglasoval državni svet.

Zaradi zavrnitve odločilnega veta so v državnem svetu napovedali **ustavno presojo zakonskega besedila**. Ustavno sodišče je nato 6. julija lani odločilo, da niso izpolnjeni pogoji za začasno zadržanje izvajanja zakona, kot so to predlagali pritožitelji.

Sicer pa Zakon o divjadi in lovstvu prinaša novo, posodobljeno ureditev na področju upravljanja, načrtovanja, ohranjanja in trajnostnega gospodarjenja z divjadjo, v nekaterih delih pa ohranja že uveljavljeni pravni red na tem področju. Tako bo divjad še naprej državna lastnina, tudi lovska pravica bo pripadala državi, ki pa jo bo lahko prenesla na usposobljeno pravno osebo.

Bistvena novost zakona je **koncesija**, ki jo morajo upravljavci lovišč, lovske družine, plačevati državi. Ker bo država na podlagi zakona pobirala koncesnino, se bodo v državni proračun natekla dodatna finančna sredstva. Iz zbrane koncesijske dajatve se bo oblikoval posebni sklad, ki bo namenjen za plačilo škode, ki jo na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih povzroči divjad.

Po STA – Uredništvo Lovca

Javni poziv Lovske zveze Slovenije Vladi RS zaradi neuresničevanja Zakona o divjadi in lovstvu

Zakon o divjadi in lovstvu (Ur. l. RS, 16/2004) je bil objavljen 20. februarja 2004, veljati pa je začel 20. maja 2004. Zakon je sodoben in usmerjen naravovarstveno – v prid divjadi in drugim prostoživečim živalim ter njihovem naravnemu okolju. Lovskim organizacijam nalaga zahtevne naloge glede upravljanja z divjadjo in lovišči, izobraževanja, preprečevanja škode in druge naloge, ki so pomembne za zagotavljanje sožitja med ljudmi in prostoživečimi živalmi. Čeprav zakon v celoti ne more zadostiti raznolikim interesom v naši organizaciji, pa velika večina izmed več kot 22.000 lovcev, organiziranih v več kot 410 lovskih družinah, območne lovske zveze in organi Lovske zveze Slovenije podpirajo veljavni Zakon o divjadi in lovstvu in se zavzemajo za njegovo udejanjanje v praksi.

Občni zbor Lovske zveze Slovenije, ki je sestavljen iz starešin oziroma predsednikov lovskih družin, je na svoji seji 25. junija 2005 sprejel sklep, v katerem poziva Vlado Republike Slovenije, naj nemudoma sprejme Uredbo o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z lovišči v Republiki Sloveniji. V Zakonu določeno prehodno obdobje enega leta je namreč za sprejem podzakonskih predpisov preteklo že 20. maja letos. Šele sprejeta Uredba in na njeni podlagi izpeljani javni razpisi za podelitev koncesij za upravljanje z lovišči omogočajo izpolnitev zakonskih obveznosti in zagotavljanje nadaljevanja strokovnega upravljanja z lovišči.

Upravni Odbor Lovske zveze Slovenije **opozarja**, da smo Vladi poslali uradno pismo, s katerim smo jo zaprosili za čimprejšnje sprejetje omenjene Uredbe. Odgovor na pismo nam je v imenu Vlade RS posredovala vodja kabineta predsednika Vlade, v katerem nas je obvestila, da Vlada RS ne namerava sprejeti Uredbe, dokler ne bo Ustavno sodišče RS odločilo o ustavnih pritožbah, ki so bile vložene zoper zakon na Ustavno sodišče RS in dokler ne bo končan postopek, ki se vodi pred Evropskim sodiščem za človekove pravice v Strasbourgu. S takšnim odgovorom je Vlada Lovski zvezi Slovenije sporočila, da ne spoštuje v celoti veljavnega pravnega reda in zakonov v Republiki Sloveniji, ki jih je z veliko večino sprejel Državni zbor. S takšnim stališčem se je Vlada RS postavila v vlogo Ustavnega sodišča, ki je edino pristojno zadržati izvajanje veljavnih zakonov, česar pa omenjeno sodišče ni storilo.

Upravni odbor LZS izraža **zaskrbljenost nad takšnim stališčem Vlade RS in jo javno poziva**, naj spoštuje Ustavo RS in pravni red ter takoj sprejme tiste podzakonske akte, ki so zakonsko obvezni in nujno potrebni za izvajanje Zakona o divjadi in lovu, predvsem Uredbo o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z lovišči v Republiki Sloveniji. Vlado tudi pozivamo, naj Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na tej podlagi izvede javni razpis za podelitev koncesij za upravljanje z lovišči.

Lovska zveza Slovenije bo leta 2007 praznovala 100. obletnico organiziranega lovstva na Slovenskem, zato upravičeno **pričakujemo**, da bo Vlada prisluhnila našim legitimnim in zakonitim zahtevam ter spoštovala tako slovenski pravni red kot tudi naše stališče v zvezi s tem. Smo namreč ena največjih in najbolj organiziranih organizacij civilne družbe v Sloveniji in aktivna članica Zveze evropskih lovskih organizacij (FACE) in Mednarodnega sveta za varstvo divjadi in lov (CIC).

Lovska Zveza Slovenije bo tudi v prihodnje uporabljala vsa pravna sredstva za varovanje okolja in divjadi. Po svojih močeh se bomo zavzemali za sprejetje in uresničevanje takšnih predpisov in ukrepov, ki bodo zagotavljali **aktivno varstvo okolja, divjadi in drugih prostoživečih živali ter dolgoročno sobivanje ljudi in prostoživečih živali v skupnem prostoru.**

Sprejeto na seji Upravnega odbora LZS, 23. 8. 2005

Upravni odbor LZS se je 23. 8. 2005 sestal na izredni seji, na kateri so oblikovali stališča LZS glede odgovora Vlade na poziv LZS za podelitev koncesij za upravljanje z lovišči

B. Lepičnik je predstavil pismo, ki je bilo v skladu s sklepom UO LZS posredovano Vladi RS, ter odgovor Vlade na naš dopis. Predstavil je tudi pobude na Ustavno sodišče za presojo ustavnosti Zakona o divjadi in lovstvu ter odločitev ustavnega sodišča, da se predlogu za zadržanje izvajanja zakona ne ugotovi. Povedal je, da se je treba na odgovor Vlade odzvati, saj gre za jasno nespoštovanje pravnega reda. Razmisliti moramo, je poudaril, tudi o načinu in morebitnih posledicah tega dejanja. Predstavil je predlog sporočila za javnost. Opozoril je, da če uredba o podelitvi koncesij ne bo sprejeta do konca septembra, praktično ne bo možnosti, da bi bile koncesije podeljene še letos.

Na člane UO LZS je apeliral, naj se odločijo, ali so v dopisu napisana stališča navedena korektno ter na kakšen način to predstaviti Vladi in javnosti.

V razpravi so **A. Šubic, J. Piskernik, H. Oršanič, D. Jukič, J. Černač, J. Rupnik, J. Jerič** in **B. Vasa** podprli predlog, da predloženi dopis posredujejo v javnost, medtem ko so **M. Trafela, Z. Lešnik, Š. Virjent, D. Jug** in **F. Koščak** predlagali previdnejšo pot ter predlagali, da bi poskusili urediti sestanek s predsednikom Vlade ter z lobiranjem pri poslancih priti do ugodnega rezultata.

J. Jerič je pred glasovanjem seznanil člane UO, da bo glasoval za sprejem besedila javnega poziva in da je zanj, kot člana UO, to eno najbolj častnih in pomembnih dejanj v vsem mandatu.

Z 18 (osemnajstimi) glasovi za in 1 (enim) vzdržanim (M. Trafela) je bil sprejet sklep, da se z ustrezno dopolnjenim dopisom obvesti javnost. Dva člana UO se nista opredelila, in sicer **O. Rožanc** ter **A. Podgoršek**.

Člani UO, ki so se opredelili za javni poziv, so se po glasovanju tudi podpisali pod javni poziv.

O zadevi pa se niso mogli izreči za udeležbo na seji opravičeni naslednji člani UO LZS: **B. Zlobko, J. P. Marin, A. Vrščaj, F. Trebušak, E. Veselko, M. Kontelj** in **M. Božič**.

Uredništvo

SE BOBRI VRAČAJO NA STAJSERSKO?

Večer, 6. 8. (Katja Žerjavič). – Pri kraju Podčetrtek so odkrili zanimivo sled, ki bo morda potrdila, da se je evropska vrsta bobra vrnila tudi na Štajersko. V strugi potočka, ki se izliva v Sotlo, so namreč našli približno meter veliko okostje neke živali, ki je po ploščatem repu in nekaj krzna spominjalo na bobra. **Dr. Boris Kryštufek** iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije je po ogledu okostja potrdil sume o najdenih ostankih. Meni pa, da bi rezultate molekularne analize organskega materiala lahko uporabili kdaj v prihodnosti, ker jih zdaj ni s čim primerjati. Ali je bober v omenjenem delu stalen ali je zašel le po naključju, bo bolj znano pozimi, ko bodo natančno pregledali sledi na drevju.

Slovenski raziskovalci so do leta 2003 našli dve nahajališči bobra: pri izlivu reke Radulje v Krko in na območju Dobličice pri Črnomlju. Poznavalci so že pred časom posumili, da je bober tik pred tem, da se naseli še ob Muri in Dravi. Blizu naselja Kot pri Veliki Polani so opazili ostanke dreves, ki jih je zagotovo oglodal in podrl bober. Kar težko si predstavljamo bobre, kako tudi pri nas z glodanjem podirajo drevesa in z vejami gradijo jezove, da nastanejo majhna jezercja in ribniki, daleč naokrog

pa je slišati čudne glasove: »Šab, šab, šab ...« Najprej bi se nam vse skupaj zdelo lepo, kmalu pa bi nas začele skrbeti gozdne ceste, če bi jih veliki glodavci na posameznih mestih nevarno spodkopali, kot se je dogajalo v davni preteklosti in se še zdaj dogaja na Bavarskem.

PSI RAZTRGALI ČREDO OVAC

Gorenjski glas, 12. 8. (Boštjan Bogataj). – V Arneževem voglu pri Sp. Dupljah sta dva potepuška psa kljub električnemu pastirju raztrgala nekaj ovac, last ovčerejca **Staneta Markiča** iz Strahinja. Zanimivo je, da je Markič v dvanajstih letih, kar se ukvarja z ovčerejo, tokrat prvič pasel v »dolini«, tako rekoč doma. Prej jih je vedno gnal na Kriško goro. Tokrat je utrpel za 200.000 tolarjev škode.

MEDVEDKA DOHITELA GOBARJA

Primorske novice, Delo, Dnevnik, 27. 8. (DC). – Zgodilo se je v Dletu pri Zabičah: ko se je 62-letni Bistričan pri iskanju gob vzpenjal proti vrhu hriba, je sredi gozda zagledal medvedko. Poskušal se je mirno umakniti, da ne bi vzbujal pozornosti živali. Ko je pogledal nazaj, je videl, da medvedka teče proti njemu. Pognal se je v dir in začel kričati, da bi pritegnil pri-

jateljevo pozornost. Kosmatinka se sploh ni zmenila za njegovo vpitje, kaj šele, da bi se ga ustrašila. Po približno dvesto metrih ga je dohitela in ga dosegla s šapo. Na srečo sta bila v bližini zakonca, ki sta s kričanjem in avtomobilskim trobljenjem pripravila medvedko, da je odnehala in odhlačala globlje v gozd. V napadu Bistričanu razen smrtnega strahu ni bilo hujšega, saj je dobil le nekaj udarnin, modric in prask.

Gorenjski glas je 26. 8. objavil članek o medvedu, ki plaši obiskovalce gozdov v Poljanski dolini. Srečal ga je tudi **Simon Pleško**, predsednik LD Škofja Loka. Medveda so opazili na kmetiji Pri Vodniku na koncu doline Hrastnice, zasledili pa so ga tudi okoli Črnega Vrha. Po Pleškovih izkušnjah medved sam zlepa ne napade. »Ko hodimo po gozdu, je dobro, da vmes glasno govorimo, ploskamo, da nas medved sliši in se umakne,« pravi izkušen lovec.

»Po informacijah naše ljubljanske enote se na območju Polhograjskih dolomitov zadržuje tudi medvedka z mladiči,« je povedal **Miran Hafner** iz kranjske Območne enote Zavoda za gozdove Slovenije. V Zavodu za gozdove Slovenije menijo, da bi bilo medveda, ki plaši, najbolje odstreliti, kar nikakor ne bi ogrozilo ohranitve ugodnega stanja populacije rjavega medveda na Slovenskem. »Območje je obljubeno, zato stalna prisotnost medveda povzroča nelagodje in strah

med prebivalci in obiskovalci ter predstavlja potencialno možnost konflikta.«

Dnevnik je 18. 8. poročal o medvedki z mladiči in petih približno dve leti starih medvedih, ki jih je mama medvedka, potem ko je dobila nove mladiče, zapustila. »Ti medvedi so kot najstniki, ki si vse dovolijo,« pravi gospodar grosupeljske lovske družine **Bojan Habjan**. »V ponedeljek sredi popoldneva se je eden od njih mastil na njivi s krompirjem, nato pa se je preselil še v koruzo. V Gatini hodi medved okoli vikendov ... Medvede skoraj vsak dan videvajo tudi v Šmarju - Sapu, Smrjenah, na Turjaku ...«

Po poročanju Dela in Večera je medved napadel tudi drobnico na planini Goška ravan: eno od živali, ki so se tam pasle, je raztrgal, druge so se razbežale in jih je bilo treba z veliko napora spet najti. Gorenjski glas dodaja: »Stavek: Videl sem medveda, je zadnje čase na Škofjeloškem izrečen kar pogosto ...«

LOV - PRAVICA TUJIH PRIVILIGIRANCEV ALI DOMAČINOV

Kmečki glas, 27. 8. – V prejšnji številki naše revije smo iz Kmečkega glasa na kratko povzeli stališče **Staneta Berganta**, predsednika Krajevne organizacije Kokra in podžupana Občine Preddvor o diskriminacijskem položaju domačinov glede lovskih ptic. Zdaj iz istega časnika povzemamo odmev s podpisom Zavoda za gozdove Slovenije, Območne enote Kranj. V njem je med drugim napisano, da sta prodaja uplenjene divjadi in turistična dejavnost s strani lovišč s posebnim namenom (LPN), torej tudi LPN Kozorog - Kamnik, povsem legitimni in zakoniti. V teh loviščih lahko odstrelijo le divjad tistih vrst, ki so določene v načrtu. S svojim delovanjem želijo prispevati k ohranjanju in vzpostavljanju korektnih odnosov z lokalnim prebivalstvom. Tudi dejavnost lovskega turizma sovпада z nalogami lovišč s posebnim namenom.

V odgovoru je tudi zapisano, da se vodstvo lovišča LPN Kozorog - Kamnik dosledno odziva na vse prijave škod od divjadi in da so bili vsi primeri leta 2005 rešeni sporazumno z oškodovanci.

Kmečki glas poroča tudi o javnem razpisu ministrstva za oko-

Foto: S. Lavrič - Diana

Foto: M. Rovšek – Diana

lje in prostor za zbiranje in sofinanciranje projektov v okviru programa LIFE III – Narava za leto 2006. Projekte v okviru javnega razpisa bo Evropska komisija sofinancirala v višini 50 % stroškov. V primeru, da se projekt nanaša na prednostne habitatske tipe oziroma na vrste iz evropske direktive o habitatih, lahko finančna soudeležba komisije znaša tudi do 75 %.

Isti časnik poroča tudi o škodi, ki jo medved povzroča bovskim ovčarjem. Od začetka pašne sezone maja letos do sredine julija so medvedje na petih različnih lokacijah, od Učja do Vrsnika, raztrgali 13 ovac, ena ovca pa je pogrešana.

V Lenartu v Slovenskih goricah so praznovali 60-letnico ustanovitve lovske družine. Lenartška družina spada, kot piše **Marjan Toš** v Večeru, med najstarejše kolektive zelene bratovščine na Slovenskem in je v svoji zgodovini pomembno prispevala k ohranitvi in gojitvi divjadi v osrednjih Slovenskih goricah. Osrednja slovesnost z razvitjem novega prapora, kulturnim programom in srečanjem lovcev je bila pri lovskem domu.

Isti časnik objavlja informacijo, da Lovska zveza Slovenije poziva vlado, naj nemudoma sprejme Uredbo o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z lovišči v Sloveniji. Prehodno obdobje za sprejemanje podzakonskih aktov se je namreč že izteklo.

Iz Večera povzemamo zanimivo misel iz Večerovega članka

(Milan Glavonjić): »Čprav smo umno gospodarjenje z medvedom obvladali pred washingtonskimi in bernskimi konvencijami ter bruseljskimi direktivami, smo tokrat pred bruseljskimi direktivami klonili.« Kočevci razumejo Naturo 2000 kot dokument, ki omogoča sedanost in prihodnost sobivanja divjadi in človeka na Dolenjskem.

Večer objavlja vprašanje direktorja TNP **Janeza Bizjaka**: »Zakaj lovci ne uravnavajo tudi števila žab ali čmrljev?« In si odgovarja: »Najbrž zato, ker te živali ne morejo viseti na stenah kot trofeje.« Pisec **Damjan Likar** dodaja, da je Bizjak že od leta 1995 v »hladni vojni« z lovskim lobijem, ne pove, pa s katerim.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 31. avgusta 2005 je bilo z območja 49 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 100 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih bolezní živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 68 lisic, 6 psov, 10 mačk, 4 jazbece, 5 kun, 3 glave srnjadi, 2 glavi govedi ter eno podgano in netopirja.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Tina Arič, dr. vet. med.,
višja svetovalka III, VURS

Vestnik Planinske zveze Slovenije objavlja vest, da sta Planinsko društvo Križe in Lovska družina Jezersko prejeli diplomo

za prizadevanje za trajnostni razvoj in ohranjanje narave ter okolja. Diplome podeljuje Holding Slovenske elektrarne zaslužnim na področju obnovljivih virov (modre) energije.

V gozdu nad Gričem se je obstrelil lovec. Ko mu je spodrsnilo, se je oprl na puško, ki se je sprožila in mu prestrelila desni kazalec. Lovec se zdravi v novomeški bolnišnici.

Policija išče krivolovca, ki je zunaj naselja Dovško ustrelil srno. Prav tako iščejo nepridiprava, ki je vlomil v lovski dom in LD Hoče oškodoval za tristo ti-sočakov. Upajmo, da so jima že na sledi.

In še zadnja vest: Dnevnik (30. 8.) poroča, da medved, ki je nekaj časa hodil okoli osnovne šole na Žalni, ne bo več ogrožal učencev, ker se je po besedah gospodarja LD Grosuplje **Bojana Habjana** preselil v Krško vas v smeri proti Polževem. Ob zadnjem štetju so v okolici Grosupljega našli kar osem medvedov, lahko pa jih je tudi več ...

GAMSJE GARJE LETA 2005

V času od 1. aprila do 30. junija 2005 je bilo po podatkih lovske organizacije najdenih poginulih ali odstreljenih skupno 22 gamsov in 2 kozoroga. Ugotovljeno število primerov po posameznih območjih je naslednje:

TRIGLAVSKI NARODNI PARK – LPN Triglav: skupno 11 gamsov in 1 kozorog

Revir Krstenica:

1 gams, kozel – 6 let – odstrel

Revir Dedno polje:

1 gams, kozel – 6 let – odstrel

1 gams, kozel – 2 leti – pogin

Revir Jalovec:

1 gams, kozel – 10 let – odstrel

1 gams, kozel – 4 leta – pogin

1 gams, kozel – 10 let – pogin

Revir Pišnica:

1 gams, kozel – 5 let – pogin

Revir Plazi:

1 kozorog, kozel – 10 let – pogin

Revir Martuljek:

1 gams, kozel – 4 leta – pogin

Revir Krma:

1 gams, kozel – 8 let – pogin

1 gams, kozel – 5 let – pogin

1 gams, neznanega spola – 1 leto – pogin

ZLD GORENJSKE – KRANJ:

skupno 6 gamsov

Lovska družina Stol:

1 gams, kozel – 8 let – pogin

1 gams, kozel – 3 leta – pogin

Lovska družina Dovje:

1 gams, kozel – 3 leta – pogin

Lovska družina Begunjsčica:

1 gams, kozel – 4 leta – odstrel

Lovska družina Stara Fužina:

1 gams, kozel – 14 let – odstrel

Lovska družina Jesenice:

1 gams, kozel – 8 let – odstrel

ZLD GORICA – NOVA GORICA:

skupno 4 gamsi in 1 kozorog

Lovska družina Tolmin:

1 gams, kozel – mladič – pogin

Lovska družina Bovec:

1 gams, kozel – 2 leti – odstrel

1 gams, kozel – 5 let – pogin

Lovska družina Soča:

1 gams, kozel – 3 leta – pogin

Lovska družina Smast:

1 kozorog, kozel – 4 leta – odstrel

KOROŠKA LOVSKA ZVEZA – DRAVOGRAD: skupno 1 gam

Lovska družina Bistra:

1 gams, kozel – 8 let – odstrel

Spolno razmerje obolelih živali pri gamsih je 13 kozlov in 8 koz ter 1 gam neugotovljivega spola in pri kozorogih 2 kozla.

Obolelost po starostnih kategorijah je naslednja:

gams mladič – 1 žival
gams, 1-leten – 1 žival
gams, 2-leten – 2 živali
gams, 3-leten – 3 živali
gams, 4-leten – 3 živali
gams, 5-leten – 3 živali
gams, 6-leten – 2 živali
gams, 8-leten – 4 živali
gams, 10-leten – 2 živali
gams, 14-leten – 1 žival

kozorog, 4-leten – 1 žival
kozorog, 10-leten – 1 žival

8. 9. 2005

Simon Pleško, univ. dipl. biol.

Zmedeni orkester

Zapis o občnem zboru (Lovec, 9/2005) je nazoren dokaz krize vodenja lovske organizacije.

Ob sprejemanju zdaj veljavnega lovskega zakona smo imeli lovci vtis, da je pisan s sodelovanjem skupine lovcev in s tihim soglasjem vodstva LZS. Tako je bilo razumeti zapise in odmeve. Pri izvedbi pa so nastala razhajanja. Lovci, ki so sodelovali pri pisanju zakona, niso nastopali javno; LZS ni rekla ničesar o njihovih pooblastilih. Z večjim ali manjšim uspehom sem sodeloval pri pisanju treh zakonov o lovu po letu 1945. A skrivali se nismo.

Po merilih sociologije in teorije organizacije sodobne države je nov zakon korak nazaj. Pred njim je bila večina pristojnosti izvajanja lova v lovski organizaciji kot civilnopravnem združenju; sedaj so prešle na državno upravo – Zavod za gozdove Slovenije. Sodobne države prenašajo vse več pristojnosti na civilna združenja. Toliko s teoretičnega vidika. Praktično pa: nobena nesreča, če bo področje ohranitve divjadi bolje upravljano.

Najprej je LZS pohitela s fotografiranjem in lovskimi izkaznicami. Lovim 60 let od Triglava prek Slavonije do Belja, pa me še nihče ni vprašal niti za orožni list, še manj za lovsko izkaznico. Po končanem lovu so mi izstavili račun. Tudi tuji lovski gostje se ne izkazujejo z legitimacijami in opravljenim preizkusom orožja, ampak po mojih opazanjih z denarnico. O duhovni ravni naše organizacije govori zgodba.

Resna razhajanja, ki jim nisimo kos, so na področju organiziranosti. Tu ni razumne usmeritve. Pa je bilo s strani A. Šubica o tem že vse argumentirano povedano in napisano. Območnih zvez v zakonu ni. Prostovoljno jih lahko organiziramo po zakonu o društvih. Nanje ni mogoče prenesti nobene, še tako skrom-

ne preostale pristojnosti iz lovskega zakona. Za razumnega človeka bi moralo biti to dovolj in vse. Lahko leporečimo o strateških nalogah lovske organizacije, ki se bodo reševale v območnih združenjih. Stvarnih rezultatov ne bo nobenih. Parafraziram Cankarja: vse te visokoleteče besede o razvoju lovske organizacije zamenjam za eno samo stvarno željo: loviti. Imamo množico pravil, poslovnikov in Etični kodeks. Ni pa trajno prisotna zavest, da etično ravnamo le takrat, ko se zavzamemo za stvari, ki niso v našem neposrednem interesu. Če bo 22 tisoč lovcev

razumno streznitev v lovskih vrstah.

Vsak lovec ima nesporno pravico, da javno izrazi svoje mnenje. V demokratični družbi je nestrinjanje normalno stanje v razpravi. A v razumni družbi smemo pričakovati, da bo nastal izbor predlogov. Res je tudi, da v demokraciji vsi glasovi štejejo enako, toda le na volitvah. Če pa se načelo enakosti glasov prenese tudi v fazo končnega odločanja, se demokracija sprevrže v razkrajanje intelektualnih in duhovnih meril ter vrednot. Sledi demoralizacija družbenega življenja ali specifičnega področja. Pri lovski organizaciji z dolgo tradicijo smemo pričakovati, da v okviru zakona po demokratičnem postopku odbere nekaj

dev, se smemo vendar spomniti, da so največje pridobitve za človeštvo: pokojninsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje in obvezno osnovno šolstvo uvedli prosvetljeni absolutistični vladarji: Bismarck, Marija Terezija in Jožef II. Ti o demokraciji še sanjali niso.

Upal sem, da bomo po zdravem razumu oblikovali nov Upravni odbor LZ, sestavljen iz približno 15 članov. Voljeni bi lahko bili po slovenskih klasičnih pokrajinah. Tehnično bi to izvedli z razporeditvijo OZUL. Delegatska zastopanost vseh enot ni racionalna. Najboljše bi bilo izbrati usposobljene lovce, samostojne osebnosti. Le osebe, ki imajo znanje, informacijo in premorejo odgovo-

Foto: M. Samar

Na stojišča ...

vztrajalo na tem, kaj bi radi osebno in v svojo korist, se v tem stoletju ne bomo sporazumeli.

Po odgovoru kabineta predsednika vlade, da izvedba koncesij čaka na odločbo Ustavnega sodišča, je po objavi STA, 6. 9. t. l., razkrit pravi razlog zadrževanja: **Vlada bo v najkrajšem času predlagala spremembe in dopolnitve lovskega zakona.** Čakajo nas torej nova preseñčenja. Drznem si malo pesimizma: redko pride za tem kaj boljšega. Čas bi terjal

različnih predlogov. Nato v pristojnem organu o njih odločijo pooblaščenici. Demokracija je zapletena tehnologija svobode. Njej lahko strežejo le omikani. Izobrazba, ki je dostopna vsakomur in jo danes dosežejo vsi, ni dovolj. Omikan je tisti, ki ve, da si človeštvo še ni izmislilo nič boljšega kot demokracijo, vendar razume zapletenost svobode.

Ne da bi kakor koli podcenjeval demokracijo, kot najboljši doslej znani mehanizem upravljanja javnih za-

re na: kaj, zakaj, v kakšnem kontekstu in kako ga uporabiti in so se tudi z dejanji dokazale, so primerne za delo v upravnem odboru. Poznal sem vse predsednike LZS po drugi svetovni vojni; bili so ugledne osebnosti. Sodeloval sem v upravnih odborih in delovnih telesih. Dvomim, da bo vodstvena ekipa brez dodatnih moči kos prihodnjim težkim razpravam z državo. Orkester je brez dirigenta.

Rino Simoneti,
nekdanji predsednik
LZ Ljubljana

Novi časi – nov zakon – nove naloge

Bojan Lepičnik je predsednik Upravnega odbora LZS in s tem tudi predsednik Lovske zveze Slovenije od leta 2002. Rodil se je 21. 12. 1957 v Novem mestu, stanuje v Litiji, po poklicu pa je diplomirani upravni organizator. Našo lovsko organizacijo vodi v zahtevnem obdobju hitrih sprememb pri nas in v svetu. Lovstvo je bilo, je in tudi bo vedno odraz vsakokratnih družbenih razmer. To se odraža tudi v novem Zakonu o divjadi in lovstvu, ki ga moramo uresničevati. Predsednik je zato tudi odgovoren, seveda le za tiste določbe zakona, kjer so določene naloge Lovske zveze Slovenije.

Član lovske organizacije je od leta 1980, ko se je vključil v LD Šentvid pri Stični, kjer je še vedno član. Najprej je bile dve leti tajnik lovske družine, nato pa starešina v obdobju od 1984 do 1990. V LD je bil tudi predsednik disciplinske komisije, član komisije za izobraževanje in član upravnega odbora. Občasno je bil tudi član strelske ekipe LD in je tudi lovski strelski sodnik. Opravljal je oziroma še opravlja tudi naloge v okviru ZLD Ljubljana kot član UO ZLD Ljubljana, je predsednik pravno-statutarne komisije in predsednik izpitne komisije za lovske izpite pri ZLD Ljubljana. Na LZS je bil najprej član UO LZS, pa član komisije za organizacijsko-pravno področje ter nato od leta 2002 predsednik LZS in predsednik komisije za mednarodne odnose. Po funkciji je tudi član generalne skupščine FACE.

Slovensko lovsko organizacijo ste začeli voditi leta 2002, ko je bila med lovci huda vročica, ker smo že vse od osamosvojitve naše nove države pričakovali nov zakon za področje divjadi in lovstva. To je bil čas upanja, tudi bojazni in velikih pričakovanj lovcev, ki so v sodelovanju s poslanci pripravili kar tri osnutke novega zakona. Takrat je bilo tudi nekaj občasnega ustrahovanja in celo groženj, ki so prihajale iz različnih strani in od vseh mogočih nasprotnikov lovstva. Takrat smo lovci veliko moči in denarja vložili za pravo podobo lovstva v javnosti. Kako sedaj ocenjujete takratne razmere ter odziv javnosti, kar vse se je odrazilo v novem zakonu?

Za neodločne so razmere vedno neugodne. Mislim, da je takrat dozoril čas za pripravo novega zakona. Če bi še dlje čakali, bi bila klima v javnosti in politiki še slabša, kar se kaže ne nazadnje zdaj. Lovska javnost je bila ob sprejemanju zakona na trenutke celo ponosna na svoje poslanstvo in na to, da smo lovci. Tako dobro smo znali predstaviti nekatera dejstva in jih zagovarjati na soočenju. Menim, da nam je javnost zaupala, saj smo tisto, kar smo zagovarjali, govorili iz srca in prepričanja, na pa zaradi ekonomskih koristi, kot so to počeli naši nasprotniki.

Zagovarjali smo premik lovske organizacije v smeri varstva divjadi in njenega naravnega okolja in menim, da nam je zakon tu dobro sledil. Predvsem pa zakon ni nasedel logiki kapitala, tako kot se je to zgodilo v skorajda vseh drugih primerih, temveč je sledil ekološkim in

Bojan Lepičnik

socialnim pogledom na lovstvo in divjad. Takrat je javnost to sprejemala kot pravo rešitev.

Lani 20. maja je začel veljati nov Zakon o divjadi in lovstvu, ki je prinesel veliko novosti. To je razumljivo, saj je prejšnji veljal skoraj tri desetletja in je bil sprejet ter je veljal v povsem drugačnih družbenih razmerah ter v drugačnih razmerah v naravi. Novi zakon velja za sodoben zakon s tega področja, ki zagotavlja visoko stopnjo varstva divjadi ter njenega življenjskega prostora, vanj so vgrajene mednarodne pogodbe ter naša pravna načela. Še vedno imamo v ušesih burne razprave v parlamentu med poslanci. Vendar so bile v novem zakonu ohranjene napredne

rešitve iz prejšnjega zakona, ki smo ga preverjali vsak dan skoraj tri desetletja. V zadnjem času so ponovno glasni posamezniki, ki bi radi radikalno spremenili zakon, da bi lahko zakupili lovišče, da bi dobili pravico do lova, ki bi bila vezana na zemljišče. Predvsem so to veleposestniki in zelo premožni posamezniki, ki bi tako večino lovcev izrinili iz lovišč. Prosimo za vaše mnenje.

Kot prvo naj omenim, da lovna pravica ni pravica lastnika zemljišča, tako kot zmotno mislijo nekateri posamezniki. Če bi bila, bi bila zajeta v zemljiškem pravu. Dandanes je v večini držav, kjer je imajo lastniki zemljišč možnost zasebnega lova, lovna pravica pravica države (pokrajine, občine), ki pa jo pod določenimi pogoji lahko podeli lastniku zemljišča. So tudi države, kjer je mogoče kupiti lovno karto in loviti povsod, ni delitve na lovišča ali revirje. Z zahtevami slovenskih veleposestnikov se ponovno vračamo nazaj, v obdobje med prvo in drugo svetovno vojno. Svoje argumente vidijo samo v tistih nekaj letih, ko so imeli tudi pri nas lastniki možnost pridobiti pravico zasebnega lova. Vendar so bile takratne razmere popolnoma drugačne, kot so zdaj. Če gremo v skrajnost, pa pozabimo na 19. stoletje, vrnimo se v 15. stoletje ali pa še bolj nazaj, v ureditve, ki je veljala takrat. Lovno pravico so imeli le vladarji in so jo lahko podelili tudi drugim plemičem. Sicer pa bi rad videl pogodbo o nakupu zemljišča, v kateri je pisalo, da je nekdo, ki je npr. kupil 250 ha gozda, kupil tudi toliko in toliko divjadi in drugih prostoživečih živali!?

Kaj pa druge prostoživeče živali? Naj zaključim: demagogija, ki jo zganjajo nekateri veleposestniki na čelu z Inko Stritar, ne more prepričati razmišljajočega, poštenega in dobronamernega človeka. Njim ne gre za upravljanje z divjadjo in njenim življenjskim okoljem; gre jim za denar, za kar jih sicer ne obsojam, ker je to njihov upravičen interes. Vendar jim moramo tudi jasno povedati, da lovci delamo prostovoljno delo v interesu vseh državljanov zato, da imamo danes v Sloveniji ene najboljših razmer v odnosu človek – divjad – okolje. Zato ne bomo kar tako dovolili, da bi se kapital polastil naših rezultatov dela! Upam le, da bodo naša prizadevanja podprli tudi politiki.

Še vedno niso sprejeti vsi podzakonski predpisi, ki bi jih morala sprejeti vlada ali pristojna ministrstva, čeprav je že februarja letos potekel določen zakonski rok. Lovske organizacije so še najbolj zaskrbljene zato, ker nimajo sprejetih koncesijskih pogodb, s katerimi jim bodo dodeljena lovišča v upravljanje, niso pa tudi določene naloge in finančne obveznosti lovcev. Lahko že napoveste vsem našim lovcem, kaj lahko pričakujejo na tem področju?

Pričakujejo lahko le anarhijo, brezpravje, ki se dogaja že zdaj. Prav čudim se, kako naše lovske družine še vedno mirno sprejemajo takšen odnos države do lovstva. Po zadnjih informacijah, ki so mi na voljo, še lep čas ne bo vseh podzakonskih predpisov. Kot da se nekdo želi igrati z našo organizacijo. Lovskim družinam lahko le svetujem, naj dosledno izvajajo letne načrte in obenem skrbijo tudi za dobro divjadi. Državo pa bo treba skupaj opozarjati na njen neresen odnos do tega področja, in sicer z uporabo pravnih poti pa tudi z vsemi instrumenti, ki so nam, kot civilni družbi, na voljo.

Na drugi strani zamuja tudi Lovska zveza Slovenije, ker po enem letu in pol še vedno nismo organizirani v skladu z novim zakonom in ne s potrebami zdajšnje informacijske družbe. Upravni odbor, ki ga vodite, je zaustavljal vse spremembe, ki so obvezne in nujne. Stari člani upravnega odbora so vedno odklonili vse ponujene rešitve, za kar so lahko vedno našli izgovor. Na škodo lovstva se mučne razmere vlečejo še naprej, ker ste vi objektivno odgovorni za nujne spremembe, ki pa jih brez večine v upravnem odboru ne morete uveljaviti. Zakaj je tako?

Ko sem bil še otrok, so govorili, da je v državi toliko in toliko nepismenih državljanov, ki niso znali pisati in brati. Zdaj so nepismeni tisti, ki ne znajo uporabljati računalnika. Menda obstaja lovska dru-

žina, kjer prav nobeden od članov, po izjavi starešine, ne zna uporabljati računalnika, niti ga nima. Tudi v upravnem odboru je še vedno nekaj članov, ki ne uporabljajo računalnika, ne glede, kakšno izobrazbo imajo, saj so v večini primerov starejši člani, ki so diplomirali pred 40 leti in več. Njihove izkušnje pri upravljanju z divjadjo so sicer lahko nadvse koristne, vendar pa so največkrat zavora pri prenovi naše lovske organizacije. Pa to niti ni največji problem sedanjega upravnega odbora; večji je dejstvo, da upravni odbor ne more razmišljati kot predstavniški organ LZS, temveč večinsko razmišlja kot organ območne lovske zveze (ZLD/LZ). Večina vidi samo probleme svojega okolja, svoje območne lovske zveze, svojega območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL). Nekateri se še vedno obnašajo le kot delegati v samoupravnem socializmu. Sklicujejo se na svojo bazo, na svoja pleča pa ne prevzamejo nobene odgovornosti! Taki v LZS ali pa v ZLD zasedajo volilna mesta že krepko čez 10 let. Ko pa jim zmanjka argumentov, se začno sklicevati na nekakšno centralizacijo, ki je ne znajo pojasniti. Ne zavedajo se, da ko govorimo o skupnih vprašanjih, kot so izobraževanje, lovske izkaznice, lovski kraj, lovska kinologija, šege in običaji, lovsko strelstvo, publicistična dejavnost in še bi lahko naštevali, je pač potrebna enotna ureditev v vsej državi. Sploh pa je razlika med tistimi člani UO, ki niso sočasno predsedniki ZLD, in tistimi, ki to so. Zanimivo je tudi, da nekateri člani UO jemljejo kritiko na delo organov LZS kot kritiko na delo nekoga drugega in ne za svoje delo, zato jo celo sami širijo. Kot da na trenutke ne vedo več, kdo pije, kdo plača! Na to dejstvo je dobro opozoril eden od članov upravnega odbora na Občnem zboru LZS. Šele po njegovem opozorilu se je na Občnem zboru nekaj premaknilo in so nato podaljšali mandat sedanjim organom. Med boljše misli je treba šteti izjavo enega od članov UO, ki je nedavno dejal, da je šele s podporo sklepu o javnem pozivu vladi, naj sprejme vse manjkajoče podzakonske predpise, začutil, da je sprejel pomembno odločitev za to organizacijo in da je nanjo ponosen. Njemu nasproti pa so člani UO, ki se pod dokument niso hoteli podpisati; med njimi so predsedniki območnih lovskih zvez, ki se ne želijo izpostaviti za interese organizacije! Čigave interese torej zastopajo v tem upravnem odboru? So se mar ustrašili lastne sence? Ravno zato upravni odbor v zadnjem letu, letu in pol ni mogel delovati tako, kot bi moral! Pa da ne bo pomote: nekateri člani UO zaslužijo vso pohvalo za konstruktivno delovanje in ravno njihova zasluga je, da ni bilo še slabše.

V novem zakonu ni več določenih območnih zvez ter njihovih nalog, ker so lovske družine neposredno povezane v Lovsko zvezo Slovenije. Na ravni območij se bo po novem zakonu vse bistveno dogajalo in odločalo v OZUL. Večina članov upravnega odbora tega ne sprejema ali ne razume in venomer ponavlja zahtevo po starih območnih zvezah, ki naj bi po območjih še vedno za lovske družine vodile skrb vsaj še za kulturo, lovsko kinologijo, strelstvo in veselice ... Ker želijo ohraniti svoje stare položaje, nasprotujejo novi organiziranosti. Zakaj ne zahtevate njihove odgovornosti?

Dobro vprašanje. Menim, da morajo v vsakem okolju biti toliko zreli, da si poiščejo primerne predsednika območne lovske zveze. Vendar je res škoda, da je ta funkcija v nekaterih okoljih v naprej določena le posameznikom, ki že vrsto let obvladujejo območno lovsko zvezo. Po mojem bi morali v posameznih organih omejiti število mandatov, sicer je videti, kot da imajo v nekaterih okoljih samo po enega sposobnega za funkcijo predsednika ZLD ali za člana UO LZS, saj v teh organih zasedajo mesta že več kot dva mandata, kar bi bila primerna omejitev. Seveda so takšni proti novi organiziranosti, kar je potem razumljivo! Vsaka novost prinaša nekaj novega, še neraziskanega, kar pa je tistim, ki že 20 ali 30 let uživajo na svojih položajih, težko sprejeti. Zato se uprejo, ponavadi zelo prefinjeno in naokoli. Pri tem moram pojasniti, da ne gre za finančne koristi, saj je naše delo v organih lovske organizacije brezplačno, temveč je očitno pomembna slast oblasti in moči. Njihovo odgovornost lahko zahtevajo le tisti, ki so jih izvolili. Odnose med ZLD in OZUL je treba premisliti umirjeno in brez interesov po funkcijah. Šele na tak način lahko pridemo do prave rešitve. Moj prvotni predlog je bil, da bi vso našo organiziranost speljali tako, da bi profesionalni servis (zaposleni v LZS in ZLD) združili pod eno streho, kar bi imelo določene pozitivne učinke in skoraj nobenega negativnega. Takšna skupna strokovna služba bi se financirala iz skupne članarine. Tako bi npr. tajnik v Celju opravljal dela za vse oblike organiziranosti, za LZS (izkaznice, izobraževanje ...) za ZLD (stiki z javnostjo, strelstvo, kultura ...) in za dva OZUL-a (načrtovanje, poročanje, letni pregled odstrela). Tajnik bi bil za dela, ki bi jih opravljal za ZLD in OZUL, odgovoren predsednikoma obeh organizacij, za preostale naloge pa direktorju strokovnih služb LZS. A predlog pri članih UO ni dobil ustrezne podpore. Očitno je bila kot odgovor takšnemu stališču UO odločitev ZLD Gorenjske, da ukinejo delovno mesto tajnika ZLD. Nadalje se pojav-

lja vprašanje tudi delovnega mesta tajnika ZLD Ljubljana. Kdo bo naslednji? In kaj bomo s tem pridobili v lovstvu!? Na območjih, kjer bomo ostali brez dobrega in usposobljenega tajnika, bomo kmalu tudi brez ZLD. Ostal nam bo samo OZUL, ki pa se ga sedaj nekateri tako branijo. Ne dam prav tistim, ki stavijo samo na OZUL in nanj poleg zakonskih obveznosti prenašajo tudi druge naloge, od izobraževanja pa do kinologije. Še manj pa dam prav tistim, ki vidijo samo ZLD in obravnavajo OZUL kot enega od svojih (ne)pomembnih organov. Oboje je skrajnost! Kakšno organiziranost bomo izbrali, je torej v rokah starešin LD, ki bodo pravila sprejemali na Občnem zboru. Upam, da se bodo pri tem zavedali, da je ključ vsega in ljudeh in ne samo v organizacijah ter da bodo zato v najpomembnejše organe izbrali tiste ljudi, ki s seboj prinašajo nove rešitve in predloge, ne pa takih, ki zaradi pomanjkanja vizije gledajo lahko samo nazaj.

V lovstvu nikakor ne zmoremo določiti, kaj so delovne in strokovne naloge, ki jih lahko uspešno opravljajo samo usposobljeni in šolani strokovnjaki, ki so tudi v primerni psihični in fizični kondiciji za zahtevno in odgovorno delo. Na drugi strani pa so časti, ki naj bi jih bili deležni zaslužni lovci, ki so v preteklosti in doslej uspešno opravljali naloge v lovstvu, pa so opešali ali pa jih je preprosto strokovno ali fizično povozil čas. Za take so priznanja in nagrade ter častno članstvo. Vsak čas terja svoje ljudi, ker nihče ne more biti za vedno. Kako to doseči?

Menim, da je v LD glavni problem še vedno prevladujoč kult fizičnega dela. Ne nazadnje se tudi strinjam, da je treba v naravi marsikaj postoriti. Vendar, ko gre za delo npr. pri lovskem domu, se mi zdi, da so prav tako ali še bolj kot sama gradnja pomembni papirji, kot so načrti, dovoljenja ... Tudi pri neposrednem lovskem udejstvovanju je tako, da potrebujemo ustrezno zmes teoretičnih znanj in praktičnih izkušenj. Tako bi bilo treba gledati tudi na prispevke članov. Vsak lahko da svoj prispevek, samo treba mu je dati pravo zadolžitev! Nekateri so boljši pri pisanju, drugi v govoru in tako naprej. Predvsem pa bi bilo treba v razne organe vključevati več mladih! Zato bi bilo dobro uvesti t.i. »kvoto«. Npr: vsaj 30 % članov organov bi moralo biti mlajših od 35 let. Morda bi se potem kaj spremenilo, premaknilo. Tudi pri sprejemanju mladih v naše vrste. Ne pa tako kot zdaj, ko slišim, da so še vedno LD, ki pripravnikom zaračunavajo pristopnino, ki je zakonsko ukinjena, le da ji zdaj rečejo »prostovoljni prispevek« novega čla-

na ali kako drugače. Sramota za tiste LD, kjer se to dogaja!

Pri izobraževanju v lovstvu je bilo izjemno veliko opravljenega, vendar od tega ni v našem lovstvu skoraj nikakršnega učinka, kot da je vse samo sebi namen, saj znanja ne vgradimo in ne izrabimo v naši organizaciji. V 416 lovskih družinah, kolikor jih je v Sloveniji, je 3249 članov končalo šolanje za lovske čuvaje, 640 jih je končalo šolanje za lovske tehnike in kar 80 članov se je v zadnjem času izobrazilo za lovske mojstre. Kakšne naloge opravljajo vsi ti člani v naši organizaciji? Koliko lovskih tehnikov ali lovskih mojstrov je dandanes med starešinami lovskih družin? Koliko jih vodi območne zveze, koliko jih je v upravnem odboru, ki odloča o lovstvu na ravni države?

Ko se pogovarjamo o novih Pravilih LZS, prihajajo pripombe, da bi morali vnesti v Pravila, da mora kandidat za predsednika LZS izpolnjevati določene pogoje: npr. stopnja strokovne izobrazbe in znanje tujega jezika. Mimogrede, znanje uporabe računalnika pa ni zahtevano, čeprav ni samoumevno! Predvidevam, da takšne omejitve le ne bodo sprejete, saj bi bile v nasprotju s demokratičnimi načeli, verjetno pa tudi s pravnim redom. Izhajajoč iz teh pogledov je razumljivo, da od LD ne moremo zahtevati, da bi kot pogoj za prevzem funkcije v LD postavile izobrazbo. Pred časom smo lovske družine že pozvali, naj bolje izkoristijo kadre in znanje, ki jih imajo lovski čuvaji in mojstri, vendar mi ni znano, kako uspešen je bil naš poziv. Na drugi strani pa je tudi res, da se morajo tisti, ki imajo lovsko znanje, tudi dokazati s svojim delom in predlogi, da jih bodo solovci začeli spoštovati. Izvolitev za starešino, po mojem mnenju, ni cilj večine lovskih mojstrov (tehnikov). Menim, da je za njihovo strokovno znanje najprimernejša funkcija gospodarja. Prepričan pa sem, da je med gospodarji v LD že kar nekaj lovskih mojstrov in čuvajev. Podatka, koliko lovskih mojstrov (tehnikov) ali čuvajev vodi LD oziroma vodi ZLD, nimamo. Lahko pa povem, da je zanesljivo en predsednik območne lovske zveze inženir lovstva in varstva narave in je sočasno tudi član UO LZS. Upam, da bo takšnih še več.

Med 22. 000 člani je torej veliko lovcev dodatno izobraženih za potrebe dela v lovstvu, med člani LD pa so tudi strokovnjaki z visoko izobrazbo, magisteriji ter doktorati, ki so usposobljeni na področju biologije, veterinarstva, gozdarstva, kmetijstva, prava, ekonomije in seveda še za številna druga področja. Le znanje naj bi vodilo to izjemno veliko število lovcev na višjo raven, kar je zah-

teva časa in novega zakona. Za vsako najpreprostejšo službo so ob razpisu določeni pogoji, ki jih mora izpolnjevati kandidat za sprejem. Med pogoji je vedno na prvem mestu izobrazba. V lovstvu so bila merila silno nenavadna, kot da so najbolj iskani zbiralci časti in vsega dela naveličani lovci, ki radi posedajo po sejah in se spoznajo na mejne spore ter na dlakocepske poslovniške. Kako naprej s kadrovanjem v lovstvu? Smo v času pred volitvami, ko se izbirajo kandidati za vodilne funkcije v našem lovstvu. Imate kakšna merila za izbor kandidatov?

Predvsem v vsaki organizaciji sistem deluje, če je v njem usklajen tim ljudi, ki ga vodi oziroma obvladuje. Pri tem izobrazba sicer ni pogoj, je pa dobrodošla, ker je ponavadi komunikacija znotraj tima hitrejša ali, drugače rečeno, tim se med seboj hitreje sporazumeva, bolje razume, če je med člani približno enak intelektualni potencial. Bolj kot formalno izobrazbo bi poudaril druge pomembne elemente, kot so dejansko znanje oz. poznavanje stroke, intelektualne sposobnosti, odgovornost, sposobnost komuniciranja in dela v timu ter podobno. Nič ne pomaga oseba, ki ima narejen doktorat iz gozdarstva, pa nima časa za delo v naši organizaciji ali, še huje, kljub sprejeti funkciji je ne opravlja z vso odgovornostjo ali je celo konfliktna osebnost. Ali na drugi strani; imeti osebo, ki ima čas, se odgovorno obnaša, je vedno na voljo, nima pa nobenih inovativnih predlogov, svojega znanja ne zna prenašati na druge ali v javnost oziroma ga izraža na neprimeren način. Merila, ki jim sledim, so torej široka in zahtevna, vendar se bojim, da ne bo ravno prevelikega zanimanja za funkcije, kjer bo potrebno poleg sedenja na sejah tudi kaj narediti. Prav vesel bi bil, če bi lahko izbral po omenjenih določitvah. Močno upam, da bo kandidiranje v organe LZS prineslo na površje najboljše predloge. Bojim pa se, da bodo tu in tam spregledali kakšnega dobrega kandidata. Dobri kandidati se ne bodo ravno ponujali, zato jih bo treba motivirati za prevzem določenih nalog oz. funkcij! Najpomembnejše pri vsem pa je dejstvo, da si predsednik LZS sam ne more izbirati članov najožjega tima. Skratka, ni mandat, tako kot je to v večini lovskih družin starešina. Zato tudi ne more prevzeti nase odgovornosti za celotno organizacijo, temveč samo za tisto, kar je ali ni naredil sam, pač v skladu s pravili in sklepi organov.

V imenu uredništva vam želimo uspešno delo ter dober pogled.

*Z Bojanom Lepičnikom
sem se pogovarjal – Janez Černač.*

Od plemenite do škodljive divjadi

Divji prašič v lovski zakonodaji

V minulih stoletjih so divji prašiči sodili k tako imenovani »črni divjadi«. Uvrščali so jih v »viso-ki lov«, ki je bil v domeni lovcev plemenitega stanu. Že v najstarejših lovskih predpisih je bila zanje predpisana varstvena doba. Po štajerskih lovskih redih so jih od leta 1695 naprej lahko lovili od svetega Gala, to je od 16. oktobra, do vključno Svetih treh kraljev, 6. januarja. Po osnutku lovskega reda za Kranjsko iz leta 1754 so jih lahko lovili od svetega Gala pa do 15. januarja. Lov na divje prašiče je bil pogosto povezan z lovsko ročno in vprežno tlako. Ročna tlaka je pomenila, da so bili podložniki pozvani kot gonjači, vprežna tlaka pa, da so s svojimi vozovi in živino morali poskrbeti za odvoz plena iz lovišča. V starih lovskih predpisih in zapovedih večkrat zasledimo zahtevo, da podložniki na lov ne smejo pošiljati svojih mladoletnih otrok za gonjače.

Na poljih so divji prašiči povzročali veliko škodo, zato so deželni stanovi v posameznih avstrijskih deželah že od 17. stoletja naprej večkrat priporočili omejitve njihovega števila. Pri plemstvu, želj-

nem lova in zabave, takšna priporočila niso zalegla. Šele avstrijska vladarica Marija Terezija je prisluhnila težavam kmetov in podložnikov ter 25. avgusta 1770 izdala patent o obveznem pokončevanju na prostosti živečih divjih prašičev. Lastniki lovišč so jih bili dolžni pokončati do 31. decembra 1771. Kdor pa jih je želel gojiti, jih je od takrat moral imeti v t. i. »zverinjakih«, to je v oborah, iz katerih živali ne bi mogle uiti. Po tem datumu je lahko divjega prašiča v naravi pokončal vsakdo. Z istim patentom so dovolili podložnikom svoja posestva ograditi z jarki, živimi mejami in ograjami poljubnih višin, da bi jih obvarovali nadaljnje škode. Lastnik lovišča, ki ni upošteval določil, je bil odgovoren za škodo, ki so jo napravili prašiči. Vse pa kaže, da vsi niso upoštevali cesarskega patenta, zato so morali 2. novembra 1776 izdati nov dvorni dekret z enakimi zahtevami.

Cesarski patent, izdan 28. februarja 1786, ki je veljal v vseh avstrijskih, od 28. avgusta 1786 pa tudi v ogrskih deželah, je ohranil določilo, da se smejo divji prašiči gojiti le v oborah. V primeru, da

bi živali lastniku pobegnile, jih je moral takoj poloviti. Če mu ne bi uspelo, bi morale pristojne lokalne oblasti nemudoma izdati odločbo, da se pobegle divje prašiče zatire. V takšnih primerih je bil lastnik obore odgovoren za vso nastalo škodo, na njegove stroške pa je potekal tudi lov na pobegle prašiče. Povsem umevno je, da je v naravi smel divjega prašiča ustreliti ali na kakšen drug način pokončati vsakdo, ne glede na letni čas. Za lovske upravičence, ki bi temu nasprotovali, pa so predpisali kazni.

Navedena določila so ohranili deželni zakoni v avstro-ogrski monarhiji, sprejeti konec 19. stoletja in v začetku 20. Ker po zakonski ureditvi divjih prašičev v prosti naravi ne bi smelo biti, jih tudi niso uvrstili med lovne vrste divjadi. Takšna ureditev je pomenila, da imetnikom lovske pravice ni bilo treba plačevati škod, ki bi jih naredili prostoživeči divji prašiči v njihovem lovišču. Po štajerskem in koroškem lovskem zakonu pa je moral poravnati škodo lastnik obore, če bi mu prašiči ušli iz nje. Za prostoživeče divje prašiče so veljala enaka določila kot za zverjad. Te živali je smel

Johann Elia Ridinger (1689–1767) – grafični list iz serije Narava in njena bogastva. Dokumentacija Slovenskega lovskega muzeja.

na svoji posesti pokončati lastnik, na javnih poteh pa vsakdo. Na Štajerskem so lokalne oblasti lahko poverile lov nanje tudi izkušenim lovcom z veljavno lovsko karto. Oblasti so lovce lahko nastavile tudi brez soglasja lastnika oziroma zakupnika lovišča.

Ogrski lovski zakon, veljaven v Prekmurju, je divje prašiče prišteval k roparskim ali škodljivim živalim. Podobno kot drugod jih je smel na svojem svetu kadar koli pokončati lastnik zemljišča. V primeru, da je prašiča želel ubiti na lovski način, to je z lovsko puško ali s pomočjo lovskega psa, je moral dobiti dovoljenje zakupnika. Za pokončevanje »roparske divjačine« so oblasti lahko razpisale uradno odrejen lov. Takšnega lova ni smel ovirati ne lastnik zemljišča, pa tudi ne zakupnik lovišča. Na lovu ustreljene škodljive živali so pripadle lastniku zemljišča ali pa zakupniku lovišča.

V več predlogih kranjskega lovskega zakona so divjega prašiča uvrstili skupaj z »osebni varnosti nevarnimi živalmi«. Prašiče bi lahko gojili samo v zverinjkih. Za tako imenovane škodljive nelovne živali naj bi veljalo določilo, po katerem bi jih lahko lovil lastnik, zakupnik ali užitnik zemljišča na svoji posesti ali pa osebe z njegovim dovoljenjem, plen pa bi uplenitelj smel zadržati zase. Lovili bi lahko samo na način, nenevaren za ljudi, njihovo lastnino in druge koristne lovne živali. Pravico do lova nelovnih živali bi imeli tudi: zakupnik, sozakupnik ali podzakupnik lova v svojem lovišču na površinah, ki so bile opredeljene kot javno dobro, pa tudi drugi ljudje. Ker deželni lovski zakon za Kranjsko ni bil nikoli sprejet, so na Kranjskem vse do uveljavitve enotnega zakona o lovu,

jo naredila nezavarovana žival. Ujetega ali ubitega divjega prašiča bi lastnik zemljišča moral oddati lovskemu upravičencu.

V predlogu zakona, ki ga je pripravila komisija Ministrstva za šume in rudnike v Beogradu leta 1922, so bili divji prašiči uvrščeni med škodljivo divjad. Na svojem posestvu bi smel škodljivo divjad ubiti vsakdo in z vsemi sredstvi, ki bi mu bila na voljo, le strupov ne bi smel uporabiti. Ubite žival naj bi pripadla tistemu, ki jo je ubil. Z 18. členom zakonskega predloga so lastnikom lovišč kljub nekaterim pomislekom omogočili gojitev divjih prašičev v svojih loviščih in jih hkrati zavezali k poravnavi morebitnih škod.

Kot je bilo navedeno pozneje v osnutku jugoslovanskega zakona, bi smel divje prašiče pokončati le lovski gospodar, to je lastnik, zakupnik sozakupnik ali podzakupnik lovišča. Stališče takratnih

Friederich Ernst Wedell – psi zadržujejo merjasca. Dokumentacija Slovenskega lovskega muzeja.

spomladi 1935, glede divjih prašičev veljale določbe cesarskega lovskega patenta iz leta 1786.

Tudi drugi avstro-ogrski deželni zakoni so bili v Sloveniji veljavni še precej časa po prvi svetovni vojni, saj je bilo v novi državi lovsko zakonodajo treba pripraviti povsem na novo. Predlog zakona, ki ga je pripravila skupina slovenskih strokovnjakov in posredovala Ministrstvu za šume in rudnike v Beogradu leta 1921, je divje prašiče uvrstil v skupino »divjačina brez lovopusta«, kar je pomenilo, da bi jih smeli loviti lovski upravičenci, njihovi lovski čuvaji in lovski gostje, poleg njih pa na svoji posesti tudi lastnik zemljišča. Poudarjali so, da je s takšno rešitvijo posestnikom dana možnost, da preprečijo potencialno škodo na svojem imetju, saj jim lovski upravičenec ni bil dolžan povrniti škode, ki bi

slovenskih lovskih strokovnjakov je bilo, da bi ob takšni rešitvi lovski upravičenci morali poravnati tudi škodo od divjih prašičev, česar pa v zakonskem predlogu niso predvideli. Divjega prašiča so uvrstili v skupino »nezaščitenih živali brez lovopusta«. Živali iz te skupine bi lahko uplenil lovski upravičenec, lastnik posesti pa samo v svoji ograjeni domačiji oziroma ograjeni posesti.

Medtem ko so potekale razprave o novi zakonodaji, se je število divjih prašičev večalo, s tem pa tudi škode na poljskih kulturah. Pritožbe in peticije oškodovancev so oblasti prisilile v iskanje kompromisnih rešitev. Leta 1931 je Kraljeva banska uprava dobila dovoljenje Ministrstva za šume in rudnike v Beogradu, da sme oškodovancem izplačevati podpore iz banovinskega lovškega sklada za škodo od divjih prašičev.

Oškodovancem so lahko izplačali največ polovico ocenjene škode. Na Kranjskem in Koroškem je morala cenitev potekati v skladu z določili deželnih zakonov o varstvu poljščin iz leta 1875, na Štajerskem pa v skladu z zakonom iz leta 1904.

Hkrati so bile uvedene nagrade za pobite divje prašiče, ki so jih prav tako izplačevali iz banovinskega lovskega sklada. Za odraslo žival z več kot 80 kilogrami je uplenitelj dobil 150 dinarjev, za lažjo pa 100 dinarjev. Za mladiče je bila določena premija 50 dinarjev.

V zakonu o lovu, ki je v Dravski banovini začel veljati spomladi 1935, je bil divji prašič uvrščen med nezavarovano divjad. Žival iz te skupine je na svojem ograjenem zemljišču lahko ulovil in ubil lastnik posesti. Za divje prašiče je bila predpisana izjema. Enako kot je veljalo za zveri, jih je posestnik lahko ulovil in pobil kjer koli na svojem posestvu. Edini pogoj je bil, da pri lovu ni uporabil načinov in sredstev, ki bi lahko škodovali koristni divjadi. Uplenjenega prašiča je lahko zadržal zase. V Dravski banovini pri preganjanju divjih prašičev brez dovoljenja lovskega upravičenca ni smel uporabiti lovskega orožja.

V primerih čezmerne namnožitve divjih prašičev so oblasti lahko razpisale gonje ali, kot so dejali včasih, hajke. Gonjo je razpisalo sresko načelstvo, na njihovo zahtevo pa so prizadete občine, v katerih loviščih so se zadrževali divji prašiči, morale zagotoviti potrebno število gonjačev in lovcev. Lovci strelci so morali biti starejši od osemnajst let, ime-

ti so morali orožni list, ni pa jim bilo treba imeti lovske karte. Po zakonu bi občine morale voditi sezname lovcev in gonjačev, ki bi jih morale dopolnjevati vsako pomlad. Iz lovskega sklada je banska uprava še naprej izplačevala premije za ubite divje prašiče.

V povojni zakonodaji so divje prašiče še naprej uvrščali med nezavarovano divjad, ki so jo lahko posestniki in lastniki lovišč pokončali na svojem ograjenem dvorišču oziroma zemljišču. Na osnovi Začasnega zakona o lovu so imeli okrajni izvršilni ljudski odbori možnost odrediti pogone nanje, ki so se jih morali udeležiti vsi lovci z orožnim listom in gonjači. Če je divjega prašiča uplenil posameznik zunaj odrejenega pogona, je bil upravičen do nagrade iz lovskega sklada. Za odraslega divjega prašiča pa tudi za odraslo divjo svinjo je dobil 300 dinarjev, za mladiče pa so izplačevali po 30 dinarjev.

Za divjega prašiča je še naprej veljalo, da ga je lastnik lahko pokončal kjer koli na svojem posestvu, le da je uplenjenega prašiča moral izročiti pristojni lovski družini. Čeprav je bilo z zakonom določeno, da se parkljasto divjad strelja s kroglo, to za divjega prašiča ni veljalo. Tudi na brakadah so od parkljaste divjadi lahko streljali samo na prašiče. Za škodo, ki so jo na odprtih zemljiščih napravili divji prašiči, je bila odgovorna lovska družina. Odškodnine, ki so jih izplačale lovske družine, so dobile povrnjene iz okrajnega lovskega sklada.

Eno leto po sprejemu republiškega zakona o lovu je državni sekretar za gos-

podarstvo Ljudske republike Slovenije izdal Odredbo o odrejanju pogonov na volkove in divje prašiče. Z njo je bilo določeno, da v primerih, ko divji prašiči povzročajo občutno škodo in jih lovske družine ali drugi upravljalci lovišč sami ne morejo pregnati, je lahko okrajni oziroma mestni ljudski odbor v soglasju s pristojno okrajno lovsko zvezo odredil pogon nanje. Pogona so se morali udeležiti vsi člani soudeleženih lovskih družin in tudi poklicni lovci sosednjih gojitvenih lovišč. Kot gonjač pa se je moral udeležiti lova najmanj eden nad osemnajst let star moški iz vsake hiše iz naselij, ki so jih ogrožali divji prašiči. Naloga pristojnega ljudskega odbora je bila, da je izdal odločbo o odreditvi pogona, določiti je moral predele lovišč, kjer bi potekal pogon ter določiti lovce in gonjače, ki so se morali udeležiti pogona. V loviščih lovskih družin je vodjo pogona imenovala okrajna lovska zveza, pri pogonih v gojitvenih loviščih pa je vodjo pogona imenoval upravitelj lovišča. Če je pogon potekal v loviščih lovskih družin, je stroške pogona poravnala okrajna lovska zveza oziroma v gojitvenih loviščih njihovi upravljalci. Lovcu oziroma gonjaču, ki se kljub pozivu ne bi udeležil pogona, je bila zagrožena denarna kazen od 500 do 3.000 dinarjev.

V republiškem zakonu o lovstvu iz leta 1966 za divjega prašiča še vedno ni bilo predpisane varstvene dobe. Prašiče je bilo dovoljeno loviti vse leto, v svojih ograjenih zemljiščih jih je smel pokončati tudi lastnik posesti, plen pa je moral izročiti pristojni lovski družini. Še vedno so lovci lahko divje prašiče streljali na brakadah, jih streljali s kroglo iz gladke cevi, pri lovu nanje pa so si lahko pomagali tudi z žarometi.

Vsaj delno varstvo je divji prašič prvič dobil z Zakonom o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč leta 1976. Poslej so divje prašiče lahko lovili od 1. aprila do 31. decembra. Ostalo pa je določilo, da se prašiče lahko strelja na brakadah in se jih edine od parkljastih vrst divjadi lahko lovi tudi ponoči, vendar ne več s pomočjo žarometov. Po novi uredbi o določitvi divjadi in lovnih dob je divjega prašiča dovoljeno loviti od 1. aprila do 31. januarja, divjo svinjo od 1. julija do 31. januarja, ozimce in lanščake obeh spolov pa od 1. januarja do 31. decembra.

Mag. Romana Erhatič Širnik
romana.sirnik@guest.arnes.si

(Spisek uporabljene literature in virov je dosegljiv pri avtorici.)

Prihodnjič:

Vračanje divjih prašičev v njihove nekdanje življenjske prostore

Foto: K. Schneider

Vid divjega prašiča je boljši, kot si mislimo!

Lovci, zlasti dobri opazovalci, o vedenju divjadi pogosto vedo povedati več kot znanstveniki. Zato se ne gre čuditi, da so vse pogostejša ne le spoznanja, pač pa tudi vprašanja o ugotovljenih razlikah med teoretičnim predznanjem in opažanji v naravi. Eno od nedvomno zanimivih področij so ugotovitve o značilnostih in sposobnostih vida pri divjih prašičih. O tem so na voljo zanimiva, novejša spoznanja zoologov in nevrobiologov.

V večini dosedanjih knjig in učbenikov piše, da divji prašiči vidijo slabo. Prvi dvom o tem se poraja že ob pogledu na divje prašiče, kako se v hitrem begu zlahka izogibajo oviram. Če bi sklepali po tem, bi lahko dejali, da divji prašiči vidijo vsaj tako dobro kot jelenjad ali smjad.

O očeh in sposobnostih vida divjih prašičev je le malo nevrobioloških del. Zato moramo uporabiti tovrstne ugotovitve o domačih prašičih. Oči domačih in divjih prašičev so anatomsko povsem enake, le da imajo slednji gostejšo mrežo živčnih celic, kar jim zagotavlja tudi boljšo sposobnost vida. Tudi za prašiče velja splošna ugotovitev, da imajo udomačene oblike manjše možgane in slabša čutila kot njihovi divji sovrstniki.

Iz velikosti oči divjega prašiča je mogoče izračunati velikost slike na mrežnici. Gostota živčnih celic na očesni mrežnici domačega prašiča je lahko izražena kot gostota v pixli* oziroma kakšno ločljivost ima videna slika.

Izračunali oziroma ugotovili so, da je manjša sposobnost vida divjega prašiča izražena tudi s tem, da lahko na metrski oddaljenosti razlikuje dve točki z najmanj 2,3 mm oddaljenostjo (4,6 mm na 2 metra itn.).

*pixl = posamezna, majhna točka v očesu ali na računalniškem ali TV zaslonu. Množica teh točk sestavlja celovitost in ostrost (ločljivost) vidnega.

Foto: B. Krže

Proučevanje anatomije oči divjega prašiča je pokazalo, da imajo ti sesalci (parkljarji) dosti boljšo zmogljivost vida, kot jo je doslej opisovala strokovna literatura.

Ljudje imajo 8-krat boljšo ostrino vida in lahko na metrski oddaljenosti razlikujejo točki, ki sta oddaljeni le 0,3 mm (1 mm na oddaljenosti 3 m). Psi, čeprav so velike razlike med posameznimi pasmami, vidijo sicer bolje kot divji prašiči, vendar 5-krat slabše kot ljudje. Za boljšo ponazoritev navedenih trditve služi tudi različna širina črt, ki jih človek, pes in divji prašič lahko razlikujejo na enaki razdalji.

So divji prašiči kratkovidni? Na kolikšni oddaljenosti so sposobni zaznati ostro sliko?

Heinz Meynhardt v svoji knjigi Schwarzwild Report trdi, da se divji prašiči razpoznavajo na vsega 1- do 1,5-metrski oddaljenosti, pri čemer bi lahko sklepali, da so kratkovidni. Povsem nasprotno pa so ugotovitve raziskav vida pri domačih prašičih, ki so potrdile sposobnost izostritve slike tudi na večjih razdaljah, v nobenem primeru pa ne gre za kakšno kratko-

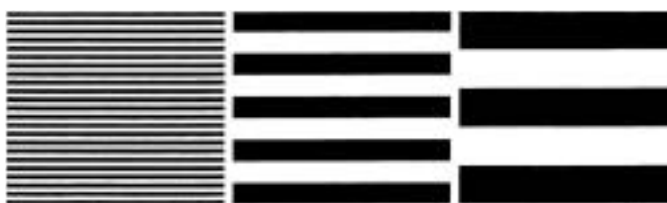
vidnost (miopijo), kar velja za večino velikih sesalcev. Tudi sicer bi bile ugotovitve o kratkovidnosti presenetljivo nenavadne ob že omenjenem poznavanju hitrega in zanesljivega bega, pri katerem je nedvomno potrebno dobro in pravočasno zaznavanje okolja in vseh mogočih ovir na vsaj srednji oddaljenosti. To sposobnost je razvoj vrste verjetno še izboljšal, sicer ne bi bilo nobenega prašiča več. Zdi se celo, da divji prašiči (boljše od drugih parkljarjev) obvladajo prostorski vid in oddaljenost. Njihove oči ležijo nekoliko poševno (očesna os poteka pod kotom 33 °, pri jelenjadi pa okrog 50 °) s tem, da ima jelenjad večje vidno polje. Poleg tega imajo divji prašiči, tako kot drugi parkljarji, poseben pas gostejših živčnih celic v mrežnici, kar služi boljšemu »obzorskemu« zaznavanju. Le zakaj bi bila sestava oči taka, če bi bili prašiči kratkovidni? Divji

prašiči pa nimajo sposobnosti, da bi si vid izostrili s spreminjanjem velikosti očesnih leč. To je skupna lastnost večine sesalcev, razen opic (primatov) in človeka, ki pa imata to sposobnost. Zato lahko sklepamo, da imajo divji prašiči, ki imajo na daljavo nastavljen optični lok, zgolj težave z vidom na krajših razdaljah.

Ostrost vida pa ni edino merilo za njegovo zmogljivost. Za vse živali je pomembna tudi sposobnost zaznavanja gibanja, zlasti na obrobju vidnega polja, kar opozarja ali na nevarnost ali na plen. Temu so namenjene posebne mrežnice celice, ki ne zaznajo podrobnosti opazovanega predmeta, pač pa vsak najmanjši gib. Torej se pri tem ne srečujemo z identifikacijo (določitev), pač pa z opozarjanjem na nekaj, kar zbudi zgolj pozornost ali pa povzroči beg. Vsi sesalci, tudi divji prašiči, lahko veliko bolj zaznavajo tudi bolj oddaljeno gibanje kot pa mirujoče predmete. Tudi za globalno določitev objekta ostrina vida ni najpomembnejša. Telesna velikost živali v tropu pogosto določa tudi njen statusni položaj (rang). Za razpoznavanje tega pa živali ne potrebujejo posebne ostrine vida. Glede na to, da Meynhardt navaja, da je vidno razpoznavanje ranga, npr. na krmišču, mogoče na oddaljenosti od 0,5 do 1,5 m, lahko sklepamo, da je to ocenjeval po vedenju živali, ki so ali grozile ali pa se umikale. Rivali verjetneje razpoznajo na večji oddaljenosti, s tem povezano ravnanje pa sledi še ob resnejših grožnjah.

Prvotno so bili divji prašiči najverjetneje dnevna divjad in so se zelo spremenili šele s svojo večjo poseljenostjo in zaradi učinkov lova. V nevznemirjenih območjih postanejo dnevno aktivni z okrog 11-urnim nočnim mirovanjem.

Prvobitno dnevno aktivnost je mogoče razbrati tudi iz njihovih oči. Divji prašiči,

Primerjava ostrine vida pokaže tudi, kako je iz enake oddaljenosti človeško oko sposobno ločevati ozke črte, pasje oko debelejša in še debelejša črta oko divjega prašiča.

kot edina vrsta parkljarjev, nimajo očesne plasti, imenovane *tapetum lucidum*. Srnjad, jelenjad, govedo in konji pa tudi zveri, kot so psi in mačke, imajo kot vse v mraku in ponoči aktivne živali to dobro znano odbojno plast za mrežnico, ki živalim poveča izkoristek svetlobe.

V očesu divjih prašičev je večji delež dnevnih, za svetlobo občutljivih čutnih celic kot nočnih. Dnevno občutljive svetlobne celice (čepki) so zadolžene tudi za razpoznavanje barv. Tudi ljudje nimamo plasti *tapetum lucidum*, pa vendar nam občutljivost nekaterih očesnih celic omogoča nočno grobo razpoznavanje predmetov, zlasti v mesečnih ali jasnih nočeh. Verjetno je podobna omejenost vida tudi pri divjih prašičih.

Medtem ko imamo ljudje čutne celice, ki omogočajo razpoznavanje bogatega barvnega spektra (rumeno, zeleno in rdečo), pa imajo sesalci le dve vrsti celic za razpoznavanje barv: ene so občutljive za modro, druge pa za

zeleno-rumeno barvo. Tudi zato divji prašiči barve razlikujejo le bikromatično (dvo-barvno), tako kot jih razlikujejo psi, mačke in skoraj vsi drugi sesalci v našem okolju. Razlikujejo le kratkovalovne (modre) in dolgovalovne (zeleno, rumene, rdeče) barve, vendar pa dolgovalovnih ne razlikujejo med seboj. Zanje so vsi zeleni, rumeni in rdeči barvni toni enaki, domnevno rumeno-rjave barve.

Njihov svet barv lahko primerjamo z barvno slepoto pri ljudeh (daltonizmom). Primerjava odzivov divjih prašičev na različne barve oblačil, o čemer je pisal Meynhardt, ne pove ničesar o resničnem razlikovanju barv. Poleg različnih barv je treba upoštevati tudi svetlobne vrednosti (prikrte ali svetleče barve), ki tudi povsem barvno slepim živalim omogočajo sicer omejeno razlikovanje. Za lovsko prakso so take ugotovitve bolj zanimive kot koristne.

In kako divji prašiči pa tudi druga divjad in psi zaznavajo ultravijolično svetlobo? Nji-

hove očesne leče so za te žarke zelo prepustne, kar aktivira zlasti tisti del očesnih oziroma čutnih celic, ki zaznavajo modro barvo. Ker podobni pralni praški vsebujejo optična belila, tudi pod vplivom ultravijoličnih žarkov njihova uporaba daje navidez svetlejši, svetleč sijaj.

S pregledom oči je mogoče približno sklepati o sposobnosti vida posamezne živalske vrste. Toda oko je le vhod v sistem širšega videnja, saj obdelava in vrednotenje vidnega poteka v možganih. Tako mora svinja za vidno razpoznavanje mladičev ne le videti vzorec njihove pisane obarvanosti, kar nedvomno zmore, pač pa si mora posamezne vzorce tudi zapomniti in jih na neki način razvrstiti. To je z vidom povezana možganska zmogljivost. Znano je, da imajo divji prašiči dobro razvite možgane, presenetljivo dober spomin in izjemno sposobnost učenja. Zato jim omenjene naloge ne povzročajo nobenih težav. Meynhardt je ugotovil, da

svinja svojih mladičev ne razlikuje zgolj po vzorcu pisane kože, kar se zdi razumljivo. To hkrati pomeni, da pri razpoznavanju vid nima pomembnejše, vsekakor pa ne odločilne vloge.

Pri tem sta izvrsten voh in sluh veliko pomembnejši čutili. Pri nekaterih drugih vedenjskih ravnanjih, npr. pri begu, pa vodilno vlogo prevzame vid.

Z vidom povezano vedenje v prosti naravi je celovit proces, v katerem sodelujejo tudi druga čutila, kar se kaže v pozornosti in v ravnanju živali. Obnašanje v naravi je čestokrat povsem drugačno kot pri poskusih na živalih v nenaravnih razmerah, ko raziskovalec poskuša izključiti kar največ motečih vplivov in ločeno proučevati le eno čutilo. Izčrpana žival bo na vide-no motnjo reagirala povsem drugače kot budna in spočita pa tudi svinja drugače kot merjasec. Kadar se žival ne odziva na motnjo, to še ne pomeni, da je ne zaznava, pač pa jo je lahko ocenila kot nepomembno.

Povzeto lahko ugotovimo, da proučevanje anatomije oči divjega prašiča dokazuje dosti boljše zmogljivost vida, kot jo sicer opisuje večina literature. Divji prašiči nikakor niso kratkovidni. Biologija je že večkrat potrdila, da možgani vsako čutilo uporabljajo optimalno, kar se kaže v vedenju posameznika in vrste.

Dober vid, ki je v funkciji možganov, se v evoluciji živali ni mogel zgolj razvijati ali obdržati, o čemer pa bodo potrebne še dodatne raziskave. Na eni strani so anatomske in fiziološke podatke še nepopolni, zato jih ne moremo obravnavati kot dokončne. Po drugi strani pa bodo potrebne podrobnejše raziskave vedenjskih vzorcev, zlasti tistih, pri katerih je vid najpomembnejši, in tistih, kjer je manj pomemben. Šele potem si bomo lahko ustvarili jasnejšo in neprotislovno podobo o zmogljivostih vida divjih prašičev. Ob tem pa nedvomno velja, da sta njihovi prevladujoči čutili vsekakor voh in sluh.

Blaž Krže

Foto: K. Schneider

Divji prašiči, kar se kaže zlasti na skupnih lovih, lahko tečejo izredno hitro. Nedvomno na srednjih razdaljah zaznavajo tudi v neznanem okolju in se uspešno izogibajo oviram. Dokaz, da divji prašiči vidijo bolje, kot menimo.

DVANAJST MESECEV V PRAŠIČJEM REVIRJU (VI.)

OKTOBER – Kmečko oranje in setev ozimnih žit – Neredno obiskovanje krmišč – Zadrževanje predvsem v gozdu – Oblikovanje tropov svinj z mladiči – Merjasci se približujejo tropom – Večerno čakanje in jutranji zalaz v bližini goščav in kaluž

Foto: K. Schneider

Oktober je lahko sončen in suh, lahko pa tudi že povsem zimski mesec. Noči so hladne in mrzle, vreme je značilno jesensko. Želod in žir odpadata z dreves in nudita obilo hrane.

Zamudniki silirajo poslednje koruzne njive, v polnem teku sta oranje in setev ozimnih žit.

V naravi je vedno več raznovrstne hrane. Prašiči so rejeni in neradi zapuščajo varno gozdno zavetje. Krmišča obiskujejo neredno. Povsem drugače pa je v letih brez gozdnega obroda.

Želod in žir sodita med najbolj priljubljeno hrano divjih

prašičev, ki se na travnike in pašnike napotijo šele v popolni temi, v mesečini pa se pasejo le v varnih sencih. Rijejo za črvi, mišmi in podobnim, kar sodi med živalske beljakovine. Splošno gledano so manj aktivni ter polno rejeni mirujejo v goščavah. Konec meseca se v tropih naseli nemir; bliža se bukanje. Merjasci v zimski dlaki so navidezno krajši, bolj čokati in impozantnejši. Njihovo samozavest in paritveni nemir najbolj občutijo lanščaki in mlajši merjasci. Svinje so večinoma prebarvane, kar je razumljivo, saj so za porod in dojenje porabile veliko energije. Šele konec oktobra se

jim povrne popolna telesna stabilnost.

Na poljih skoraj ni več kritja, zato se divji prašiči zadržujejo predvsem v gozdu. To je tudi čas, ko se v večje, 20- do 30-glave trope združi več, predvsem mlajših svinj.

Merjasci se tropom pridružijo že sredi oktobra, predvsem pa konec meseca. V mirnejših loviščih je iz mirnejših goščav že pozno popoldne slišati cvileče in kruleče paritveno oglašanje. Večerno čakanje ob stečini ali bližini goščav je lahko izjemno uspešno. V tem času se divji prašiči radi kalužajo; uležajo se v blatno kopel, nekajkrat obrnejo, čemur sledi

čohanje. Tako se rešijo nadležnih zajedavcev, ki jim blato onemogoči dihanje, zato popustijo in jih žival s čohanjem zlahka odstrani.

Na visokih prežah smo dela končali že v poletnih mesecih, saj divji prašiči zaznajo vsako spremembo. Zlasti starejše izkušene živali domnevno zaznajo vsebino sprememb in se umaknejo iz takega predela.

Poleg lova na čakanje je lahko uspešen tudi jutranji zalaz ob goščavah in podobnih dnevnih staniščih divjih prašičev.

(Nadaljevanje prihodnjič)
Blaž Krže

Gnezdenje planinskega orla na Primorskem

Foto: Foto Spring – MB

Planinski orel (*Aquila chrysaetos*) je ena izmed največjih ujed pri nas. V svetu ima različna imena. V slovanskih deželah ga imenujejo planinski ali skalni orel, medtem ko ga na angleškem govornem območju imenujejo *golden eagle* zaradi njegovega zlato rjavega perja na glavi. Latinsko ime *Aquila chrysaetos* (AK-qui-lah kris-AYee-tos) izvira iz latinske besede *Aquila*, ki pomeni orel, in iz grške besede *Chrysos*, kar pomeni zlat, in *aetos*, kar pomeni orel. Planinski doživi starost do 30 let. Par ostane skupaj vse življenje, praviloma na istem območju, ki ga ljubosumno brani pred drugimi planinskimi orli.

Odrasel ptič meri od kljuna do repa do 90 cm, prek peruti pa tudi več kot 2 metra. Lovi predvsem sesalce do velikosti srnjih in gamsjih mladičev in večje ptiče; na primer ruševce, kavke, vrane ... Ptiče lovi

v zraku, sesalce na tleh. Planinski orel je ptica odprte pokrajine, ne gozda. Rad ima obširne gorske travnike in pašnike nad gozdno mejo. Domuje torej v odročnih planinskih predelih, gnezdi pa v gorskih dolinah, navadno na skalni polici pod previsom, redkeje na drevju. Samec in samica sta enako obarvana – temno rjava z očitno svetlejšim perjem na glavi. Samec je manjši od samice. Kljun in kremplji so temni, noge pa rumene. Noge so obdane s perjem, zato so videti kot nogavice ali hlače iz perja. Mladiči in mladi orli so nekoliko drugače obarvani; na repu je bela proga, na perutih pa imajo belo liso, ki se z leti manjša. Orli so odlični jadralski, odlično izkoriščajo ugodno zračno termiko. V zraku »pikirajo« s hitrostjo tudi več kot 250 km/h. Ko planinski orel preleti tik nad teboj, imaš občutek, kot da te je preletelo jadrarno letalo ali jadralni padalec.

Planinski orel je razširjen po vsej Evropi, vendar ni pogost. V preteklosti se je njegovo število zaradi lova zelo zmanjšalo. Zdaj je povsod zavarovan. V skladu s Pravilnikom o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/2002) je planinski orel uvrščen med t.i. *ranljive vrste*. To je kategorija ogroženosti, v katero uvrščamo vrste, za katere je verjetno, da bodo v bližnji prihodnosti prešle v kategorijo prizadete vrste, če bodo dejavniki ogrožanja delovali še naprej. V velikem delu razširitvenega areala se je številčnost vrste zmanjšala oziroma se zmanjšuje. V Sloveniji ocenjujejo, da živi okrog 25 parov.

Zgodaj spomladi, po mojih opažanjih zadnje dni marca ali v začetku aprila, samica znese 2 jajci, iz katerih se po mesecu in pol izvalijo mladiči – gnezdomci. Po desetih

do dvanajstih tednih prvič poletijo.

Že več kot 10 let opazujem orle, kanje, sove in sokola selca pri gnezdenju. Prvič so me na gnezdenje planinskega orla opozorili lovci leta 1999. V kanjonu manjšega potoka so opazili nenavadno veliko gnezdo, ki je imelo značilno lokacijsko lego na JV steni kanjona, na nadmorski višini okrog 600 metrov. Edina slabša stran lokacije je bila, da se je s prihodom pomladi in z začetkom turistične sezone bistveno povečal obisk soteske. Prvo leto se je gnezdenje končalo neuspešno; samica je valila jajca do konca maja, vendar se niso izvalila. Vzrok bi lahko pripisal dejstvu, da je bilo gnezdenje večkrat moteno do take mere, da je samica morala za dlje časa zapuščati gnezdo, zaradi česar so se jajca lahko podhladila. Ker je bilo gnezdo prvič opaženo v omenjenem območju, je tudi mogoče, da je bil par še mladostniški (juvenilen), spolno nedozorel, in da jajca zato niso bila oplojena. Iz literature je znano, da se lahko prvo ali prvi dve gnezdenji končata neuspešno zaradi spolne nezrelosti para. Planinski orel namreč doseže spolno zrelost šele v 4.–5. letu starosti.

Naslednje leto (2000) se je vest o gnezdu planinskega orla dokaj hitro razširila med ornitologe in »naravovarstvenike«, ki so v začetku drugega gnezdenja samice uprizorili prave procesije v kanjon, kar je po vsej verjetnosti povzročilo, da se je gnezdenje spet končalo neuspešno. Samica se je občasno pojavljala na gnezdu do sredine maja, vendar pa sta ostali 2 jajci neizvaljeni (*slika 1*).

Spomladi leta 2001 sem nekajkrat obiskal kanjon, vendar ni bilo videti nobenega sledu, da bi samica začela graditi gnezdo in valiti. Kljub temu sem s svojega doma večkrat opazil par ali posameznega orla, kako uživa v jadraniu. Nemalo pa sem bil presenečen avgusta 2001, ko sem opazil, da je na bližnji smreki pristala cela orlovska družina: samica, samec in mladič, ki

Sl. 1: Prvo gnezdo – 2 jajci na gnezdu, ki sta ostali neizvaljeni.

se je neutrudno oglašal. Prizor je postal stalnica, tako da zdaj vsako leto od sredine avgusta lahko opazujem samico in samca, kako učita orliča letati, iskati ustrezno zračno termiko in kako uživata v jadrnanju.

Do danes še nisem videl, kako starša učita mladiča loviti plen; večkrat pa sem že videl, kako je samica odnesla pridno muco z njive, srnjega mladiča ali poljskega zajca. Pred nekaj leti, konec avgusta, je prijatelj, ki je tudi lovec, opazoval, kako je samica odnesla gamsjega mladiča, težkega vsaj 8 kilogramov. Dobro je videl, da je bil kozlič še živ, saj je vso pot spuščanja v dolino brcal z nogami in se oglašal.

Družina ostane skupaj do konca jeseni. Teritorij, ki ga pokriva in brani opazovana družina planinskih orlov, je dokaj velik, saj sem isti par oziroma samico opazil na območju od Blegoša, Ratitovca, Črne prsti, Dolenje Trebuše do Idrijskega hribovja. V teh letih sem samico dokaj dobro spoznal in jo zaradi nekaterih telesnih značilnosti zlahka prepoznam tudi v letu. Verjetno pa se teritorij v zimskem času še razširi.

Navadno par planinskih orlov zopet opazim v bližini svojega doma ponovno zgodaj spomladi; konec februarja in v začetku marca. Takrat samica začne na gnezdo že nositi prve veje, kar je znamenje, da namerava tisto leto v gnezdu tudi gnezdit. Tako sem spomladi leta 2002, konec februarja, opazil, da par nosi v neko sotesko macesno-

ve veje. Večkrat sem opazoval par in vedno sta se orla spuščala v isto smer. Neko nedeljo sva se s prijateljem lovцем namenila nekoliko

Sl. 2: Dva mladiča v gnezdu ...

raziskat skalno pobočje na južni strani soteske. Že več ur sva pozorno opazovala grapo in sotesko nad nama, ko se je naenkrat le pojavila senca nad dolino; samo slutila sva lahko, da je orlica blizu. S kotom očesa sem ujel, da se je samica spustila v skalno steno nad nama in takoj izginila. Mislil sem si: »Makrolokacija je določena, zdaj je treba samo še natančno z daljnogledom in spektivom pozorno pregledati pobočje.« Dokaj hitro sem na skalni polici opazil kup vejevja, ob pozornem pregledu s spektivom pa sem dobro razložil na novo naneseane vejice, kar je nedvomno kazalo na aktivno gnezdo. Potem sem še večkrat opazoval gnezdo iz doline. Kupček vej se je iz dneva v dan večal in večkrat sem videl samico prileteti na gnez-

do. Opazil sem, da se samica vsakič zelo previdno približa gnezdu; vedno je letela tesno ob pobočju, tako da jo je bilo težko zaznati na obzorju.

Tisto leto sem gnezdenje opazoval samo iz varne razdalje, saj se zaradi slabih izkušenj iz preteklosti, ko je samica prenehala gnezdit, nisem želel bolj približati gnezdu. Zato sem bil poleti, avgusta, tudi primerno nagrajen za mojo uvidevnost in potrpežljivost, saj me je orlovska družina spet obiskovala v bližini mojega doma in skoraj vsak dan med 11. in 14. uro sedla k počitku na točno določeno smreko za našo hišo. Ker sem že od nekdaj tudi fotolovec, sem si v

skrivališče za fotografiranje. Razdalja za mojo tehniko ni najustreznejša, vendar je za dokumentiranje dogodkov povsem zadovoljiva. Naj zapišem, da za fotografiranje še vedno uporabljam staro praktico s 500 mm Pentaconovim objektivom. Poleg tega uporabljam tudi digitalni fotoaparatus Olympus z 10X optičnim zoomom.

Letos sem si gnezdo tudi prvič natančneje ogledal. Prav neverjetno je, kako si par izbere lokacijo za gnezdo. Le-ta je več kot idealna: gnezdo je v nedostopni steni, pod previsom in je dobro zaščiteno pred padavinami. Polica je velika nekaj več kot kvadratni meter in ima na vsako stran gnezda 2 kraka v skalno poč (razpoko), kamor se mladič lahko umakne pred sončno pripeko. Na polico so v skladih, po letih, naložene veje in trava, na vrhu pa je mehkejša plast mahu, trave, listja in dlak. V mehkejši del gnezda samica znese praviloma dve jajci. Gnezdo leži dokaj nizko, na nadmorski višini okrog 650 m, kar je nedvomno zelo pomembno iz vsaj dveh razlogov: samica začne gnezdit v prvi polovici aprila, ko višje lahko zapade še precej snega, in ker samica

Sl. 3: Samica skrbno neguje mladega orliča.

bližini smreke uredil skrivališče, iz katerega sem napravil kar nekaj posnetkov, čeprav zaradi gostih vej niso vsi bogve kako dobre kakovosti.

Pozimi leta 2003 sem dobro raziskal okolico gnezda in si kakih 30 metrov stran od njega prav tako napravil

lovi plen praviloma v višjih predelih. Zaradi nižje lokacije gnezda ima samica pri lovu določeno prednost. Večkrat sem opazil, da se s težjim plenom lahko samo spušča v dolino, ne bi pa se z njim mogla tudi dvigati.

V letih 2003 in 2004 sem

gnezdišče obiskal konec marca oziroma v začetku aprila, da sem videl, ali par obnavlja gnezdo oziroma, če samica morda že vali. Potem sem se tja vrnil okrog prvomajskih praznikov, da bi ugotovil, ali samica že vali oziroma, če samice ni na gnezdu, koliko jajc je znesla. Gnezdo vedno obiščem tudi konec maja, ko so mladiči praviloma že izvaljeni.

Leta 2004 sta se prvič izvalila 2 mladiča (*slika 2*). Ob obisku konec maja sem opazoval njun neprestan medsebojni boj na življenje in smrt. Neprestano sta se kljuvala. Eden od mladičev je bil opazno večji; stara sta bila približno en teden. Konec junija sem opazil, da je v gnezdu samo še en mladič, ki je tudi vzletel. Po podatkih iz literature dorasteta dva mladiča samo izjemoma; le takrat, ko je hrane – plena v izobilju.

Letos (2005) sem si za opazovanje gnezda vzel nekoliko več časa. Razvoj mladiča sem

spremljal od izvalitve pa vse do vzleta. Samica je 5. aprila že sedela na gnezdu in valila. Mladiča sem prvič opazil 29. maja, ko je bil star kakšen teden do največ 10 dni (*slika 3*).

Nato sem v tedenskih intervalih spremljal mladičevo rast in operjanje ter spreminjanje barve njegovega perja. V starosti 25 dni se pojavijo črno obarvane konice peruti in črne »vajeti« okrog oči, v naslednjih 14 dneh se temno rjavo obarvajo peruti in zgornja stran repa, pojavi pa se tudi prvo rjavo perje na prsih; glava je še bela (*slika 4*). V naslednjih tednih počasi zraste rjavo perje tudi na nogah, po prsih in nazadnje se nekoliko svetleje operi še glava (*slika 4a*).

Po mojih izkušnjah je samec – orel – dokaj neaktiven, razen v fazi hranjenja samice med valjenjem in prinašanjem hrane za mladiča. Hrano ni prinašal neposredno na gnezdo, ampak jo je pustil na

skalni polici nekaj deset metrov od gnezda. Verjetno hrane ne nosi na gnezdo iz higienskih razlogov, saj bi v polletni vročini gnitje mesa novoizvaljenemu mladiču lahko škodovalo. Dokler je mladič bel – puhovec, samica veliko časa preživi z mladim orličem; neprestano skrbi za njegovo higieno tako, da ga čoha s kljunom, neguje, drgne in skrbno obrača zgornjo plast nastilja v gnezdu po vsakem

plen prinašala neposredno do gnezda, večjega pa sta odlagala in razkosala na polici nekaj deset metrov od gnezda, saj zaradi previsa težjega plena tudi nista mogla prineesti in dvigniti na gnezdo. Na polici sem našel ostanke mladičev srnjadi, gamsov, lisice, veverice, zajcev, mačje čeljusti, ostanke različnih ptičev (*slika 5*). Fotografiral sem tudi različne izbljuvke (*slika 5a*). Vsi ostanki pričajo, kako

Sl. 4: Rast mladičevega perja – operjanje; njegova glava je še bela, slabo operjena.

Sl. 4a: Mladič nekaj dni pred izletom iz gnezda; glava je že lepo operjena s svetlejším perjem.

Sl. 5: Ostanki plena orlovskih staršev na skalni polici; nekaj deset metrov stran od gnezda.

Sl. 6: Izbljuvka orlov

Vse foto: I. Ambrožič

mladičevem iztrebljanju (*slika 3*). V prvi polovici razvojne dobe mladiča par na gnezdo prinaša vedno nove in nove vejice različnih dreves in različna zelišča, ki predvidoma vsebujejo določene učinkovine (kemijske sestavine), ki mladiča zaščitijo pred napadi različnih zajedavcev in žuželk. V drugi polovici mladičevega razvoja sta samica in samec manjši

neizprosni je zakon narave in kako so za preživetje ene vrste neizbežno potrebne smrti predstavnikov drugih vrst.

Letos je mladič zapustil gnezdo v tednu od 31. julija do 4. avgusta. Danes, ko sem napisal ta članek, s staršema že veselo jadra nad grapami pod Črno prstjo, Ratitovcem, Blegošem in Poreznom ...

Mag. Ivan Ambrožič

Na kratko iz tujega tiska ...

ZDA: Oblasti v zvezni državi Montana so podelile 10 dovoljenj (licenc) za odstrel bizonov v delu znamenitega parka Yellowstone. Osebe parka ocenjuje, da na tem območju živi približno 4.200 bizonov, ki se pozimi selijo v severne predele parka, kjer je snežna odeja nižja. Ker so v tem območju že zasebna zemljišča, nastajajo škode in pritožbe lastnikov. Licenca za domače lovce stane 75 US\$, za tujce pa kar 750 US\$. Sicer so v zvezni državi Montana zadnjič oblasti dovolile lov na bizone leta 1990.

(Pirsch, 16/2005)

Litva: O vedno večji številčnosti divjih prašičev poročajo tudi iz te pribaltiške države. Medtem ko so leta 1934 na območju Litve uplenili 280 divjih prašičev, sedanji uradni podatki govorijo o številki 25.000 uplenjenih divjih prašičev. V minulih letih je bil odstrel dovoljen na podlagi državnih dovoljenj (licenc), medtem ko so v zadnjem letu lov na divje prašiče dovolili t. i. lovskim klubom tudi preseganje načrtovanega odstrela. Predpisano pa je, da mora uplenitelj vsakega uplenjenega prašiča veterinarju dostaviti vzorec za pregled na trihino. Uplenjeni zreli merjasci imajo lahko zelo močne čekane, tako da trofejni čekani s 120 do 140 CIC točkami niso nobena redkost.

(Pirsch, 16/2005)

Avstrija: V prejšnji številki Lovca smo poročali o statistiki odstrela divjadi nekaterih vrst, ki je bila uplenjena v tej državi. K temu dodajmo še podatke o gozdnih kurah in izgubah. Tako je bilo v minulemu letu uplenjenih 368 divjih petelinov, 241 gozdnih jerebov (-1 %) in 2.400 ruševcev (+13 %). Leta 2004 so se izgube zaradi prometa povečale za 5 % v primerjavi z letom 2003. Tako je bilo povozeno 39.500 srnjadi (-8 %), 37.400 poljskih zajcev (+16 %), 14.600 fazanov (+8 %).

(Pirsch, 16/2005)

Južna Afrika: Zaradi dokaj zamudnih postopkov pri uvozu lovskega orožja v to, za evropske lovce sicer zelo priljubljeno državo, se je FACE (Združenje evropskih lovskih zvez) odloči-

Lani se je v Avstriji odstrel ruševcev povečal za 13 %.

lo, da bo začelo razgovore z oblastmi v Južni Afriki. Predlagati nameravajo, da bi za evropske lovce zadostoval evropski orožni list.

(Wild und Hund 16/2005)

ZDA: V narodnem parku Arctic National Wildlife Refuge na severu zvezne države Aljaska je kajakaš ob reki Hulahula odkril ostanke šotor in o tem obvestil oblasti. Te so odkrile ostanke trupel dveh turistov, ki sta se pred nedavnim s turističnim čolnom pripeljala na breg reke, kjer sta nameravala prenočiti v šotoru. Ugotovili so, da je oba turista ubil grizli, poleg njiju pa je ležala tudi puška, ki pa ni bila uporabljena. Napadalnega grizlja so zaposleni v državnem oddelku Fish & Game poiskali in ustrelili.

(Wild und Hund, 16/2005)

Namibija: Leta 2004 so v tej za evropske lovce priljubljeni afriški državi uplenili 3.966 oriks antilop, 3.027 kudujev, 3.087 svinj bradavičark in 2.842 impal. Za primerjavo zapišimo, da je bilo leta 1994 uplenjenih 1.304 oriksov, 986 kudujev, 1.113 svinj bradavičark in 691 impal. Poleg tega so v minulemu letu uplenili še 2 bela nosoroga, 2 volovski antilopi, 5 povodnih konjev, 9 levov, 2 rjavi hijeni, 5 krokodilov, 20 kafsrih bivolv, 68 sas ali gorskih kozličev, 81 gepardov, 111 leopardov in 36

slonov. Skupno je bilo uradno uplenjenih 22.462 divjih živali.

(Wild und Hund, 16/2005)

Nemčija: V zvezni deželi Brandenburg so na vsakoletnem pregledu lovskih trofejev odstreljene divjadi najmočnejše tudi ocenili. Tako je bilo leta 2004 rogovje najmočnejšega uplenjenega jelena ocenjeno z 237,32 CIC točke, čekani merjasa z 124,60 CIC točke, rogovje damjaka z 192,29 CIC točke, rogovje srnjaka s 151,33 CIC točke in rogovi muflona z 224,75 CIC točke.

(Wild und Hund, 16/2005)

Nemčija: Splošno segrevanje nozračja povzroča prihod toploljubnih rastlinskih in živalskih vrst v okolja, kjer v bližnji preteklosti niso nikoli živele. Tako so se v zvezni deželi Nordrhein-Westfalen v bližini meje z Nizozemsko leta 1983 prvič pojavili čilski plamenci (flamingi). V naslednjih letih so se pojavile tudi druge vrste plamencev, tako da sedaj živijo na tem območju ter tudi gnezdiijo še veliki in kubanski plamenci. Te vrste ptic zdaj redno prezimujejo v delti Rena.

(Der Anblick, 9/2005)

Francija: Število nesreč, ki se dogodijo na lovu, se že od leta 1997 zmanjšuje. Tako je bilo leta 2004 kar za 20 % manj

nesreč pri lovu kot leta 2003. Skupaj se je pripetilo 167 nesreč, od tega 25 smrtnih. Približno polovico nesreč se je pripetilo na skupnih lovih. Kljub zmanjšanju pa je številka razmeroma precej višja kot na območju sosednje Nemčije. Francoska lovška zveza meni, da je zmanjševanje števila nesreč posledica ostrejših določil pri lovskih izpiti ter uporaba signalnih oblačil na skupnih lovih.

(Der Anblick, 9/2005)

Nemčija: Lastnica psa iz Solingena je morala plačati 1.000 € kazni potem, ko je njen pes približno po 2 km gonje ujel brejo srno in jo zadavil. Kazen je bila še posebno visoka, ker je bila vodnica že enkrat opozorjena zaradi nespoštovanja določila o obveznem vodenju psa na vrvici v naselju.

(Jäger, 9/2005)

Norveška: Prvih 5 dovolilnic za odstrel volkov, ki jih je izdala država, je bilo realiziranih že v 15 dneh po izdaji. Vsi volkovi so bili odstreljeni v jugovzhodni provinci Hedmark. Dolej je bil odstrel volkov dovoljen samo državnim uslužbenecem oddelka za okolje, če so se zadrževali zunaj t.i. »volčjih območij«.

(Jäger, 9/2005)

Pripravil:
Mag. Janko Mehle

Luč sveta sem zagledal na razvodju dveh rek: Sopote in Mirne. Bistri studenci in potočki se zlivajo vsak na svojo stran. Sopota se izliva pri Radečah, Mirna pa pri Sevnici v Savo. Tu, kjer se svet prevesi v Dolenjsko gričevje, mi je tekla zibelka.

Moja rojstna hiša stoji ob cesti v plitvi kraški vrtači, s severa zaščitená pred mrzlimi vetrovi, proti jugu pa je odprta prijaznim sončnim žarkom. Na severni strani sega bukov gozd skoraj do hiše, z zahoda in juga pa hišo obdaja travnik z nekaj obdelane zemlje in sadnim drevjem.

Moj spomin sega daleč nazaj, mislim, da do drugega leta starosti. Prvo, česar se spominjam, je očetova lovska puška, ki je visela na steni. To je bila stara petelinka z lično izdelanim kopitom.

času zopet odpel. Pes je bil dober gonilč, saj je hitro izsledil zajca in ga gonil toliko časa, dokler ga oče ni uplenil. Da je bil dober čuvaj, sem se večkrat prepričal. Na vprege in mimoidoče ljudi ni nikoli lajal, gorje pa, če je kdo skrenil s ceste na pot, ki je vodila na naše dvorišče. Postavil se je pred prišleka, nanj renčal in mu kazal bele zobe ter ga ni pustil niti koraka naprej. Umaknil se je šele tedaj, ko ga je poklical kdo od domačih. Otroci smo imeli psa zelo radi, saj smo se z njim igrali in delili skromne obroke hrane iz majhnih lončenih skledic. Zvest pes je bil, saj se ni nikoli potepal naokoli ali preganjal divjadi po bližnjih gozdovih in senožetih. Samo kadar je zavohal godno psico, je izginil in se ves sestradan vrnil šele po nekaj dneh.

Tiste čase so bile hude zime. Zapadel

in toplejši. Na travnikih je pognala trava in na predvečer je iz gozda priskakljal na pašo zajec, ki jih je bilo tiste čase res veliko. Pozimi so okrog leskovih grmov steptali sneg in s svojimi ostrimi sekalci glodali leskove poganjke. Srne so bile tisti čas redka prikazen, saj je bilo po vaseh in samotnih kmetijah precej skritih pušk, v gozdu, na stečinah, pa so bile postavljene zanke.

Pod hišo se je na nasprotno pobočje vzpenjal mlad smrekov gozd, med smrekami pa so kot rožmarinčki zeleneli mladi macesni. V ta gozd je spomladi priletela jata golobov in grlic, ki je veselo grulila in si spletala gnezda. Tudi veverice so imele v tem gozdu svoja gnezda. Vse je brstelo in zelenelo, oglasila se je kukavica. Ob potoku so cvetele rumene potočnice. Iz goščave se je slišalo ptičje petje; eden med številnimi je še posebno lepo pel svojo

Kako zelena je bila moja dolina

FRANCE ODLAZEK

Zanimivo je bilo opazovati očeta, kadar je polnil naboj, ko je iz zaklenjene omarice vzel izstreljene tulce, iz katerih je najprej iztisnil netilke in jih nadomestil z novimi. Nato je iz malega rožička v merico nasul črni smodnik in ga stresel v tulec. Na smodnik je vstavil še okrogli poklopec, izrezan iz kartona, in tulec lično zarobil.

Najprej sem se spoprijateljil s psom, pasme posavski gonič, ki je bil lepe pšenično rumene barve, z belo liso na čelu, lise pa je imel tudi na prednjih tačkah. Ime mu je bilo Karo. Očetu ga je podarila stara gospa iz Hrastnika. Solzne oči je imela, ko ga je oče odpeljal s seboj. Ker v Hrastniku v tistih časih ni bilo mostu, sta se čez Savo pripeljala v čolnu, nato pa sta se peš napotila čez Kum in po petih urah hoje prišla do doma. Že naslednji dan je pes ušel. Zapomnil si je vso dolgo pot čez Kum in pri Hrastniku preplaval Savo. Oče se je takoj napotil ponj in ga po desetih urah hoje pripeljal nazaj. Priklenil ga je na verigo in ga po daljšem

je visok sneg. Oče, ki je bil lovski čuvaj, je za zakupnika lovišča lovil lisice in jim nastavljal cianvodikove ampule. Vsako jutro je odhajal na obhod in se ves premražen vračal, največkrat prazen. Le včasih je prinesel kakšno lisico. Šele ko se je začela odjuga, so lisice pobirale zastrupljene vabe in poginjale. Oče je lisice izkožil, kože obrnil in jih napel na za to pripravljene deske, da so se posušile. V eni zimi je nalovil deset do dvajset lisic in lepo posušene kožuhe odnesel zakupniku.

Da se bliža pomlad, je najprej naznanila sova, ki se je sredi noči oglašala z »u hu hu«. Ta skrivnostna ptica je spretno, neslišno jadrala med drevesi. Oči ne more premikati, zato suče glavo. Kadar je skovikala, je bilo ljudem tesno pri srcu, saj so verjeli, da naznanja smrt. Vsako leto je v bližnjem gozdu v duplu stare bukve znesla dvojce jajc in izvalila svoj zarod.

Sneg se je topil in iz zemlje so pokukali prvi zvončki. Na travniku so cvetele rumene trobentice, v mejah pa dehtele vijolice. Dnevi so bili vse daljši

melodijo. »Drozg, drozg,« je dejala teta.

Proti koncu marca je oče vstajal sredi noči. Jutro za jutrom je odhajal v gozd in se vračal, ko je bilo sonce že visoko na nebu.

Nekega dne se je proti večeru z avtomobilom pripeljal zakupnik. Z očetom sta odšla takoj po polnoči. Vrnila sta se kmalu za tem, ko se je popolnoma zdanilo, in prinesla velikega črnega ptiča. Imel je nekoliko zakrivljen kljun, rdeče obrobljene oči in v vzgibu peruti bela okenca; imel je dolga repna peresa. Meni je bilo ptiča žal in nisem mogel razumeti, zakaj je bil zakupnik lovišča tako vesel. Očetu je stisnil v roko nekaj drobiža in se odpeljal.

Otroci smo radi stikali za ptičjimi gnezdi, vendar se jim nismo upali preveč približati in vznemirjati ptic pri valjenju, saj je mama rekla, da bomo imeli smrtni greh, če bomo ptiče skujali; to je pomenilo, da bo gnezdo propadlo. Nekega dne so se izvalili piščančki. Koklja jih je vodila okoli in jim

iskala hrano, ko pa se je naveličala, je počepnila, razširila peruti in jih vzela pod svoje okrilje in kar naenkrat ni bilo mogoče videti nobenega več. Jaz nisem mogel razumeti, kako piščanček iz jajca po treh tednih prikljuke na dan. Kako se tista rumena tekočina lahko v treh tednih spremeni v kosti, krempljčke, perje, kljun in oči, poleg tega pa še čivka. Mati mi je poskušala pojasniti in mi dejala nekako takole: »Veš, to je čudež v jajčni lupini, tega ljudje ne bomo nikoli povsem razumeli. Tista rumena snov v jajcu ni mrtva, v njej je življenje, ki se ob primerni temperaturi razvije v piščančka.« Mama je bila bistra, preprosta kmečka žena. Razmišljala je po zdravi kmečki pameti in tako tudi ravnala. Otroke je imela zelo rada. Nikoli nas ni karala. Poskušala nas je z lepo besedo vzgojiti v poštene in delavne ljudi.

Nekega jutra me je zbudila prej kot ponavadi. »Pojdi z menoj, boš videl, da je krava dobila telička,« je dejala. Pohitel sem v hlev in videl telička, kako je pohlepno sesal in kravo od časa do časa z glavo butnil v vime.

Zgodilo se je, da je zmanjkalo moke. Mati je iz skrinje nasula v platneno vrečo žita, zmes pšenice in rži, si okoli vreče ovila oprto ter si jo zadela na hrbet. Prijela me je za roko in že sva se napotila po strmi poti navzdol. Prišla sva do mlina. Izpod strmine je izvirал majhen potok. Voda je bila speljana po lesenem žlebu, s pomočjo katerega je mlinar ustavil mlinsko kolo tako, da je za drogom žleb nekoliko odmaknil in voda je tekla mimo kolesa.

V potoku so plavale komaj izvaljene račke. Koklja je ob potoku tekala gor in dol ter jih je vsa vznemirjena skušala zgrabiti iz vode, vanjo pa ni upala. Malo naprej je plavala jata nekoliko večjih račk, še nižje pa jata popolnoma odraslih. Stikale so po potoku za zrni pleva, ki jih je mlinar izličil iz pšenice, ki jo je pripravljal za mletje. Vstopila sva v mlin, kjer se je vrtel mlinski kamen, v sredini katerega je bila majhna odprtina, v katero se je iz lijaka nad njim po zrnih vsipalo žito. Zmleto zrnje je padalo nižje v zaprt štiriozgat zaboj, v katerem so se gibala sita. Z njih so se v en žleb vsipali otrobi, v drugi žleb pa moka in se nato vsipali v pripravljene škafe. Kadar je bil lijak prazen, se je oglasil zvonec in mlinarja opozoril, da mora nasuti žito. Z zanimanjem sem opazoval, kako mojstrsko je izdelan ves mehanizem. Vse je bilo izdelano iz lesa, saj nikjer, razen v tečajih glavne osi, ni bilo nobenega železa. Veliko zobato kolo je vrtelo vreteno, na katerem je bil nasajen mlinski kamen. Po-

sebno vreteno je stresalo sita. Kadar je bil mlinski kamen že preveč obrabljen, je mlinar kolo ustavil in z drogom dvignil gornji mlinski kamen. S koničastim kladivom je sklepal najprej spodnji, nato pa še gornji kamen in mlin je bil spet pripravljen za pogon. V mlinu so bili trije pari kamnov, toda zaradi pomanjkanja vode je delal le en par, ob dežju dva, tretji pa je bil namenjen za grobo mletje. Mlin je mletel noč in dan. V mlinu se je, zlasti pozimi, rada zbirala mladina: igrali so karte, včasih pa tudi zaplesali ali zapeli.

V bistri vodi so živele postrvi, ki so imele po telesu posejane rdeče pike.

Neko nedeljo me je oče povabil na ribolov. Obul je stare, raztrgane čevlje, zavihal rokave srajce na desni roki do ramen in zabredel v ledeno mrzlo vodo. Bredel je od kamna do kamna in podnje segal z roko. Navadno ni bilo pod kamnom ničesar, od časa do časa pa je le potegnil ven ribo, ji zlomil tilnik in jo izročil meni, da sem jo skozi škrge nataknil na vrbovo šibo. Ujela sva kakšnih pet rib in se vrnila domov. Sam nisem nikoli lovil rib na tak način, ker sem se bal, da bi prijel za kačo.

Po nebu je krožil par krakuljev. Otroci smo morali paziti na kure, da nam jih ni odnesel. Globoko v gozdu, na najvišji bukvi, sta imela spleteno gnezdo in v njem dva mladiča ter jima prinašala različen plen: od kač, zajcev, jerebic do miši in drugih živali. Mladiča sta hitro rasla in bila vedno bolj požrešna. Kmalu so po zraku jadrali štirje krakulji.

Včasih, kadar je sonce prijetno grelo, sem se usedel na hišni prag in opazoval mimoidoče. Cesta je bila večji del prazna, le zjutraj so šli otroci v šolo. Po cesti so peljali težko natovorjeni vozovi, v katere so bili vpreženi konji. Na vozovih so bile visoko naložene vreče oglja, jamski les, železniški pragovi, deske in hlodi. Mesar Rajmund je na lojtrni voz naložil teleta, ki jih je odkupoval po vaseh, in jih vozil v zakol v dolino. Zlasti so se mi smilila pozimi, ko so vsa premražena drgetala na vozu.

Po cesti so hodili moški vseh starosti in iskali delo. Tiste čase je bila gospodarska kriza in veliko ljudi je bilo brez dela. Tisti ljudje so bili utrjeni in zamenarjeni. Od njih je neprijetno zaudarjalo. Kdove kdaj so imeli prilichnost, da so se skopali in preoblekli. Poleti so to storili v kakšnem mrzlem potoku. Od časa do časa se je oče le usmilit katerega, če je zvečer prosil za prenočišče. Dal mu je skodelico vročega mleka. Zahteval je, da mu je izročil delovno knjižico, drugih dokumentov

takrat ljudje niso imeli. Izročiti mu je moral vžigalnik ali vžigalice, nato pa ga je pospremil na skedenj spat.

Drugačne vrste ljudje so bili berači. To so bili starejši bradati možje, nekateri tudi invalidi. Nosili so zamaščene malhe, v katerih so imeli kruh in slanino. To so naberačili po vaseh.

Tudi žandarji so se od časa do časa pojavili na cesti. Hodili so v parih in imeli na puškah nasajene bajonete, ki so se svetili na soncu. Bolj poredko je mimo pripeljal voz s Cigani. Ti so se razkropili po vaseh. Ciganov smo se otroci bali in smo se jih izogibali.

Hodil sem že v šolo, ko je po cesti pripeljal voz. Na vozu so bili naloženi zaboji in kavči, na katerih so sedeli ljudje: mož, žena in otroci.

Čisto zadaj je sedelo dekletce. Bilo je zelo lepo in imelo za tisti čas in kraj skoraj pregrešno kratko krilce. Takrat se je nekaj zganilo v meni. Občutil sem nekaj, česar do takrat nisem poznal. Obšlo me je neko čudno, otožno hrepenenje.

Bližalo se je poletje. Karo je nekje v grmu staknil ježa. Divje je lajal in se zaganjal vanj ter vsakokrat, ko se je zbodel, cvileče odskočil.

Trava je bila že visoka in v njej je cvetelo na stotine raznobarnih rož, med njimi tudi zdravilna arnika. V gozdu so cvetele šmarnice, ki smo jih otroci z veseljem nabirali. Bali pa smo se modrasov, ker smo hodili bos. Modrasi so se gredli na soncu, na skalah, zviti v klobčiče. Na nosu so imeli rožičke, po hrbtu pa cikcak progo. Kadar sem

naletel na modrasa, me je po telesu spreletel srh in brž sem zbežal proč.

Po gozdovih so rasle gobe, ki jih je bilo zelo veliko. Otroci smo jih nabirali, mama pa jih je rezala in sušila. Tako smo zaslužili marsikateri dinar za nekaj šolskih potrebščin in obutev. Nabirali smo tudi jagode in borovnice. Nabiranje gob in drugih gozdnih sadežev je bil privilegij bajtarskih otrok, kajti kmetje za to niso imeli časa. Češnje so zorele na drevesih, žal na sosedovih, zato smo jih zvečer otroci hodili s strahom 'rabutat'.

Napočil je čas košnje. Kosci so se podali na senožeti, ko se še ni zdanilo. To so bili krepki kmečki fantje, ki so imeli žuljave roke in močne mišice. Rosna trava se je rada kosila. Za kosci so nastajale dolge redi pokošene trave, pomešane z živopisanim cvetjem. Pri podružnični cerkvi se je oglasil zvon. Gospodinja je prinesla na travnik zajtrk: zelje in ajdove žgance, zabeljene z ocvirki.

Po zajtrku so se fantje ponovno lotili košnje. Sonce je vse močnejše pripekalo, kose so bile skrhane, trava pa suha. Fantje so stopili v krog in zapeli. Njihova pesem je valovila čez pokrajino. S sosednjega travnika so se s pesmijo odzvali fantje iz sosednjih vasi.

Kljub vročini je bilo treba delo dokončati. Po končani košnji so fantje posedli v senco, pili sadjevec in se pogovarjali. Skrit za grmom sem prisluhnil njihovem pogovoru. Tema pogovora so bila dekleta, vitke lepote, ki so živele po okoliških vaseh. Fantje

so ves dan trdo delali, zvečer pa so se skozi okna splazili v kamrice k dekletom. Nisem povsem razumel njihovega pogovora, vendar sem dojel, da poleg trdega dela obstaja tudi prijetnejša stran življenja. Za odrasčajoče otroke je bila ljubezen tema, o kateri se ni govorilo.

Kdaj pa kdaj se je v vasi rodilo nezakonsko dete in taka mlada mamica je bila izpostavljena obrekovanju, sramoti in zasmehovanju. Ker je sledila klicu večnega zakona narave, je morala trpeti.

Posušeno seno je prijetno dehtelo. Zvečer sem se zakopal vanj in trdno zaspal. Ponoči se je nad pokrajino razbesnela nevihta. Strele so sekale in razsvetljevale nebo, grom je stresal ozračje in lilo je kot iz škafo. Nevihta se je kmalu unesla, dež je le še na rahlo škrebiljal po slamnati strehi. Globoko sem vdihaval svež zrak in utonil v globok spanec. Tako spokojno nisem nikoli pozneje spal v nobenem hotelu. Komaj je bilo seno pospravljeno, že se je začela žetev. Na polju je v rahlem vetru valovila pšenica. Pogled na zorečo pšenico je bil čudovit. Dekleta in žene so prišle na polje, nabrusile srpe, se sklonile in žele. Delale so povesta, požeto pšenico polagale nanje in jo vezale v snope. Preplašena prepelica se je umaknila pred srpi in se oglašala s svojim značilnim »pet pedi, pet pedi, ped pedi«. Na požeta polja so se zgrinjale jate golobov in grlic ter pobirale raztreseno zrnje. Kmetje so požete njive preorali in nanje posejali ajdo in repo.

Po dveh tednih je bilo žito v kozolcih suho, treba ga je bilo omlatiti. Pika poka, pika poka je kakšne tri tedne odmevalo po vasi. Na vsakem skednju so mlatili po štirje mlatiči od zore do mraka. Mlatilo se je s cepci, mlatilnice so premogli le najpremožnejši. Mlatilnice je vrtela vprežna živina, ki je hodila v krogu. Z mlatilnico je bila mlačev opravljena v dveh dneh.

Na pokošenih senožetih je kmalu pognala trava. Pastirji smo na senožeti prignali na pašo živino. Pasli smo, vse dokler ni na pašnike padla prva slana.

Nekoč sem stikal po grmovju za lešniki, pa se je iz grma z glasnim frfotanjem dvignila jata poljskih jerebic. Ne vem, kdo se je bolj prestrašil, jerebice ali jaz.

V deželo je prihajala jesen. Na polju je cvetela ajda. Prijetno je dehtela, v njej pa so čebele nabirale med. »Ci, ci, cinj«, so se v gozdu oglašali jerebi.

Pri obhodih lovišča me je oče rad jemal s seboj. Razkrival mi je stečine živali in me seznanjal z lovskimi veščinami ter divjadjo. V meni je vzbudil ljubezen do narave in veselje do lova, kar me je zasvojilo za vse življenje.

Listje je začelo rumeneti in gozd se je odel v čudovite jesenske barve. Z oktobrom so se začeli pogoni, kamor sem šel z brakirji. Zadel je lovski rog, psi so veselo zavriskali, ko so izsledili divjad. Po stojščih je pokalo. Po končani brakadi so lovci prinesli plen na zborna mesto.

Čas je hitro mineval in že je bila zima. Zgodba se je začela znova.

Leta so minevala in treba je bilo oditi k vojakom. Po odsluženju sem se vračal domov. Pot sem ubral po bližnjici čez senožeti in skozi gozd. Še preden sem zagledal domačijo, sem zaduhal dim. To je bil prijeten vonj. Vedel sem, da je mati zakurila krušno peč, da bo spekla kruh iz ržene in pšenične moke, ki tako prijetno diši. Tako dobrega kruha ne speče noben pek.

Že sem zagledal skromno hišico ob cesti, pokrito s sivo opeko, nanjo pa je bil prislonjen hlev, ki je bil pokrit s slamo. Mati me je pričakala ob hiši. Ko me je zagledala, je njen zguban obraz zablestel v prijazen nasmeh. Njene oči so izžarevale veselje in srečo. Takrat sem dojel, kako srečno je bilo moje otroštvo. Kljub siromaštvu nismo občutili pomanjkanja, saj smo imeli dobro mater, ki je po tragični očetovi smrti poskrbela za nas.

France Odlazek
Iz Zbornika LD Čemšenik,
ki je izšel ob 50-letnici LD.

(Nadaljevanje)

Furličev rešilni strel

30. 4. 1960 je v lovišču LZS Žitna Gora oziroma v Polomu lovski gost iz Italije obstrelil medveda. Gosta je vodil Franc Kočevar, ki so ga vsi klicali Frenk. Na medveda je gost streljal okrog 22. ure. Ponoči seveda ni bilo mogoče ugotoviti, kam vodi krvni sled, zato so s pregledom nastrela počakali do jutra. Prisoten je bil tudi Janez Lavrič, odvetnik iz Sodražice, ki se je odločil, da me o dogodku obvestijo in me zaprosijo, če bi ga hotel zasledovati. Vedel je namreč, da imam dobrega psa za delo po krvnem sledu.

Ob 2. uri zjutraj me je zbudil Lavrič in mi povedal, da je gost obstrelil med-

vzpetino manjšega hribčka. Na vrhu sem se domislil, da bi bilo dobro, če bi s strelom sporočil Kočevarju, da sem že prispel in kje sem. Svojo misel sem zaupal Furliču, ki se je ponudil, da bo ustrelil on. Kakšno naključje ali sreča je bila, da je streljal Furlič, bom razkril pozneje.

Po Furličevem strelu se je v najini bližini zaslilo renčanje in ječanje, da sva se z Mirkom samo spogledovala. Kmalu sta do naju prišla še Kočevar in Blatnik. Vprašal sem Frenka, kam se je pomikal obstreljeni medved. Dejal mi je, da ga je sledil do luže, kjer se je povaljal, nato pa ni bilo več krvi in je prenehal slediti z očmi. Seveda, tista kaluža je bila prav tam, kjer naju je pes začel vleči v hrib in sva mu sledila. Takoj sem pomislil, da je sledil med-

S Kastorjem in izsledenim merjascem

Spomini na moja zasledovanja

FRANCI NOVAK

veda. Takoj sem privolil v zasledovanje. Vstal sem, se ustrezno opremil ter se s psom in na kolesu odpravil v Polom. Tja sem prispel, ko se je začelo svitati, torej ko se je rojeval nov dan, in to prav na praznik dela 1. 5. 1960. Oglasil sem se pri lovskem čuvaju Frenku. Potrkal sem na okno njegove hiše. Oglasila se je žena in povedala, da je mož že odšel na mrhovišče; z njim da je šel Tone Blatnik. Tudi sam sem se s kolesom odpeljal proti mrhovišču; do kolovozne poti, ki vodi nanj. Opazil pa sem luč, ki se mi je približevala. Na kolesu se je proti meni peljal Mirko Furlič. Ustavil sem ga in mu povedal, kam sem namenjen. Čeprav je imel sicer druga pota, se je odločil iti z menoj. Tema je bila še tako gosta, da nisva videla tal. Kolesi sva pustila v grmovju in se peš odpravila proti mrhovišču. Prehodišla sva približno že 300 do 400 metrov in pes, ki sem ga vodil ob sebi na povodcu, je postal nemiren in začel nekaj nervozno ovohavati. Domnevala sva, da je na sledu kakšne divjadi, ki je ponoči tam prečkala pot. Prepustila sva se vodstvu psa, ki naju je vlekel v

veda in je bilo tisto renčanje po strelu medvedje.

Medtem se je popolnoma zdanilo. S Kočevarjem sva se dogovorila, kam bo kdo odšel. Kočevar je dejal, da bo on s svojim psom in Blatnikom odšel do mrhovišča, jaz in Furlič pa z mojim psom nazaj, od koder smo prišli. Morda smo prehodili petdeset metrov in zavili desno v smeri Poloma. Pred nama je bila manjša dolinica, morda premera 60 m. Ko smo prišli do njenega roba, je pred nas izza hrasta skočil medved. Avtomatično sem spustil psa in z obema rokama prijel puško. Pri tretjem ali četrtem skoku mi je uspelo streljati nanj. Medved je za trenutek padel, a se je hitro pobral in skušal zbežati. Po ponovnem strelu je medved zopet padel in se pri tem obrnil tako, da je gledal vame. Brez obotavljanja se je hitro pobral in planil nadme. Ne da bi sploh lahko pomeril, sem ustrelil v veliko gmoto medvedje postave; med nama je bila razdalja le 2 do 3 m. Na mojo srečo ga je krogla zadela v vrat in le dober korak pred menoj se je zgrudil na mesto; zdobila mu je vratno vretence. (Po-

zneje, ko sem v mislih obnavljal ves dogodek, sem se vprašal, kaj bi se zgodilo z menoj, če ga s tretjim strelom ne bi umiril.) Po vsej verjetnosti bi on umiril mene. Ko je medved obležal, sem namreč želel s strelom v zrak poklicati Frenka in Blatnika. In glej, kot zakleto, po vrsti so mi zatajili kar štirje naboji! Oblil me je mrzel pot in zgrozil sem se ... Če bi takrat, ko sem se odločil, da se s Furličem s strelom javiva Blatniku in Kočevarju, streljal jaz in ne Furlič, verjetno ne bi brali te zgodbe. Ker drugih nabojev nisem imel pri sebi, sem začel klicati druge lovce. Furlič bi moral biti nekje blizu mene, pa ga nisem mogel priklicati. Odšel sem tja, kjer sem prvič streljal na medveda. Ponovno sem poklical Furliča, ki se mi je odzval čisto blizu, izza skalovja in mi zatrjeval, da se je izgubil, ko me je iskal. Žal mu nisem verjel. Menim, da je pri njem strah napravil svoje, ko je videl, da se ranjena mrcina spopada z menoj.

Kmalu sta prispela še Kočevar in Blatnik. Ogledala sta si medveda, nakar je Kočevar odšel v Polom po gosta,

Blatnik pa po voz in konja. S Furličem sva počakala pri medvedu.

Ni minila ura, ko so se vrnili: Kočevar z gostom, Blatnik pa z vozom s konjsko vprego.

Gostovo veselje je bilo nepopisno: medveda je fotografiral na vse načine. Tudi nas je fotografiral z medvedom. Končno smo ga naložili na voz in ga odpeljali v klavnico v Kočevje, kjer smo doživeli posebno čast. Prišli smo namreč ravno tedaj, ko je potekala proslava v počastitev dneva dela – 1. maja. Zbranih je bilo veliko ljudi, ki so vsi hoteli videti medveda. Večina ljudi nas je spremljala vse do klavnice. Tam so medveda stekali; tehtnica je pokazala zavidljivo težo 285 kg. To je bil tudi moj prvi medved, ki sem ga izsledil s psom krvosledcem in priznati moram, da je bil tudi največji.

Od gosta sem dobil nagrado 1.000 dinarjev, kar je bilo takrat približno četrtna moje mesečne plače.

Še za enim polomskim medvedom

V GL Žitna gora sem iskal medveda tudi 7. 10. 1978. Zopet ga je slabo ustrelil italijanski lovski gost. Poklicni lovski čuvaj v lovišču LZS je bil Cveto Pršle ml. (njegov oče je bil čuvaj pri nas v GL Medved - Kočevje), ki je okrog 10. ure dopoldne obvestil mojo ženo o dogodku in jo prosil, naj bi mi povedala, da bi prišel s psom iskat obstreljenega medveda. Mene ni bilo doma, bil sem v lovišču. Dan je bil deževen, deževalo pa je tudi že dan prej. Ves premočen sem se vrnil domov

okoli 11.30. Žena mi je povedala, da so me iskali. Nisem se utegnil niti preobleči v suho obleko, pač pa sem sveže in suho spodnje perilo vzel s seboj ter pripravil vso potrebno opremo za sledenje. Psa sta že kar vedela, da se nekaj dogaja. Skočila sta v avto in že smo se vozili proti Polomu.

Že v bližini Poloma sem srečal Pršleta, ki mi je odsvetoval nadaljevati pot, češ da so že sami pregledali sledove, a brez uspeha, da medveda ne bo mogoče izslediti, ker je očitno premalo ranjen. Vztrajal sem, da bom poskusil in nadaljeval pot v Polom. Ustavil sem se pri Jožetu Papežu, ki je vodil gosta. Tudi Papež ni bil prav pri volji, da bi šel z menoj; še vedno je deževalo. Jazen sem ga postavil pred dejstvo, da če sem jaz ves premočen prišel iz lovišča in sem pripravljen, da bi pomagal zasledovati medveda, je pač tudi njegova dolžnost, kot lovskega čuvaja tega lovišča, da mi pokaže, kje je bil medved streljan in kam se je oddaljeval po strelu. Moje očitajoče besede so ga omehčale in naposled je privolil v sledenje.

Iz Poloma sva se odpeljala vsak s svojim avtom in prispela skoraj do mrhovišča. Privezal sem oba psa in z Jožetom odšel na mrhovišče, kjer mi je podrobno pojasnil celoten potek lova. Na mrhovišču sta ležala dva kadavra, krava in konj. Pokazal mi je, da je medved prišel do krave, ker ga je gost tudi streljal. Odšel sem po psico. Aga je vse prevohala, konja in kravo, prišla do mene in mi skočila na kolena. Vedel sem, kaj mi želi s tem povedati. Potrepljal sem jo in ji dejal: »No, zdaj pa

greval!« Aga je od kadavra takoj nakazala sled. Vlekla me je v smeri Vrbovca. Pripeljala nas je na opuščeno pot, po kateri smo šli približno 400 m. Nato je psica zavila desno. Tam me je Papež opomnil, da so do tja po krvi prišli tudi sami in da naprej ni bilo več krvi. Deževalo je še vedno in seveda je bil krvni sled že spran. Aga je tam naredila približno 5 m krog, nato še večjega, 12- do 15-metrskega. Nato je prišla k meni, se ustavila in me gledala. Malo sem jo potrepljal in psica se je vrnila po isti sledi, od koder smo prišli. Tako mi je pokazala, da se je medved vračal po isti poti nazaj. Že smo se vrnili v bližino mrhovišča, ko je psica naenkrat zavila desno v hrib. Nekako na polovici hriba se je obrnila in se ustavila ravno v smeri proti mrhovišču: približno 100 m pred mrhoviščem smo pod hrastom našli ležišče, kjer je medved počival. Z nogo sem razgrnil listje in pod listjem našel kri. Tam sem jo pravzaprav tudi prvič videl, zato sem Jožetu dejal: »Ta medved je kar dobro zadet in bo naš!« Molčal je. Psica je sledila naprej v smeri Poloma, nato je prečkala cesto Polom–Kočevje, približno 100 m od obore Žitna gora. Tam je medved očitno želel preplezati ograjo obore, a so mu moči že popuščale (kar sem ugotovil pozneje). Pot je nadaljeval ob ograji v smeri Kleč. Čez 150 m je zavil desno proti cesti v Polom. Sledili smo še približno 50 m, ko sem ga zagledal. Medved je ležal in bil obrnjen tako, da nas je prihuljeno gledal; kot bi nas pričakoval. Spustil sem psico, sam pa sem se hitro pripravil na strel. Psica je šla po sledu z nosom pri tleh in prišla do medveda na razdaljo nekaj metrov. Za hip se je ustavila, nato pa je že skočila nanj. Medved je bil že mrtev. Ko sva z Jožetom pristopila do psice in medveda, sem jo od veselja stisnil k sebi. Jože je odlomil vršiček smrečice, ki sva ji ga zataknila za ovratnico. Priznal je, da sem imel prav.

Navezala sva medveda in ga s težavo spravila do ceste. Jože je šel po avto in odpeljala sva ga v Polom. Nisem si mogel kaj, da ne bi zbodel Jožeta: »Tega medveda sem vam moral skoraj vsiliti; bila bi precejšna škoda, saj je izkupiček za takšnega medveda 4.400 ameriških dolarjev.« Ves premočen in utrujen sem se vrnil domov. Mislim, da bom zbolel, pa verjetno nisem od veselja in ponosa.

Zasledovanje jelena

Sobota, 25. 9. 1977. Čeprav je bil deževen dan, to ni oviralo Cveta Pršleta ml., poklicnega lovskega čuvaja GL

Ob izsledenem jelenu z brak-jazbečarko Ago, ki je Tonetu Novaku zvesto služila polnih 16 let.

Žitna gora, da ne bi z nemškim lovskim gostom odšla čakati jelena na visoko pokrito prežo, ki je stala za vasjo Seč v smeri proti Zvirčam. Klub dežju je jelen izstopil že zelo zgodaj, tako da je gost prišel do strela že ob 16. uri. Jelen je dobro nakazal strel, vendar se je kmalu izgubil v goščavi ob robu njiv. Na nastrelu sta z gostom našla kar precej krvi. Prepričana sta bila, da bo jelen ležal nekje v bližnjem goščavju. Zaradi dežja sta s papirji dobro označila nastrel in krvni sled do goščave. Cveto je odšel domov po svojega psa, da bi jelena našla še pred nočjo.

Pes, gost in Cveto so po travniku kar precej prehodili, tako da je bila prava jelenova sled zelo raznesena. Jelena niso našli.

Naslednji dan je bila nedelja. Cveto je prišel osebno do mene in me prosil, če bi šel s svojima psoma pomagat iskat obstreljenega jelena. Ura je bila 10 in še vedno je deževalo. Vzel sem vse potrebno za zasledovanje, pa tudi oba moja psa brak-jazbečarja, Ago in Kastorja, in odpeljali smo se v Polom. Tam nas je čakal gost in skupaj smo nadaljevali pot do preže, kjer je prejšnji dan streljal na jelena.

Z Ago sem natančno pregledal nastrel. Našel sem papirčke, s katerimi sta Cveto in gost označila nastrel in smer krvnega sleda. Seveda je medtem dež dobro spral vso kri, psica pa je imela tudi težave, ker so gost, Cveto in pes vse »pretacali« in raznesli sled v vse smeri. Aga je najprej s smrčkom pri tleh naredila nekaj krogov in končno zavila v goščo. Cvetu sem dal Kastorja na povodcu, jaz pa sem sledil Agi. Morda smo prehodili 400 ali 500 m, ko se je pred nami nenadoma dvignil jelen. Cvetu sem zaklical, naj spusti Kastorja, ki se je takoj pognal za jelenom. Kmalu smo ga slišali, da laja na mestu. Cveto in gost sta stekla proti laježu in slišal sem dva strela. Ago sem imel še vedno na slednem jermenu in sem šel počasi za njima. Ko sva s psico prispela do njiju, je jelen ležal na tleh. Na obrazih sem jima bral zadovoljstvo. Pogledal sem jelena in videl, da si je pri padcu levo nogo zataknil med rogovje, toda še je kazal znake življenja. Cvetu sem dejal, naj ga umiri še z enim strelom v vrat. Odjeknil je strel, toda v naslednjem trenutku se je jelen pognal kvišku in zdirjal proti njivam. Kako si je rešil zapleteno nogo iz rogovja, še vedno ne vem. Cveto je stekel za jelenom in kmalu je odjeknil še en strel. Jelena je s strelom dohitel že na čistini, na njivah, in uspelo mu ga je dokončno umiriti. Nemški gost se je čudil in navdušeno razlagal, da kaj takšnega še ni

doživel. Pri jelenu smo se zbrali in Cveto je poskrbel, da je gost dobil vejico plena, jelen zadnji grizljaj, oba psa pa prav tako vsak svojo vejico za sledno ovratnico. Vsi zadovoljni smo se vrnili v Polom.

Za obstreljenim merjascem

V GL Žitna gora, kamor so me večkrat poklicali na zasledovanje velike divjadi, je v začetku oktobra 1978 lovski gost iz Nemčije obstrelil merjasca.

Revirni lovski čuvaj in vodnik gosta je bil Cveto Pršle ml. Gost je streljal merjasca z visoke preže, ki je bila ob Mirkovih njivah pod Hinjami. Merjasec je nakazal strel in izginil v bližnjo goščo. Cveto je poskušal merjasca poiskati s svojim psom, vendar brez uspeha.

Mene je o dogodku obvestil okrog 12. ure in me prosil, če bi poskusil s svojima psoma. Takoj sem pripravil vse potrebno za sledenje. Psa, kakor da bi že vedela, da se nekaj dogaja, ko sem ju odpel, sta takoj stekla do avtomobila in nestrpnost čakala, da bi ju spustil vanj. Odprl sem vrata in že sta bila na zadnjem sedežu. Odpeljali smo se do Poloma in nato s Cvetom nadaljevali pot do kraja obstrelitve. Cveto mi je pokazal nastrel, ki ga je Aga je takoj natančno ovohala in nato potegnila po sledu. V bližnji gošči je prek steze ležal suh topol, ki ga je psica preskočila, takoj nato pa se je ustavila in spet ovohavala tla. Ko sem prišel do nje, sem pogledal, kaj jo tako zanima in tam našel približno meter debelega črevesja, ki mi ga je želela pokazati. Aha, sem si rekel, očitno je merjasec ustreljen v mehko (črevesje) in ima odprto trebušno votlino. Cveto mi je povedal, da z njegovim psom tega niso našli. Psica je vlekla naprej. Nekako 150 do 200 metrov od kraja, kjer smo našli kos črevesja, smo po sledu prispeli do kaluže. Ranjeni merjasec se je v njej povaljal, kalužil. Naprej od luže ni bilo več krvi, blato mu je zaprlo rano. Cveto mi je še povedal, da je do tod prišel tudi on in tod tudi prenehal z iskanjem. Moja Aga pa je od tam vlekla sled še naprej v smeri Smuke. V neposredni bližini Smuke pa se je sled obrnil v smeri Starega Loga. Potrpežljivo smo sledili psici, ki je sledila naprej kakih 100 metrov pod glavno cesto Stari Log - Smuka. Pripekljala nas je že v bližino obore. Pod smreko, ki je bila poraščena z vejami skoraj do tal, smo našli kar precej sveže razrite zemlje, morda za dve do tri samokolnice, zraven pa je bilo videti kar lepo urejeno ležišče. Očitno je hotel ranjeni merjasec tam počivati, vendar

so bile bolečine prehude; zapustil je ležišče in od tam nadaljeval pot le še približno 10 metrov, se tam naslonil na skalo in obmiroval. Torej je tam podlegel ranam. Našli smo ga že mrtvega. Psica ga je ovohala, nato pa prišla k meni in me zvesto pogledala, kot bi mi želela povedati, da je delo opravila do konca. Kot vedno sem jo stisnil k sebi in jo potrepljal: »Pridna, pridna!«

Strel v merjašče v vrat ...

Nekako v drugi polovici oktobra leta 1980 me je ob 22. uri lovski čuvaj gojitvenega lovišča Medved in moj službeni kolega Ivan Miklič obvestil, da je lovski gost iz Italije obstrelil merjasca. Prosil me je, da bi zjutraj prišel s svojima psoma poskusit izslediti merjasca. Povedal mi je, da ga je streljal v vrat ... Mislil sem si: »Zakaj ravno v vrat; če ni padel, delo ne bo lahko.« Deževalo je vso noč.

Že ob sedmih zjutraj sem bil pri Ivanu Mikliču na Smuki. Zaradi dežja smo vedrili do 8. ure, ker pa dež ni ponehal, smo se odpravili na zasledovanje merjasca. Z avtom smo se odpeljali do bližine krmišča, kjer je bila žival obstreljena. Miklič mi je podrobno pojasnil, kako je merjasec nakazal strel. Na mestu, kjer sta z gostom našla kri, je bilo to označeno s koščki papirja. Seveda ob našem prihodu ni bilo nobenih krvnih sledov več. Obilne padavine, ki niso prenehale, so namreč sprale krvni sled. Gost je merjasca streljal na krmišču, zato so ponoči druge skupine zdravih prašičev sled verjetno pohodile in raznesle. V takih okoliščinah je bilo res zelo težko ugotoviti pravi sled – sled ranjene živali. Mojega brak-jazbečarja Kastorja sem dal Mikliču, Ago pa sem pripel na sledni povodec in jo vodil sam. Aga je kot vedno natančno ovohala nastrel in skušala razvozlati pravo sled. Najprej je krožila v manjših krogih, ker pa ji še vedno ni prišel v nos pravi sled, je začela z večjimi krogi. Končno se je odločila za enega in me potegnila ... Prehodili smo približno 400 ali celo 500 metrov, a kljub pozornemu ogledovanju nismo našli nobenih znakov krvi. Odločil sem se, da bom psico spustil prosto iskati, zato sem jo odpel s slednega jermena. Kljub temu je sledila počasi, da sem jo lahko dohajal. Prosta ni presledila več kot 100 m, ko se je naenkrat vrnila k meni.

Razmišljal sem, kaj to pomeni; morda pa ni bil merjasec ustreljen v vrat, kot mi je zatrjeval Ivan!? Za ponovno iskanje smo se vrnili spet na začetek. Psica nas je spet, prosta, vodila natančno tja, kot prvič. Vsake toliko časa si je

pomagala še s šapo in z brskanjem tal, ki so bila mokra in blatna. Videl sem, da je nervozna, večkrat se je celo ustavila in lajala, kar ni bila njena navada. Občutek sem imel, da ni povsem prepričana.

Prispeli smo na kolovozno pot, ki vodi do kočevske vasice Topla Reber, ki je bila med vojno porušena. Miklič se je tam ustavil in mi predlagal, naj prenehamo iskati, kajti tudi midva sva bila že do kože premočena. Res smo se ustavili in se lotili malice, ki jo je imel kolega v nahrbtniku. Zavetje sva si poiskala pod gosto smreko in se malo okrepčala. Po malici sem dejal Mikliču, naj spusti Kastorja. Pes je stekel v gost nasad mladih smrek, ki niso bile višje od 2 do 3 m. Od tam smo kmalu zaslišali lajanje. Lajež je bilo slišati na mestu, zato sem pomislil, da ima morda ranjenega merjasca, ki ga iščemo. Z Mikličem sva se le pogledala in hitro naredila načrt. Spustil sem še Ago, ki sem jo med malico pripel na povodec. Tedaj je iz smrekove gošče planil trop prašičev; dvajset ali morda celo več ... Kastor pa je še vedno lajal na mestu. Miklič je hitro odšel na zgornjo stran od laježa, jaz pa sem se s spodnje strani s težavo prebijal skozi goščavje, da bi prašiča dvignil proti Mikliču. Prebil sem se do srednje visokega hrasta, ki je bil zelo blizu mesta laježa (ali merjasca). Razdalja do tistega mesta je bila 8 do 10 metrov, naprej pa si zaradi

svoje varnosti nisem upal, ker pred seboj nisem videl ničesar. V smeri laježa sem vrgel nekaj kamnov, ki sem jih našel v bližini, da bi merjasca pregnal proti Mikliču. Tudi kričati sem začel, toda Kastor je še vedno lajal na mestu. Mikliču sem zaklical, naj bo pozoren, ker bom ustrelil v zrak. Šele po strelu je merjasec res skočil, toda pobegnil je preveč v levo, tako da ga Ivan ni mogel streljati. Bežal je v smeri vasi Topla Reber. Oba psa sta ga spremljala, zato se je prašič pred njima pogosto ustavljal. Mikliču sem zaklical, naj se pomakne v smer laježa z zgornje strani, sam pa sem se pomikal s spodnje. Zopet sem prišel po gostem smrečju približno 20 m od mesta laježa. Ni mi kazalo drugega kot še enkrat ustreliti v zrak. O svoji nameri sem spet glasno najavil kolegu, da bi bil pozoren na dogodke po strelu. No, to pot je merjasec res skočil mimo Mikliča, ki pa ga je zaradi gošče videl le za trenutek in ni uspel streljati. Tako smo se počasi pomikali, dokler nismo prišli nad Smuko. Ob robu zaraščenega travnika sta psa zopet ustavila prašiča. Tudi tokrat se je ustavil šele v goščavju mladih smrečic. Od tistega mesta sem bil oddaljen le kakih 15 m. Tedaj pa je šel Miklič proti merjascu in mu prišel nekako na 4 m. Za Mikliča je bila sreča, da je prav tam v bližini stal tudi hrast. Merjasec se je namreč nenadoma pognal proti njemu. Uspel je sicer ustreliti, vendar ga zaradi

gošče ni zadel. Hitro je repetiral puško, se pomaknil za deblo hrasta in ponovno brez posebnega merjenja ustrelil proti merjascu. Tudi z drugim strelom ga je zgrešil. Ustrelil je še tretjič – in tudi tokrat brez uspeha. Po tolikih strelkih se je merjasec tako razbesnel, da je hotel Mikliča zgrabiti in raztrgati. V takem namenu je prišel čuvaju tako blizu, le pedenj stran, da ga je lahko s četrtrim strelom zadel v vrat. Na mestu je klecnil in obmiroval.

Miklič me je ošteval, zakaj nisem streljal jaz. Povedal sem mu, da zaradi goščave nisem jasno videl, kje je kdo. Vse pa se je očitno vrtelo in dogajalo okrog hrasta.

Malo smo si oddahnili. Pregledal sem merjasca in ugotovil, da ga je gost ustrelil ne v vrat, ampak v zadnjo levo nogo, na kateri mu je odstrelil parkelj. Vsi premočeni smo si končno oddahnili. Zasledovanje je trajalo več kot štiri ure. Tudi tokrat sem bil ponosen na oba moja psa, saj ves čas sledenja nisem opazil niti kapljke krvi. Miklič je odšel obvestiti gosta, da smo merjasca dobili, in organizirat vse za prevoz težke živali. Oba moja brak-jazbečarja sta me prijazno gledala vsak s svojo vejico za slednima ovratnicama.

*Po pripovedovanju upokojenega
lovskega čuvaja zapisal –
Franci Novak.*

Tako so pred petdesetimi leti lovci LD Rakitna spravljali uplenjenega jelena v dolino (arhiv L. Krivca).

Zelo uspešno opravljeni lovski izpiti pri LZ Maribor

Prikazano znanje in ocena mentorskega dela

Od 49 prijavljenih lovskih pripravnikov jih je kar 44 uspešno opravilo lovski izpit (in eden s tujim lovskim izpitom, ki je opravljal le izpit iz lovske zakonodaje). Tako je LZ Maribor bogatejša za 45 novih lovcev.

Izpitno snov je predavalo 17 predavateljev, ki so za predavanja in preverjanje znanja kandidatov porabili skupaj 180 predavateljskih ur. Vsak lovski pripravek, kandidat za lovski izpit, pa je v procesu izobraževanja poslušal najmanj 90 šolskih ur predavanj.

Znanje, ki so ga kandidati pokazali na izpiti, je bilo daleč nad pričakovanji. Brez zadržkov lahko rečemo, da je bila prav ta generacija najboljša od vseh dosedanjih v okviru LZ Maribor. Pa ne samo po prikazanem znanju, tudi po odgovornem odnosu do pridobivanja znanja, medsebojni pomoči in tovarištvu. To je generacija, ki se 'bo pomnila'. Tako je bilo od vseh 44 kandidatov kar 9 odličnih in 12 prav dobrih, kar je 48 %. Povprečna ocena izkazanega znanja je bila 3,9. Ob tem je presenetljivo tudi, da so bile najvišje ocene dosežene prav pri najboljšejših predmetih, kot so parkljarji in zveri, kjer je bila povprečna ocena kar 4,5. Za absolutno najboljše so bili razglašeni: **Andrej Toplak** iz LD Duplek, **Sebastijan Sagadin** iz LD Zreče in **Dejan Pinter** iz LD Zreče.

Vsi so iz rok predsednika LZ Maribor prejeli tudi spominske knjižne nagrade.

Po naši oceni sta k takemu uspehu pripomogla dva dejavnika. Prvi je zelo ugodna naključna izobrazbena sestava, saj jih je bilo med kandidati kar 9 s VII. stopnjo izobrazbe, 4 s VI. stopnjo, 28 s V. stopnjo izobrazbe in le majhen odstotek s IV. stopnjo šolske izobrazbe.

Drugi dejavnik pa je bil nedvomno dobro delo mentorjev z lovskimi pripravniki, saj so skoraj vsi kandidati pohvalili delo svojih mentorjev. To smo lahko razbrali tudi iz dnevnikov pripravnikov, ki so bili skoraj vsi dosledno in vzorno vodeni, z bogato vsebino, ki je kazala, da so v LD dosledno izvajali predpisan program praktičnega dela.

Vse foto: B. Vasa

Skupni posnetek vseh udeležencev na slovesni podelitvi lovskih spričeval generacije 2005. V sredini levo sta predsednik LZ Slovenije Bojan Lepičnik in predsednik LZ Maribor Zoran Lešnik.

Novi lovci na strokovni ekskurziji v parku pri muzeju orožja in lovstva v Borovljah

Lovska pripravnica in pripravnik pri streljanju s pištolo. V sredini vodja streljanja Alojz Gostenčnik.

in lovstvu ravno na tem področju lovske družine zakonsko zavezuje k odgovornemu delu z lovskimi pripravniki. Veliko tega, kar je bilo doslej urejeno z našim Pravilnikom o izobraževanju v lovskih organizacijah Republike Slovenije, je sedaj namreč zakonska obveznost LD, na primer mentorstvo, praktični del lovskega izpita itn.

Praktični del teoretičnega dela lovskega izpita

Pri predavanju predmeta *poljske kure* smo opravili praktično predstavitev umetne vzreje fazanov v Gojitvenem lovišču LZ Maribor Fazanarija Vurberk. Bolta Ditner, poklicni lovski čuvaj pri LZ Maribor, je tečajnike seznanil s celotnim postopkom umetne vzreje fazanov. V ta namen so si ogledali matično jato, prilagoditvene obore, valilnico in tudi že izvaljene fazanje keblčke v ogrevanih prostorih. Seznanil jih je tudi z nadaljnjim postopkom vzreje fazanov.

V drugem delu je **Samo Lubelj**, predavatelj predmeta *lovska kinologija*, lovске pripravnike

Prav drugi dejavnik je še posebno pomemben pri oblikovanju lovčeve osebnosti, kajti lovec mora poleg teoretičnih znanj dobro obvladati tudi praktično lovsko znanje, kamor sodi lovška etika. Ta vzgojni del mladi lovci lahko pridobijo le v LD ob odgovornem strokovnem delu mentorjev, kar je ta generacija mladih lovcev v LD očitno le dobila. To pa je tudi dober napotek za naprej, saj novi Zakon o divjadi

Gibanje novega članstva (novih lovcev z izpitom) pri LZ Maribor v zadnjih 10 letih

Preglednica kaže podatke o prirastku članstva glede na opravljene lovske izpite na območju LZ Maribor.

leta 1996	32 lovcev	leta 2001	26 lovcev
leta 1997	22 lovcev	leta 2002	30 lovcev
leta 1998	23 lovcev	leta 2003	40 lovcev
leta 1999	29 lovcev	leta 2004	54 lovcev
leta 2000	29 lovcev	leta 2005	45 lovcev

Iz podatkov je mogoče razbrati, da se v zadnjih letih spet povečuje zanimanje za včlanjevanje v slovensko lovsko organizacijo. Ob tem je še posebno razveseljivo dejstvo, da so novi člani pretežno mladi intelektualci.

seznanil z dejavnostjo in uporabo posameznih lovskih pasem. V nadaljevanju je ob pomoči dveh vodnikov psov predavanje dopolnil še s praktičnim prikazom dela kratkodlakega ptičarja in posebno še nemškega prepeličarja (šarivca) na ribniku v Krčevini, v Gojitvenem lovišču LZ Maribor.

Izpit iz streljanja in varnega ravnanja z orožjem

Na strelišču LD Slov. Bistrica so lovski pripravniki opravljali izpit iz streljanja na tarčo srnjak z MK puško in šibrenico na umetne golobe. Pred tem pa jih je Brane Kurnik, predavatelj predmeta lovsko orožje in balistika, seznanil z varnim ravnanjem z lovskim orožjem ter z vzdrževanjem in pravnim hranjenjem le-tega.

Na vojaškem strelišču v Veleniku so lovski pripravniki poslušali še dodatno predavanje o varnem ravnanju s kratkocevnim orožjem ter opravili tudi poskusne strele s tovrstnim orožjem. Celoten program je izvajal policist in lovski mojster **Alojz Gostenčnik**. Za omejeno dopol-

Nemški prepeličar prinaša plen iz ribnika.

nilno predstavitev in predavanje so bili lovski pripravniki zelo hvaležni, saj jih je imelo veliko med njimi pištolo prvič v rokah.

Zaključek tečaja in podelitev lovskih spričeval

Ob zaključku izobraževalnega procesa za nove lovce je bila za vse organizirana strokovna ekskurzija v Borovlje/Ferlach (Avstrija), kjer so si ogledali muzej lovskega orožja in lovski muzej. Druženje v avtobusu in na vseh postankih je bilo zelo prijetno in živahno, saj sta nas spremljala tudi dva mlada neutrudna muzikanta, Gorazd in Saša, sinova lovca Franca Gričnika iz Slovenskih Konjic.

Zvečer, ob vrnitvi domov, pa je bila v prostorih AMIBIS, d. o. o., v Mariboru slavnostna podelitev lovskih spričeval s podpisom *Zaprisege* o spoštovanju Etičnega kodeksa slovenskih lovcev. Pri tem so bili poleg novih lovcev prisotni tudi njihovi mentorji in starešine. Poleg funkci-

Bolta Ditner razlaga postopek valjenja fazanov.

onarjev LZ Maribor in članov predavateljskega aktiva se je slovesnosti udeležil tudi predsednik LZ Slovenije **Bojan Lepičnik**. V svojem nagovoru je zlasti pohvalil izkazano znanje novih lovcev, jim čestital k opravljenim lovskim izpitom ter jim zaželel uspešno in koristno delo v njihovih loviščih. Podobne želje je v uvodnem nagovoru izrekel predsednik LZ Maribor **Zoran Lešnik**, ki jih je tudi seznanil, kaj prinaša nova lovška zakonodaja. Ob zaključku jim je zaželel koristno delo v lovskih družinah. Razredničarka **Marija Golob** iz LD Remčnik pa se je v imenu mladih lovcev zahvalila vsem predavateljem za posredovano znanje in strpen odnos do njih. Vsem je izročila tudi spominska darila od »generacije 2005«.

Ob zvokih **Pohorskih rogostov** in melodijah Gorazda in Saša se je veselo druženje nadaljevalo pozno v noč.

Branko Vasa

Notranjski pripravniki uspešno opravili lovske izpite

Postojnsko-Bistriška zveza lovskih družin in Zveza lovskih družin Notranjske - Cerknica že vrsto let skupaj organizirata us-

posabljanje lovskih pripravnikov za opravljanje lovskega izpita. Tako sodelovanje se je izkazalo kot zelo koristno, predvsem z vidika zagotavljanja kakovosti opravljanja teoretičnega dela lovskega izpita, pa tudi iz povsem racionalnih razlogov. Na leto se iz obeh lovskih zvez »nateče« približno za dober razred novih lovskih pripravnikov, kar omogoča, da tudi stroški in cena opravljanja lovskega izpita niso pretirani.

Letos je bil tečaj malo bolj intenziven, kar se je pokazalo kot dobra metoda. Večini pripravnikov ustreza, da tečaj opravijo v

našem območju stopila tudi predstavnica ženskega spola in da je velika večina novih lovcev mladih tudi po letih, kar le kaže na postopno pomlajevanje naših vrst.

Pri posameznih izpitnih predmetih so bile ocene v povprečju zadovoljive, nekaj posameznikov pa je doseglo tudi odličen uspeh.

Maja so pripravniki opravljali zaključni lovski izpit in 27. maja je bila organizirana skupna slavnostna podelitev lovskih spričeval. Ob tej priložnosti so »novopečeni« lovci podpisali tudi *Zaprisege* slovenskega lovca, kar

Novi lovci Postojnsko-Bistriške ZLD in ZLD Notranjske – Cerknica

krajšem časovnem obdobju in če le mogoče pozimi, ko je navadno malo več volje in časa za učenje.

Tokratna generacija je štela 32 pripravnikov, in sicer 20 iz Postojnsko-Bistriške ZLD in 12 iz ZLD Notranjske, kar je s pedagoškega vidika optimalna skupina.

Še posebno je razveseljivo, da je po daljšem času v lovske vrste

pomeni, da so sprejeli Kodeks slovenskih lovcev, ki je po novih usmeritvah in stališčih obveznost vsakega lovca.

Na zaključni slovesnosti se je med predavatelji in mladimi lovci razvila tudi razprava o poteku in problemih izobraževalnega procesa. Izkrystalizirale so se nekatere pripombe, ki jih bo kazalo v prihodnje pri izobraževanju

Slavnostno podpisovanje Zaprisege

upoštevati. Predavateljski aktiv, ki šteje 14 predavateljev, bo še podrobneje analiziral zaključni izobraževalni cikel.

Zavedamo se, da bo treba v prihodnosti za izobraževanje pridobiti ustrezen certifikat oziroma koncesijo, kar pomeni, da bomo morali zagotoviti ustrezne standarde pri usposobljenosti (predvsem andragoškem) samih predavateljev pa tudi pri zagotavljanju ustreznih učil in učnih pripomočkov.

V ta namen razmišljamo, da bi v okviru Srednje gozdarske šole v Postojni opremili in usposobili poseben lovski kabinet, ki bi ga uporabljali za vse vrste lovskega izobraževanja, to je za lovske pripravnike Notranjskega območja, za lovske čuvaje in za lovske mojstre, lahko pa tudi za širše območje primorske regije. Načelna pripravljenost za to je, čim prej pa bo zamisel treba uresničiti tudi v praksi. V to pa glede na organizacijske in materialne sposobnosti lovske organizacije na Notranjskem ni dvomiti.

Dobro izobraženi lovci so pogoj, da se bo lovska organizacija lahko spopadala z vsakodnevnimi izzivi sodobnega časa. Tako pri oblikovanju politike naravovarstva ter gospodarjenja z divjadjo oziroma z živalskim svetom ne bo igrala le stranke vloge, ampak bo aktiven sogovornik z drugimi uporabniki prostora in državo.

Franc Koščak

V Celju nova generacija mladih lovcev

Junija je v Savinjsko-Kozjanski ZLD – Celje podpisala Zapisnega slovenskega lovca nova generacija mladih lovcev, ki so uspešno sklenili izobraževanje, ki so ga začeli z vstopom v lovske organizacije kot pripravniki.

Na redni tečaj, ki se je začel 19. 2. 2005, so lovske družine prijavile 49 kandidatov, ki so predhodno uspešno opravili praktični del lovskega izpita v družini. Tudi letos smo, tako kot že nekaj let prej, zaradi velikega števila prijavljenih le-te razdelili v dve skupini. Predavanja so bila vsako soboto v dopoldanskem in popoldanskem času, izpiti pa v četrtek in petek za vsako skupino posebej. S predavanji smo končali 21. maja. Zaključni izpit iz *Lovske zakonodaje in organiziranosti lovstva* je bil v od 6.

Foto: M. Barišič

Novi lovci SK ZLD – Celje, ki so izpit opravili letos.

junija do 11. junija. Izpit je opravljalo 51 kandidatov, ker sta dva kandidata opravila le diferencialni izpit iz predmeta *zakonodaja in organiziranost lovstva*, s katerim se jima je priznal že poprej opravljeni lovski izpit v republikah nekdanje Jugoslavije pred letom 1990 (Srbija, Bosna in Hercegovina). Imeli pa smo slušatelja, ki je opravil samo izpit iz predmeta *lovske orožje in balistika* in praktični preizkus varnega ravnanja z orožjem, saj mu na podlagi 6. točke 61. člena ZDLov-1 ni treba opravljati teoretičnega dela lovskega izpita, temveč samo praktični del, ki ga je v svoji lovski družini tudi uspešno opravil. Letos je dosežena povprečna ocena učnega uspeha **3,93** in je višja kot lani (3,69). Najboljši posamezniki so bili: **Anica Vodušek** (LD Rogatec), **Andrej Žibret** (LD Bohor - Planina), oba s povprečno oceno 5,00, **Anton Medved** (LD Dobrna) s povprečno oceno 4,82 in **Mitja Ferlin** (LD Grmada), **Milan Jakob** LD Vitanje in **Drago Maruša** (LD Log Šentvid), vsi s povprečno oceno 4,73.

Na zaključni slovesnosti, ki je bila 15. junija v veliki dvorani celjskega Narodnega doma, so v kratki kulturni prireditvi nastopili Celjski rogisti. Podelitve spričeval so se poleg sedaj že mladih lovcev udeležili tudi njihovi mentorji, starešine LD in člani predavateljskega aktiva.

Spričevala in knjižne nagrade najboljšim sta podelila predsednik UO SKZLD Celje **Janez Pavel Marin** in predsednik komisije za izobraževanje dr. **Boštjan Pokorny**, ki je v svojem nagovoru poudaril, da je nivo znanja, ki ga pokažejo pripravniki na izpitih, vsako leto očitno višji.

Znanje, ki so ga pridobili v času izobraževanja, bodo lahko uspešno uporabljali pri svojem udeleževanju v lovske organizacije.

V poročilu o tečaju, ki smo ga poslali Komisiji za izobraževanje pri LZS, smo predlagali, naj bi se vsaj v *Pravilnik o izobraževanju v lovske organizacije* vneslo določilo, da osebe, ki so po 6. tč. 61. člena ZDLov-1 oproščene opravljanja teoretičnega dela lovskega izpita, opravijo vsaj dopolnilne izpite iz predmetov *lovska kinologija, lovske orožje in balistika ter Zakonodaja in organiziranost lovstva*. Na tak način bi pridobili vsaj dodatno znanje, ki ga mora imeti vsak izprašani lovec, ki opravi izpit pri LZS. Tako pa imamo v slovenski lovske organizacije primere, da se nekateri sklicujejo na omenjeno zakonsko določbo in zahtevajo, kljub pomanjkljivemu znanju ali celo neznanju (lovska kinologija, znanje o orožju in preizkus iz varnega ravnanja z orožjem, zakonodaja), ki ga imajo, priznanje teoretičnega dela lovskega izpita, kar jim nenazadnje omogoča tudi Zakon o divjadi in lovstvu. **Če drugače ne bo šlo, naj bi bila ta področja vnesena in zajeta v program praktičnega dela lovskega izpita, ki pa ga mora opraviti vsak pripravnik.** Le tako bomo ohranili ustrezn nivo znanja, ki ga morajo mladi lovci pridobiti v času izobraževanja. Znanje, ki ga mora imeti zdajšnji lovec, je najboljšo orožje proti raznim samooklicanim »naravovarstvenikom«, ki hočejo našo dejavnost preprosto ukiniti.

Menimo, da čaka Lovsko zvezo Slovenije tudi na področju izobraževanja odgovorna naloga: dokazati tistim institucijam, ki bi nam rade vzele iz rok še izo-

braževanje in ga prenesti pod svoje okrilje, da smo kadrovske in strokovno dovolj močni ter usposobljeni, da lahko še naprej uspešno izobražujemo naše člane brez ekonomskih ciljev, tako kot bi nekateri želeli zase.

Zdravko Mastnak
Savinjsko-Kozjanska ZLD – Celje

Letos zadnjič tečaja za lovske čuvaje po določilih starega Pravilnika o izobraževanju

Po načrtu komisije IO LZS za izobraževanje in vzgojo sta v spomladanskem času potekala 2 tečaja za lovske čuvaje. Z njima smo letos začeli nekoliko pozneje, saj smo v začetku leta še čakali na odgovor resornega ministrstva. Konec leta 2004 smo namreč MKGP z dopisom vprašali, kako bo na področju sprejema novih, z zakonom določenih podzakonskih aktov, določeno za področje izobraževanja v lovstvu. Obstajala je namreč upravičena bojazen, da bi sredi tečajev za lovce in lovske čuvaje sprejeli nove pravilnike, ki bi urejali ta področja, vložene ure in finančna sredstva slušateljev in Lovske zveze Slovenije pa bi bila izgubljena. Ko smo dobili pisni odgovor MKGP, da novi tozadevni pravilniki še niso v pripravi in da lahko po določilih drugega odstavka 83. člena veljavnega zakona do izdaje novih predpisov smiselno uporabljamo stare, smo hitro začeli z dokončno organizacijo tečajev.

Po sklepu komisije za izobra-

ževanje, ki je pretehtala vloge ZLD/LZ za izvedbo tečaja za lovske čuvaje, prednostno listo in potrebe po lovskih čuvajih, sta bili za letošnjo izvedbo tečajev izbrani **ZLD Kočevje**, kjer je prejšnji tečaj potekal leta 1998, ter **ZLD Notranjske** (Cerknica), kjer so imeli zadnji tečaj davnega leta 1995. Na obeh območnih zvezah so se posledično pojavljale težave zaradi pomanjkanja lovskih čuvajev.

Novi lovski čuvaji (2005) z območja ZLD Notranjske in Postojnsko-Bistriška ZLD

Lovski čuvaji (2005) iz ZLD Kočevje

Na tečaju v Cerknici je izobraževanje uspešno zaključilo 24 slušateljev, in sicer 20 iz ZLD Notranjske in 4 iz postojnsko-bistriške ZLD. Na tečaju v Kočevju je izobraževanje končalo 27 slušateljev, 1 pa je opravil diferencialne izpite, saj je že imel končano šolo za lovske tehnike. Torej smo leta 2005 usposobili **52 novih lovskih čuvajev**. V Cerknici je bil vodja tečaja **Anton Zigmund**, tajnik ZLD Notranjske, predsednik izpitne komisije pa je bil **Franč Koščak**, ki je predsednik ZLD Notranjske. Vodja tečaja v Kočevju je bil mag. **Štefan Vesel**, član naše komisije in vodja izobra-

ževanje pri ZLD Kočevje, predsednik izpitne komisije pa je bil **Branko Zlobko**, podpredsednik LZS in predsednik ZLD Kočevje. Sproti so bili opravljeni tudi vsi popravni in zamujeni izpiti. Strokovna ekskurzija in zaključek s podelitvijo spričeval, znakov in izkaznic lovski čuvaj sta bila 14. 5. 2005. Ker sta bili skupini manjši, je bil organiziran prevoz z enim avtobusom, kar je ugodno vplivalo na medsebojno

Starešina LD Lijak Ivan Cernatič je lovskim čuvajem pripovedoval o aktivnostih in uspehih LD Lijak (ZLD Gorica) na področju gojitve male divjadi.

problematiko ... Tam smo si ogledali tudi Trentarski muzej. Izobraževalnemu delu je sledila podelitev spričeval, znakov in izkaznic, za kar smo zaprosili predsednika IO LZS **Štefana Virjenta**. Vsi udeleženci tečajev so dobili potrdila o opravljenem izpitu za lovskega mentorja.

Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v tem poznopoletnem času, ob sodelovanju zunanjih soudeleženih partnerjev, pripravljajo nova pravilnika, ki bosta v prihodnje urejala področje izobraževanja v lovstvu. Upajmo, da bosta kakovost in nivo dosedanjega izobraževanja, ki ga je izvajala lovska organizacija, zadosten temelj, da ga bodo dosedanja izvajalci ob potrebnih popravkih in dopolnitvah še boljše opravljali tudi v prihodnje.

Gregor Bolčina

Ob 60-letnici hrvaške LD Tetrijeb - Čabar sodelovala tudi ZLD Notranjske - Cerknica

Uspešno sodelovanje med Občino Cerknica in v zadnjem času predvsem z Občino Loška dolina se poleg gospodarskega in kulturnega sodelovanja že vrsto let udejanja tudi v sodelovanju na področju lovstva. To sega že desetletja nazaj, v čas, ko nas še ni delila državna meja. Že takrat smo ugotovili, da imamo v lovstvu mnogo skupnega, zlasti pri gospodarjenju z medvedom, risom in volkom ter pri jelenjadi. Zato so do samostojnosti Slovenije z LD Tetrijeb - Čabar redno sodelovala predvsem vodstva LD iz Loške doline in Babnega Polja.

Po osamosvojitvi obeh držav, Slovenije in Hrvaške, je sodelovanje nekoliko zamrlo. Na pobudo predsednika ZLD Notranjske - Cerknica, **Franca Koščaka**, in predsednika LD Tetrijeb - Čabar, **Antuna Arha**, pa je bilo leta 2002 ponovno organizirano srečanje predstavnikov obeh lovskih organizacij in še isto leto tudi podpisana *listina o sodelovanju*. Od takrat naprej so se vezi ponovno okrepile in sedaj ZLD Notranjske - Cerknica in LD Tetrijeb - Čabar redno sodelujeta.

Da je taka oblika prijateljskega in strokovnega sodelovanja uspešna, se je pokazalo tudi ob praznovanju 60-letnice LD Tetrijeb - Čabar, ki so jo sosedje slavnostno obeležili 29. in 30.

Delegacija slovenskih lovcev (pred razstavnim panojem) s predsednikom in tajnikom ZLD Notranjske - Cerknica ter predsednikom in članom LD Babno Polje, ki s svojim loviščem meji na lovišče LD Tetrijeb - Čabar.

Foto: E. Lenarčič

Franc Koščak, predsednik ZLD Notranjske – Cerknica, pozdravlja čabranske lovce in goste. Od njega proti desni stojijo: mag. Josip Malnar, avtor knjige o zgodovini lova na Čabranskem, Antun Arh, predsednik LD Tetrijeb - Čabar, Đuro Dečak, predsednik LZ Hrvatske, Marjan Filipović, župan Občine Čabar, in Antun Loknar, dolgoletni direktor tamkajšnjega državnega lovišča.

julija 2005 v Trščah. Ob tem slavnostnem dogodku so 29. julija odprli tudi veliko pregledno razstavo lovskih trofej in druge uplenjene divjadi s celotnega območja Čabranskega okraja. K sodelovanju so povabili tudi ZLD Notranjske – Cerknica, ki se je vabilu odzvala in na razstavi postavila svoj poseben pano – lovski prikaz in nekaj primerkov trofej. Predvsem pa je skušala grafično prikazati razliko med slovenskim in hrvaškim sistemom odstrela trofejne divjadi. Razstavo je odprl predsednik LZ Hrvatske, **Đuro Dečak**.

Pred odprtjem razstave je bila predstavitev knjige mag. **Josipa Malnarja**, delegata LD Tetrijeb - Čabar v LZH in direktorja GG Gerovo, Zgodovina lovstva na Čabranskem.

30. julija je bila najprej okrogla miza na temo Ogroženost gozdnih kur in veliki plenilci. Uvodne misli sta prispevala prof. dr. **Marjan Grubišič** z gozdarske fakultete v Zagrebu in doc. dr. **Josip Kusak** z veterinarske fakultete v Zagrebu. V razpravi, ki je sledila, se je izoblikovalo mnenje, da bi bilo smotno, da bi se LZ Slovenije in LZ Hrvatske poskusili dogovoriti in oblikovati strokovno stališče z utemeljitvijo o potrebni večji usklajenosti lovnih dob in o sestavi odstrela zlasti pri velikih zvereh, ki ne poznajo državnih mej in se zato nemoteno gibljejo v naravi.

Okrogli mizi je sledila slavnostna seja LD Tetrijeb - Čabar. Po slavnostnem nagovoru predsednika LD Tetrijeb - Čabar, Antuna Arha, v katerem je orisal 60-letno prehojeno pot, so razvi-

Foto: O. Bakal

Z letošnjega tekmovanja v trapu na strelišču v Hercegovščaku ob 43. mednarodnem Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni

li in blagoslovili nov društveni prapor in podelili vrsto odlikovanj LZH in družinskih priznanj ter zahval. Med dobitniki reda za lovske zasluge III. stopnje LZH sta bila tudi predsednik ZLD Notranjske - Cerknica, France Koščak, in tajnik ZLDN Cerknica, **Anton Zigmund**.

Program prireditve so mladostno popestrili učenci osnovne šole iz Tršča.

Edvard Lenarčič

42. pokal mednarodnega Kmetijsko-živilskega sejma

Posamična pokala v Radgono in Videm, ekipni v Apače

Na svojem strelišču v Hercegovščaku so člani LD Gornja Radgona odlično pripravili

že 43. tradicionalno srečanje zelene bratovščine s strelskim tekmovanjem za vredne praktične nagrade ter pokal 43. mednarodnega Kmetijsko-živilskega sejma. Streljanje s šibrenico na umetne golobe ter z MK puško na tarčo srnjak je kljub nekoliko slabšim vremenskim razmeram pritegnilo okoli 120 tekmovalcev in tekmovalk iz lovskih in strelskih družin s širšega območja severovzhodne Slovenije ter tudi iz Zasavja in od drugod. Glede na to, da je imel vsak udeleženec povprečno dva starta, je tekmovanje trajalo ves dan, toda nikomur ni bilo dolgčas, kajti manjkalo ni niti dobrega lovskega golaža in jedi z žara. Vse skupaj pa se je ob sočnem in hrustljavem odojku končalo s podelitvijo nagrad in pokalov, ki so jih

Kocbek. Sploh so bili v omenjeni disciplini doseženi nadpovprečni rezultati, katerih se ne bi sramovali niti državni reprezentanti. Posebna praktična nagrada (odojek) v tekmovanju dvojic je pripadla ravno tako tekmovalcem iz **LD Apače (Franc Kardinar in Gabriel Vučko)**.

Rezultati :

Ekipno (golobi):

1. **LD Apače** (Roman Dresler, Stanko Hödl, Roman Potočnik, Gabrijel Vučko) 34 od 40 možnih zadetkov; 2. **LD Voličina** (Franci Ornik, Jože Ornik, Igor Vogrin, Igor Graifoner) 34 zadetkov; 3. **LD Negova** (Vlado Šiško, Rudi Šupek, Anton Korošak, Stanko Rojko) 33 zadetkov itn.

Posamično (golobi): 1. Anton Benko, ml. (LD Radgona), 2. Rudi Šipek (LD Negova), 3. Andrej Sapač (LD Cankova – lanski zmagovalec).

Posamično (MK puška): 1. Anton Kocbek (SD Janko Jurkovič - Videm) Stanko Rojko 95 (od 100); 2. Anton Korošak (LD Negova) 88; 3. Anton Kreft 88.

Oste Bakal

20 let LPZ prekmurskih lovcev

Prekmurški pevci pobrateni s SLPZ Doberdob iz Italije

V Prekmurju, kjer že stoletja pridelajo največ žita pri nas, tam, kjer iz zemeljskih globlin vre toplo turistično bogastvo, kjer že od nekdaj tamkajšnje idilične griče krasi vinska trta, kjer z meglico okrašene dolinice poživlja in bogati tudi številčna divjad, kjer so že pred več stoletji na Muri zagnali prva mlinska kolesa, kjer se iz roda v rod ne prenašata samo ljubezen do rodne zemlje in lepa prekmurščina, ampak tudi ljubezen do domače pesmi, so že pred mnogimi desetletji vzklili zametki slovenske lovske kulture. Medtem ko v Prekmurju že od leta 1972 deluje najstarejša skupina rogistov v Sloveniji, do leta 1999 jo je vodil **Jože Grlec**, so leta 1985 pri ZLD Prekmurje ustanovili tudi Pevsko društvo prekmurskih lovcev.

»Tako kot skupina prekmurskih rogistov je bil tudi naš lovski pevski zbor ustanovljen na pobudo ZLD Prekmurje z namenom, da ohranimo tradicijo prepevanja slovenske lovske in domače pesmi, ki že stoletja živi in se pre-

naša iz roda v rod tudi v tem delu Slovenije,« je v uvodu dejal **Ivan Hozjan**, predsednik LPZ prekmurskih lovcev. »Že ob ustanovitvi je bila prvenstvena naloga zbora, da bo s petjem popestril razna lovska in druga srečanja, da bo pel tudi na pogrebih lovcev, da bo sodeloval na občinskih pevskih revijah in na vsakolletnih srečanjih slovenskih lovske pevskih zborov in rogistov. Tako se je zbor že v letu ustanovitve prvič udeležil srečanja pevcev in rogistov na Primorskem, v Dekanih. Od tistega leta naprej se zbor redno udeležuje srečanj lovske pevcev in rogistov Slovenije. Sicer pa tudi mi, prekmurski lovski pevci, radi prepevamo slovenske narodne, umetne in tuje pesmi, predvsem pa domače prekmurske in lovske. Skratka pesmi,

drugim, ki nas finančno in moralno podpirajo, javno zahvaljujem. Ker v našem zboru poje veliko starejših lovcev, med nami vedno bolj pogrešamo mlajše pevcev. Prekmurski lovski pevci, ki smo znani po svoji družabnosti, smo v minulih, lahko rečem dokaj uspešnih letih našega kulturnega poslanstva v Sloveniji in v zamejstvu spoznali dobre pevke in lovske tovariše. Pristne prijateljske stike imamo s pevci SLPZ Doberdob, ki že 20 let deluje v okviru Društva slovenskih lovcev Furlanije - Julijske Krajine - Doberdob. Ob naši in njihovi 20-letnici delovanja smo naše sodelovanje in tovarštvo kronali s podpisom listine o pobratenju,« je poudaril neutrudni predsednik prekmurskih lovskih pevcev **Ivan Hozjan**.

re v naravi, kot posledica pospešenih in nepremišljenih posegov v naravo, so negativno vplivale na okolje, na življenjski prostor divjadi in drugih prostoživečih živali. Vse to se negativno odraža v celotni družbi. Predvsem pa deljena mnenja o lovu vedno bolj obremenjujejo razmerja med divjadjo, naravo, ljudmi in lovci. Glede na to moramo lovci še bolj zavzeto ohranjati lovske tradicije, svojo kulturo in etične vrednote. Rezultat take usmeritve je bila tudi ustanovitev našega lovskega zbora že pred dvajsetimi leti, da na ta način obogatimo kulturno dejavnost lovstva na našem območju.»

Ob svoji 20-letnici so prekmurski lovski pevci v Murski Soboti pripravili jubilejni koncert. V kulturnem programu so

ubranega petja in jim izročil izvirno pisno priznanje. Posebna pisna priznanja ZLD Prekmurje so prejeli tudi vsi pevci jubilanti in pevovodja **Tomaž Kuhar**. Priznanja je izročil Aleksander Beer.

Franc Rotar

Petdeset let LD Žabnik - Obrov

Lovska družina Žabnik - Obrov je 25. 6. 2005 v slavnostnem in sproščenem vzdušju obeležila 50-letnico svojega obstoja. Ustanovljena je bila 24. maja 1955 v Obrovu. Pobudnik ustanovitve je bil pokojni **Franc Počkaj**, ustanovni člani pa so bili domačini iz Brkinov in Čičarije. Prvi izvršilni odbor so sestavljali **Anton Dodič**, **Franc Bubnič** in **Jože Juriševič**.

Lovska družina se je v prvih letih srečevala s številnimi problemi, ki so izhajali iz skromnega lovskega in organizacijskega znanja ter številnih lovcev z dvojnimi članstvom v LD. Po prepovedi dvojnega članstva so se razmere uredile, povečala se je skrb za gospodarjenje in gojitev divjadi. Že leta 1967 je bil uplenjen prvi jelen, prvi medved pa leta 1973. Leta 1978 je bilo z 229,63 točke ocenjeno rogovje uplenjenega jelena, ki je postalo tudi slovenski prvak.

Ob 25-letnici obstoja, leta 1980, so člani LD v oddaljenem delu lovišča postavili bivak, zgradili lovski dom in razvili družinski prapor.

Danes LD Žabnik - Obrov gospodari z loviščem, velikim 5.600 ha; od tega je kar 5.525 ha lovske površine. V lovišču živi številna zdrava divjad. Med pomembnejše gospodarske vrste divjadi štejemo srnjad, jelenjad in divjega prašiča. V lovišču stalno živijo tudi medved, ris in v zadnjem obdobju volk.

Zdaj lovska družina šteje 55 članov in upravlja tudi s streliščema za streljanje na glinaste golobe in s puško risanico. Med prvimi družinami v nekdanjem LGO smo postavili visoko zaprto prežo z mrhovščem za medvede. V lovišču so postavljene še tri zaprte preže in 15 visokih prež. Za krmljenje divjih prašičev delujejo 3 avtomatske krmlilnice. Lovci vzdržujemo približno 4 ha travnikov, 1,5 ha krmnih njiv, več kalov in kaluž. Redno vzdržujemo in obnavljamo okrog 4 km lovske steze. Rezultati dela v lovišču se odražajo v kakovosti

Foto: F. Rotar

Zdaj v LPZ prekmurskih lovcev pojejo: prvi tenor: Roman Vergan, Branko Pihler, Marjan Kopic, Branko Bartolič; drugi tenor: Štefan Zelko, Gusti Sinic, Jože Lukač, Bojan Bohnec, Štefan Berendijaš, Štefan Černela; prvi bas: Franc Megaši, Jože Šiftar, Bela Šiftar, Cizej Mirko, Marjan Burjan, Andrej Cener; drugi bas: Jože Kuzmič, Jože Cesar, Marjan Pintarič in Ivan Hozjan. Pevovodja Tomaž Kuhar je prvi v drugi vrsti z desne. Pred njim stoji predsednik zbora Ivan Hozjan.

ki rade gredo v uho in bogatijo dušo,« je poudaril naš sogovornik.

Tudi pevski zbor prekmurskih lovcev je imel v minulih dvajsetih letih lepe in slabe trenutke. Odhajali so pevci, ki so bili dolga leta člen zbora, prihajali so novi, ki so kmalu med pevci našli dobre tovariše. »Omeniti moram, da je zbor od ustanovitve ter do leta 2000 dokaj uspešno vodil **Franček Zver**. V začetku leta 2001 je zbor prevzel zborovodja **Tomaž Kuhar**. Za našo nemoteno delovanje skrbijo prekmurske lovske družine prek ZLD Prekmurje. Ob tej priložnosti se vsem prekmurskim lovcom in

Predsednik ZLD Prekmurje **Aleksander Beer**, ki je lahko ponosen, da njihova območna lovska zveza premore kar dve dokaj uspešni kulturni skupini, je v jubilejni bilten svojih pevcev med drugim zapisal: »Tradicija lovstva tudi v Prekmurju sloni na uspešnem delovanju naše lovske organizacije, in sicer tako pri gospodarjenju z lovišči in divjadjo, ohranjanju naravnega okolja in negovanju lovske šege in navad. Na področju lovske kulture smo Prekmurci dejansko zazorali ledino že leta 1972 z ustanovitvijo Prekmurskih rogistov, ki so bili takrat edini v nekdanji Jugoslaviji. Spremenjene razme-

poleg domačih pevcev ubrano zapeli in zaigrali tudi pevci SLPZ - Doberdob pod vodstvom **Janka Simoneta** in Prekmurski rogisti, ki jih vodi **Zdenek Bily**. Pevski zbor prekmurskih lovcev in pevcev je ob jubileju prejel številna spominska darila in pisna priznanja. Tako jim je lepo spominsko darilo v imenu Prekmurskih rogistov izročil predsednik **Rudi Slogovič**. Spominsko darilo SLPZ - Doberdob, ki je bilo izdelano iz kraškega kamna, jim je izročil predsednik **Stanko Budin**. **Gregor Rettinger**, predsednik odbora za lovske kulture pri LZ Slovenije, je pevcem jubilarantom zaželel še veliko

Člani LD Žabnik - Obrov so konec junija letos proslavili 50 let obstoja svoje lovske družine.

in številčnosti odstrela ter omejeni škodi na kmetijskih in gozdnih površinah.

Poleg jelena slovenskega pravaka sta bila v lovišču uplenjena še 2 jelena z rogovjem za zlato medaljo in več jelenov z rogovjem za srebrno in bronasto medaljo, dva medveda s kožuhom in lobanjo za zlato medaljo, več kapitalnih merjascev in ris. V zadnjih letih letni načrt odstrela znaša okrog 60 glav srnjadi, 10 glav jelenjadi in 40 divjih prašičev.

V LD je že davno prevladalo spoznanje, da bi sami, brez razumevanja kmetov in lastnikov gozdov, imeli slabše rezultate gospodarjenja. Zato si v LD prizadevamo, da bi bili odnosi z drugimi uporabniki prostora dobri in poštteni.

V vseh letih delovanja je vodstvo LD namenjal skrb dobrim odnosom s sosednjimi LD. Lahko se pohvalimo, da smo vedno našli dialog in razumevanje za vse težave in da so odnosi s sosednjimi lovskimi družinami – Materijo, Premom in Brkini – dobri. Edine težave so občasno na meji z Republiko Hrvaško, ker še vedno ni označena mejna črta ter kjer niso usklajena določila za odstrel in lovne dobe.

Odlični so tudi odnosi z lovci iz Italije, posebno z lovci iz Društva slovenskih lovcev Furlanije - Julijske krajine – Doberdob ter z lovci drugih slovenskih lovskih družin, ki radi prihajajo k nam, predvsem na love na divje prašiče.

Za dosežene uspehe pri gospodarjenju, gojitvi in lovu divjadi je bila Lovska družina Žabnik - Obrov leta 2000 odlikovana z redom za lovske zasluge III. stopnje.

Razmere v LD omogočajo, da se kljub krizi, ki na splošno vlada v lovski organizaciji, v LD Žab-

nik - Obrov povečuje število lovcev, da se v naše vrste vključuje pretežno mladi. To zagotavlja, da bo družina lahko gospodarila in skrbela za trajnostno rabo prostora in divjadi. Zaradi tega motiva smo se odločili za širitev lovskega doma, ki je ob 50-letnici dobil svojo novo končno podobo.

Dr. Livio Jakomin

50 let LD Šentilj

Na dan državnosti so praznovali tudi šentiljski lovci. Skupaj s predstavniki pobratene LD Podgorje pri Slovenj Gradcu, sosednjih LD Pesnica - Jarenina, Jakob, Paloma Sladki Vrh in Velka ter krajani so obudili spomine na petdeset let uspešnega dela. V kulturnem programu so nastopali Pohorski rogisti, moški pevski zbor KUD Mejnik iz Šentilja ter mlada recitatorka, učenka 3. razreda osemletke Rudolfa Maistra, **Barbara Borko**. Starešina **Rudi Majer** se je z zbranimi besedami spomnil najpomembnejših mejnikov iz 50-letne zgodovine lovstva ob severni meji, predsednik LZ Maribor **Zoran Lešnik** pa je zaslužnim lovcem v imenu LZS izročil lovska odlikovanja, znake za lovske zasluge, **Antonu Mohoriču**, ki je 30. maja praznoval 90 let življenja, red LZS III. stopnje, **Lojzetu Antončiču**, ki je član zelene bratovščine že 51 let, pa red II. stopnje. Lovska družina Šentilj je za 50 let uspešnega dela in sodelovanja dobila zahvalo in plaketo LZ Maribor.

LD Šentilj (Šentilj v Slovenskih goricah) je ena manjših na območju LZ Maribor. V upravljanju ima le 2.045 ha veliko lovišče, si pa 32 lovcev prizadeva

Pretežna večina članov LD Šentilj ob 50-letnici LD v enotnem letnem lovskem kroju.

Preden so si na temelju porušene (kupljene) domačije zgradili svoj dom, so morali člani pošteno poprijeti za krampe in lopate. Opravili so več kot 1000 delovnih ur.

na tem območju skrbno gospodariti. V lovišču, ki je razdeljeno na revirje, je daleč največ srnjadi. Odvzem iz lovišča je več kot 100 glav srnjadi na leto. In če se je številčnost srnjadi v minulih desetletjih večala, pa je zajcev in fazanov vedno manj. To se dogaja, čeprav si lovci prizadevajo »na kratko« držati dva največja naravna plenilca male divjadi, lisico in kuno. Tudi vlaganje fazanov ne daje zadovoljivih rezultatov. Lovci upajo, da se bo stanje izboljšalo s spremembo kmetovanja v teh krajih, in sicer z vedno bolj zaznavnim do narave prijaznejšim biokmetovanjem.

In kakšna je zgodovina lovstva na tem območju? Kot je povedal starešina LD, ima lovstvo na tem območju bogato tradicijo. Je pa bilo pred stoletjem v domeni nemško govorečih krajanov – veleposestnikov in trgovcev – medtem ko so bili slovensko govoreči domačini pretežno lahko le gonjači. Zato je razumljivo, da se je ideja o društveni organiziranosti pojavila že zgodnjega leta 1926, ko se je združilo

10 lovcev. V pravem pomenu besede pa se je to udeležilo po drugi svetovni vojni. Toda zaradi razmer ob meji so se šentiljski lovci že leta 1948 združili s sosednjo LD Pesnica. Leta 1955 so se ponovno osamosvojili in od takrat neprekinjeno uspešno delajo. Od ustanovnih članov je živ samo še **Ivan Ul ml.** (sin nekoč staroste slovenskih šentiljskih lovcev, ki je bil lovec od leta 1919, med desetimi leta 1926 združenih v neregistrirano društvo in prvi predsednik LD). Po petih letih je iz upravičenih razlogov izstopil iz LD, se je pa udeležil slovesnosti ob 50-letnici. Te so se udeležili tudi predstavniki iz pobratene lovske družine Podgorje pri Slovenj Gradcu, s katero so šentiljski lovci podpisali listino o pobratenju leta 1976 in bodo prihodnje leto praznovali 30 let uspešnega skupnega sodelovanja na področju lovstva, lovskega strelstva, predvsem pa tovariškega druženja.

Šentiljski lovci uspešno sodelujejo tudi z lovci onstran državne meje. Pogosto zaidejo v slikovite revirje v Tirolih, kjer je bila Diana na lovih naklonjena že številnim šentiljskim lovcom (lov na svizca, gamsa, kozoroga), tako kot je bila Tirolčanom naklonjena pri čakanju na srnjaka v revirjih na območju severno od Slovenskih goric. V šentiljske revirje so pred desetletji radi zahajali tudi lovci iz Podjune, Roža in Zilje, člani Slovenskega Kluba prijateljev lova iz Celovca. Starejši lovci se zlasti spominjajo prvega srečanja z ustanoviteljem Kluba Karlom Gašperjem Prušnikom pred več kot tremi desetletji. Radi se pohvalijo tudi s sodelovanjem s sosednjimi lovskimi družinami. Še zlasti so hvaležni vodstvom LD Kungota in Pesnica - Jarenina, ki sta imeli razumevanje pri določanju novih mej lovišča in ki sta LD Šentilj omogočili, da po novem zakonu izpolnjuje zakonsko določilo – 2000 ha lovne površine. Pomembno je tudi sodelovanje z drugimi uporabniki prostora, še zlasti z lastniki kmetijske zemlje in gozdov. Z večino imajo dobre odnose ter sproti in strpno rešujejo morebitne škodne primere.

Da pa ne bi bili brez svojih prostorov, so že pred 18 leti ku-

šentiljskim lovcom tudi v prihodnje uspešno delo v dobro narave in v njej prostoživeče divjadi ter dobre odnose med vsemi uporabniki prostora.

L. Z.

Lovci smo spet očistili del narave s pomočjo DINOSA

Lovci LD Rače namenjam veliki poudarek ekologiji. Na prvem mestu je čisto okolje. Pri tem prizadevanju nam vedno stojijo ob strani občine Rače - Fram, Miklavž na Dravskem polju in Slivnica ter vodstvo osnovne šole Rače, Miklavž na Dravskem polju in Slivnica.

Vsakoletno tradicionalno spomladansko čistilno akcijo tako ljudje poznajo v širšem prostoru.

Letos se je v akcijo vključilo tudi podjetje DINOS iz Maribora z odvozom zbranih smeti. Predvsem je treba pohvaliti direktorja g. Omerzo in vodjo komercialne g. Šetra. Že zgodaj spomladi je direktor Omerza omenil tudi odvoz zapuščenih starih avtomobilov, ki so povsod v našem lovišču, predvsem pa v gozdovih.

Z revirnim vodjem, lovcom

ferja, saj so bili avtomobili globoko v gozdu. Vsem omenjenim velja javna zahvala v imenu lovcev LD Rače! S takšnim razumevanjem za ekologijo, kot jo imajo ti ljudje, bodo tudi naši vnuki in pravnuki uživali v naši prečudoviti naravi.

Drago Vešner

Brezoviški lovci in kmetovalci na skupnem pikniku

Lovska družina Brezovica je 3. septembra letos organizirala že 17. piknik s kmetovalci, ki obdelujejo svoje kmetijske površine na območju 7.056 ha velikega lovišča. To se je povečalo z novim odlokom o loviščih po 30. 11. 2004 zaradi pridruženega lovišča (in članov) nekdanje LD Vič. Ta je k prvotnim

4.521 ha brezovškega lovišča prispevala 1.768 ha viškega lovišča (in 30 svojih lovcev), kar ga je po nekaj desetletjih intenzivne urbanizacije še ostalo od nekdanj obsežnega in odličnega primestnega barjanskega lovišča.

Zadnjih 17 let brezoviški lovci vsakega avgusta pošljejo pisna vabila najmanj 200 kmetovalcem z območja njihovega lovišča, ki jim pripravijo družaben piknik s srnjakovim lovskim golažem, jedmi z žara, spečejo jim mladega divjega prašiča, uplenjenega na kateri od njihovih njiv, in poskrbijo za pijačo. Za družabnost poskrbijo s tradicionalnim streljanjem na »skrito tarčo«, srečelovom, pa tudi na živo glasbo ne pozabijo. Povabljenim kuhajo, pečejo in strežejo le moške v zelenem, ki ta dan zamenjajo puške za kuharice in predpasnike. Po odzivih med 200 povabljenimi kmetovalci, ki se radi udeležijo piknika s svoji-

Foto: D. Vešner

V dobri uri sva z voznikom v lovišču naložila in odpeljali kar tri zavržene avtomobile.

pili razpadajočo hišo z gospodarskim poslopjem ter 60 arov zemlje. Na ruševinah so zgradili majhen, a lep dom, ki so ga letos obdali v novo preobleko. V domu sta poleg kuhinje in društvenih prostorov še prevzemnica in hladilnica za divjačino. Ob domu pa imajo koruznjak, strelišče za glinaste golobe in MK tarčo srnjak ter vzorčno urejeno visoko prežo.

Na dan praznovanja zlatega jubileja so številni gosti zaželeli

Kacem, sva prehodila del lovišča in opazila tri zavržene avtomobile. Drugi dan sem poklical v podjetje DINOS in direktorja prosil za odvoz. Takoj sva se dogovorila in že naslednji dan je bil tovarnjak s šoferjem pripravljen. Sedel sem vanj in s prijetnim mladim voznikom **Tonijem Leberjem** sva se odpeljala po zavržene avtomobile. Čeprav je tisti petek močno deževalo, sva v dobri uri naložila kar tri avtomobile, kar je zasluga predvsem spretnega šo-

Brezoviški lovci so 3. 9. 2005 pri svoji koči v Vokah gostili kmetovalce, s katerimi se vsak dan srečujejo na lovskih in kmečkih poteh; že sedemnajstič so se skupaj povesečili.

Foto: B. Leskovic

Nagradno streljanje z zračno puško na »skrito tarčo« je med udeleženci zelo priljubljeno, saj niti ni treba dobro streljati, pa te vseeno lahko 'doleti' vredna nagrada.

mi družinskimi člani, vsi komaj čakajo dogodek, ki vsako leto poteka konec avgusta ali prve dni septembra.

O zgodovini prirejanja piknikov sta mi pripovedovala pobudnika teh srečanj, lovca **Franc Končan** in dr. **Staš Grapar**. »S pikniki smo začeli leta 1989, ko smo v Vokah, na obronku Plešivice, zgradili lovsko kočo. Blagoslovit nam jo je prišel župnik in lovec z Ubelskega, **Rafko Groznik** (zdaj žal že pokojni). Lovsko kočo je blagoslovil v prisotnosti domačega župnika iz Notranjih Goric, **Janeza Hama**, povabljeni pa so bili tudi okoliški kmetovalci, s katerimi so lovci zgledno sodelovali že več desetletij (kot zanimivost omenimo, da je tod maševal tudi župnik, lovec in pisatelj **Janez Jalen**),« je povedal Franc. Dopolnil ga je Staš: »Povabljenih je bilo okrog 100 kmetovalcev, ki jim je bil dogodek in vse, kar je bilo povezano z njim, izredno všeč. Še posebno so si zapomnili uvodni nagovor župnika Groznika, ki je lepo in poučno govoril o divjadi, lovcih in kmetih ter o potrebnem razumevanju in sodelovanju. Po udarjal je njihovo povezanost. Pravzaprav je prav on dal pobudo za takšno druženje. Od takrat naprej so pikniki dobesedno zaživeli. Konec avgusta kmetje zvedavo sprašujejo, kdaj bomo pripravili spet piknik in streljanje na skrito tarčo. Posledično so se zaradi druženja, pristne skupne zabave in veselja izboljšali tudi naši odnosi. Res smo postali dobri prijatelji, med katerimi se problemi ob pojavu škod od divjadi veliko lažje in strpno rešujejo. O tozadavnih sporih, ki jih poznajo druge LD, pri nas že leta ni slišati besede. Manjših škod kmetje niti ne prijavijo, pa tudi dovoljenja za postavitev lovskih prež in drugih objektov ni težko dobiti. Radi nam priskočijo na pomoč tudi s svojo kmetijsko mehanizacijo, če jo kdaj potrebujemo«.

Nekaj let je bil piknik organiziran avgusta, ko na poljih še ni toliko dela. A ker imajo prvo nedeljo v tem mesecu tudi žegnanje v Bevkah, od koder je večina kmetovalcev, so ga prestavili na september. Izjemno je priljubljeno streljanje na »skrito tarčo«, ki jo za to priložnost vsako leto posebej na okroglo leseno desko naslika domači lovec, tudi sicer dober slikar lovskih motivov, **Jani Mravlje**. Po razdelitvi nagrad tarča obvezno ostane v lovski koči. Na vsaki je zadaj zabe-

ležen datum piknika (streljanja) in v vsaki tarči ostanejo vsi zadetki, zabeleženi s številkami na lesenih paličicah. Tako notranjost velike sejne sobe LD Brezovica krasi že 17 odkritih (med streljanjem so bile pokrite) poslikanih barvnih tarč, ki so zgovoren pomnik družabnih dogodkov. Vsakdo rad pogleda lepe barvne lovske tarče z divjadjo in zadetki v njih. Izjemna galerija, ni kaj! Domači lovci navadno naberejo toliko nagrad, da jih po streljanju več kot polovica ostane še za srečelov. Koliko presenečenja in veselja je videti ob tem!

Letošnji piknik je nekoliko okrnilo vreme; nevihta z nekaj toče se je potegnila še v deževno noč, a sta se dogajanje in druž-

Foto: B. Žerdin

Pri lovskem domu LD Bogojina je bila Hubertova lovska maša, potem pa tudi druženje lovcev in občanov.

Foto: B. Žerdin

Ob lovskem domu v Bogojini gradijo novo prevzemnico s hladilnico za divjad.

nje premaknila pod nekoliko tesnejši nadstrešek in v lovsko kočo. Skoraj nobeden ni opazil tesnobe, saj sta bila kmalu na mizi okusen, na žaru spečen divji odojek in cviček. Veselje, muzika, sklepanje znanstev in zanimivi pogovori so trajali do poznih večernih ur.

Vse se bo nadaljevalo naslednjega septembra, ko bo na strelišču pred kočo pred belim panojem spet visela nova zakrita »skrita tarča« ...

B. Leskovic

Nova naložba za lovce LD Bogojina

V Lovski družini Bogojina, ki gospodari na 2.300 hektarjih lovne površine, kjer živi predvsem velika divjad, je vključenih 31 lovcev, so se odločili za nov projekt. Ob lovskem domu namreč gradijo hladilnico za uplenjeno divjad, velikosti 5 krat

6 metrov. V novi prevzemnici in hladilnici bodo poslej lovci shranjevali uplenjeno srnjad, jelenjad in divje prašiče za potrebe družine. Kot nam je povedal starešina Lovske družine Bogojina **Jože Luthar**, je naložba ocenjena na okrog 800 tisoč tolarjev, pri čemer pri gradnji večji del vlaga-jo lovci s prostovoljnimi delom.

Bojan Žerdin

Hubertova lovska maša LD Bogojina

Pred leti so lovci LD Bogojina v idiličnem okolju bogojinskih gozdov zgradili lep lovski dom, ob katerem so že 6. leto pripravili Hubertovo lovska mašo, ki je svojstveno druženje lovcev in občanov in je že postala stalnica.

Ob lovskem domu se je zbralo več kot 40 lovcev in veliko občanov Bogojine in okoliških krajev. Letos je na sveto mašo in

lovsko druženje prišla tudi 30-članska delegacija porabskih Slovencev iz Števanovcev. Še preden se je Hubertova lovska maša začela, ki jo je ob somaševanju duhovnikov vodil pomožni mariborski škof dr. **Anton Stres**, je s konjsko vprego in lesenim kmečkim vozom kočijaž **Jože Krunič** iz Filovcev pripeljal do prireditvenega prostora 140-kilogramskega jelena, ki ga je uplenil lovec LD Bogojina **Marjan Ritupe** iz Vučje Gomile.

Uplnjeni jelen je bila pokrit s hrastovim listjem in je ležal na »lestvici«. Pridigar ob lovski maši, škof dr. Anton Stres, je poudaril pomen slovenskega jezika in varovanja narave, pri čemer je spregovoril tudi o pomenu lovstva v dobro človeštva in ravnanja v naravnem okolju. Lovsko mašo so popestrili tudi lovci z lovskimi prapori LD Bogojina, Dobrovnika, Apače in Ivanjkovci, prekmurski rogisti, ki jih vodi **Rudi Slogovič**, in domači bogojinski cerkveni pevski zbor.

Bojan Žerdin

Državno prvenstvo LZS v lovski kombinaciji

1 9. junija letos je bilo Državno prvenstvo LZS v lovski kombinaciji, ki ga je organizirala LD Gornji Grad. Potekalo je po že znanih pravilih (sicer še vedno »začasnih«), tako da smo lovsko kombinacijo izvedli s streljanjem glinastih golobov v lovskem položaju in streljanjem z lovsko risanico na štiri tarče v različnih položajih. Da je zanimanje za tovrstno tekmovanje vedno večje, je pokazala udelež-

ba na prvenstvu, saj je nastopilo 12 ekip območnih lovskih zvez oziroma 78 tekmovalcev, kar je bila pravzaprav rekordna udeležba na državnih prvenstvih v zadnjih desetih letih.

Tekmovanje se je začelo z otvoritveno slovesnostjo, na kateri so udeležence nagovorili starešina LD Gornji Grad **Ivan Mikek**, župan Občine Gornji Grad **Tone Rifelj** in predsednik Komisije za strelstvo LZS **Brane Kurnik**. V kulturnem programu so sodelovali Rogisti Savinjsko-Kozjanske ZLD - Celje in domači Bočki pevci.

Odlična organizacija tekmovanja, zelo dobro pripravljena strelišča in čudovito vreme so prispevali, da so bili na omenjenem prvenstvu doseženi zelo dobri rezultati v posamični konkurenci, pa tudi v ekipnem delu tekmovanja. Doseženi rezultati kažejo na izredno izenačenost v ekipnem in posamičnem delu tekmovanja, tako da so o najboljših odločale posamezne točke ali celo manj. Rezultati in rekordna udeležba so tudi dokaz, da je bila pravilna odločitev Komisije LZS za lovsko strelstvo, da se moramo poenotiti s preostalo Evropo, obenem pa lovsko strelstvo napraviti zanimivo za slehernega člana naše organizacije. To je mogoče z izvajanjem enakih strelskih tekmovanj v lovskih družinah z MK orožjem, ki je cenejša in dostopnejša rešitev.

Strelišča, na katerih so potekala tekmovanja, so bila tekmovalcem že dobro znana, saj so bila v zadnjih štirih letih na njih organizirana državna prvenstva LZS. Tod so bila zato, ker je v Sloveniji izredno malo ustreznih strelišč, predvsem za streljanje z lovsko risanico, kjer bi taka prvenstva lahko sploh organizirali. Domačini so še enkrat upravičili zaupanje LZS, ki jim je zaupala izvedbo prvenstva in se dokazali kot dobri organizatorji ter gostitelji tako velikih prireditelj, za kar si člani LD Gornji Grad zaslužijo pohvalo in čestitke.

Po končanem tekmovanju je predsednik IO LZS **Štefan Virjent** najboljšim podelil pokale in praktične nagrade, ki sta jih pripravila Komisija LZS za lovsko strelstvo in organizator. V zaključnem nagovoru se je predsednik Komisije za lovsko strelstvo zahvalil vsem nastopajočim, sodnikom za uspešno opravljene sodniške naloge ter organizatorjem za uspešno in brezhibno izvedbo letošnjega Državnega prvenstva.

Brane Kurnik

Rezultati Državnega strelskega prvenstva LZS v lovski kombinaciji

KOMBINACIJA

EKIPNO	točk
1. ZZGS	1066
2. LZ MARIBOR	1063
3. KOROŠKA LZ	1049
4. ZLD NOTRANJSKE	1047
5. ZLD KOČEVJE	1040
6. SK ZLD CELJE	1036

POSAMEZNO

	točk
1. ZDRAVKO BREZOVŠEK (LZ Maribor)	368
2. BOJAN URBANČIČ (LZ Maribor)	363
3. LJUBIŠA PAVLOVIČ (ZLD Ljubljana)	362
4. JANEZ ŠKRLJ (ZLD Notranjske)	362
5. MARKO JELEN (LZ Koroške)	361
6. TONE ZUPAN (ZZGS)	361

Najboljši strelci na DP LZS 2005 v lovski kombinaciji (od leve): Urbančič, Brezovšek in Pavlovič

Najboljši na DP v streljanju z risanico (od leve): Kovačič, Pavlovič in Vrankar

Najboljši strelci Državnega prvenstva LZS (2005) v streljanju na glinaste golobe (od leve): Kovačič, Kramar, Urbančič

GOLOBI

EKIPNO	točk
1. ZZGS	520
2. ZLD ZASAVJE	504
3. ZLD NOTRANJSKE	496
4. SK ZLD CELJE	496
5. ZLD PTUJ - ORMOŽ	496
6. LZ MARIBOR	496

POSAMEZNO

	točk
1. JANEZ KRAMAR (ZLD Ljubljana)	184
2. RUDOLF KOVAČIČ ml. (ZLD Kočevje)	184
3. BOJAN URBANČIČ (LZ Maribor)	180
4. VENČEK BEZJAK (ZLD Ptuj)	180
5. BOŠTJAN SOKLIČ (ZZGS)	176
6. ZDRAVKO BREZOVŠEK (LZ Maribor)	176

RISANICA

EKIPNO	točk
1. LZ MARIBOR	567
2. KOROŠKA LZ	561
3. ZLD KOČEVJE	552
4. ZLD NOTRANJSKE	551
5. ZZGS	546
6. SK ZLD CELJE	540

POSAMEZNO

	točk
1. LJUBIŠA PAVLOVIČ (ZLD Ljubljana)	198
2. UROŠ KOVAČIČ (ZLD Kočevje)	197
3. ZDRAVKO VRANKAR (ZLD Ljubljana)	195
4. IGOR PIČULIN (ZLD Gorenjske)	193
5. MARKO JELEN (LZ Koroške)	193
6. DUŠAN ŽEHELJ (SK ZLD Celje)	192

Državno prvenstvo LZS 2005 za veterane v Kunšperku

4. septembra je potekalo 10. državno prvenstvo LZS v lovski kombinaciji za veterane v organizaciji Strelskega centra Kramer v Kunšperku. Letošnje državno prvenstvo je potekalo po znanih pravilih streljanja v lovski kombinaciji za veterane. Po teh pravilih je potekalo tekmovanje s kombinacijo streljanja glinastih golobov v lovskem položaju in streljanja z MK puško. Da vlada zanimanje za tovrstno tekmovanje, je pokazala udeležba na prvenstvu, saj je nastopilo 10 ekip območnih lovskih zvez oziroma 58 tekmovalcev.

Tekmovanje se je začelo z otvoritveno slovesnostjo, na kateri so udeležence nagovorili stareši-

Foto: T. Koprivšek

na LD Bistrica ob Sotli in župan Občine Bistrica ob Sotli **Jože Pregrad**, predsednik Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje **Janez P. Marin**, predsednik IO LZS **Štefan Virjent** in predsednik Komisije za strelstvo LZS **Brane Kurnik**. V kulturnem programu so sodelovali člani domačega kulturnega društva Kunšperk, ki so s tamburaško skupino popestrili otvoritveno slovesnost veteranskega prvenstva.

Tekmovanje se je začelo ob 10. uri na zelo dobro pripravljene streliščih za streljanje na glinaste golobe in z MK puško. Lepo vreme in dobro počutje tekmovalcev sta vsekakor botrovala, da so bili doseženi zelo dobri rezultati predvsem v posamični konkurenci v kombinaciji, pri glinastih golobih in z MK puško, kjer je bil izenačen tudi rekord 198 točk pri streljanju z MK puško. Tak rezultat je dosegel tekmovalec ZLD Ljubljana **Franc Barbič**, za kar mu še enkrat čestitamo.

Po končanem tekmovalstvu je župan Občine Bistrica ob Sotli **Jože Pregrad** najboljšim strelcem izročil pokale in nagrade, ki jih je pripravila Komisija LZS za lovsko strelstvo, najboljšim posameznikom pa tudi posebne kristalne pokale, ki jih je zanje prispevala Občina Bistrica ob Sotli. V zaključnem nagovoru se je predsednik Komisije LZS za lovsko strelstvo zahvalil vsem nastopajočim, organizatorju tekmovanja, sodniškemu zboru, Občini Bistrica ob Sotli ter čestital najboljšim.

Brane Kurnik

Rezultati prvenstva LZS (2005) za veterane

KOMBINACIJA

EKIPNO	točk
1. ZLD POSAVJE	536
2. SK ZLD CELJE	533
3. ZLD KOČEVJE	507
4. ZLD GORENJSKE	506

5. LZ MARIBOR	477
6. KOROŠKA LZ	476

POSAMEZNO

točk	
1. KAREL CIZEJ	190
2. RUDKO MLINARIČ	190
3. MILJAN ZIDANIČ	182
4. STANE IVANŠEK	181
5. PETER SLATNER	178
6. ANTON ERJAVEC	176

GOLOBI

EKIPNO

točk	
1. ZLD POSAVJE	262
2. SK ZLD CELJE	252
3. ZLD GORENJSKA	242
4. ZLD KOČEVJE	234
5. ZLD PTUJ	224
6. KOROŠKA LZ	218

POSAMEZNO

točk	
1. RUDKO MLINARIČ	188
2. KAREL CIZEJ	178
3. IVO PAHIČ	176
4. PETER SLATNAR	176
5. STANE IVANŠEK	166
6. MILJAN ZIDANIČ	160

MK puška

EKIPNO

točk	
1. SK ZLD CELJE	282
2. ZLD LJUBLJANA	282
3. ZLD POSAVJE	274
4. ZLD KOČEVJE	273
5. LZ MARIBOR	265
6. ZLD GORENJSKE	264

POSAMEZNO

točk	
1. FRANC BARBIČ	198
2. ANTON ERJAVEC	192
3. ADOLF MIKLOŽIČ	188
4. RAJKO KNIFIC	186
5. TONE MARKIČ	185
6. SLAVKO KOČET	182

OPRAVIČILO

Upravni odbor LD Ribnica se opravičuje vsem, ki so si želeli ogledati tekmovanje v oponašanju jelenjega ruka, ki je bilo predvideno 27. 8. 2005.

Prireditve smo morali odpovedati zaradi neresnih in neodgovornih pobudnikov in nosilcev tega dogodka.

Upravni odbor LD Ribnica

Jesen in mala divjad:

- popravimo krmišča in postavimo nova, če je to potrebno
- v tem mesecu začnemo krmišča postopoma zalagati s krmo, da se je divjad navadi
- ponekod se ob krmiščih zadržujejo podgane, ki so lahko velik problem, zato krmimo večkrat po malem oziroma ustrezno ukrepajmo proti tem glodalcem
- na eni površini lovov na malo divjad ne izvajamo več kot enkrat
- uporaba ustrezno preizkušene lovskega psa je pogoj za vse oblike lova na malo divjad
- pri lovu ne ogrožajte sebe in okolice; za lovce priporočamo uporabo živobarvnih oblačil in trakov za klobuk, pa tudi živobarvne ovratnice za pse
- priporočljiva je uporaba nabojev s šibrami manjšega premera, ustrezno upoštevajte predvsem optimalno strelno razdaljo
- LD, vzpodbujajte odstrel lisic, kun, sivih vran in srak.

Mitja Kersnik, strokovna služba LZS

Lovski tovariš **Bogomir Stražar**, za prijatelje Mirko, je 22. marca 2005 v ožjem krogu domačih in lovskih prijateljev praznoval okrogli življenjski jubilej,

70-letnico.

Luč sveta je zagledal v vasi Uzmani nedaleč od Rašice, rojstnega kraja Primoža Trubarja. Osnovno šolo je obiskoval v kraju Rob na Dolenjskem. Že v rani mladosti ga je življenjska pot po službeni dolžnosti pripeljala v Kočevje, kjer se je ustalil in kjer je dočkal tudi svoj življenjski jubilej.

Bogomir se je rodil leta 1935. Že v zgodnji otroški dobi je začutil ljubezen do narave in živali v njej. Leta 1949 se je odpravil v Maribor, kjer je obiskoval lesno industrijsko šolo.

Po dveh letih so šolo ukinili in izobraževanje je nadaljeval v Novi Gorici v gozdarski šoli, ki jo je uspešno končal decembra leta 1952 z opravljenim nižjim lovskim izpitom.

Po odsluženem vojaškem roku je leta 1956 začel svojo poklicno delovno dobo v polhogrskih gozdovih. Istega leta se mu je izpolnila želja kratkohlachnika: postal je član zelene bratovščine v LD Polhov Gradec, kjer je bil član UO te LD do leta 1961.

Marca leta 1961 je v Ljubljani opravil lovskočuvarjski izpit, imenovan pa je bil tudi za poklicnega lovskega čuvaja v Kočevski Reki, kjer mu je bil dodeljen revir Medvedjak. Tam je služboval vse do leta 1968. Imel je srečo, da je nadvse čuteča družica in prijazna lovsko-kinološko navdahnjena Marija venomer vsestransko stala ob strani na njegovi poklicni lovski poti in pozneje po končani delovni dobi vse do upokojitve.

V letih 1961 do 1968 je bil Bogomir član LD Draga Trava. Vsa leta je bil član UO, kinolog in cenilec škode od divjadi. Od leta 1969 do leta 1973 je obiskoval tudi gozdarsko tehnično šolo v Ljubljani in opravil še višji lovski izpit. Leta 1969 so ga službeno premestili na Brigo pri Kočevski Reki, kjer je le eno leto prej doživel pristi krst v obsevu dveh medvedov, a ga je uspešno preстал po zdravljenju v ljubljanskem kliničnem centru.

Ob prihodu na Brigo pri Kočevski Reki je postal član LD Osilnica in LD Banja Loka - Kostel, katere član je še vedno. V LD Osilnica, kjer je bil član UO (kinološki referent) od leta 1969 do leta 1976, je kot kinolog ustanovil psarno Osilniško. Že leto prej, leta 1968, je kot pionir uvajanja organiziranega krvosledništva v Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji uvozil bavarske barvarje.

Z ženo Marijo sta doslej vzredila 173 psov, v glavnem brak-jazbečarjev, bavarskih barvarjev, hannovskih barvarjev in jazbečarjev, ki so ponesli dober sloves Slovenije v širši prostor Evrope. Sočasno je bil Mirko tudi v LD Banja Loka - Kostel član UO in družinski kinolog ter vodnik lovskih gostov pri lovu na medveda. Leta 1974/1975 je opravil izpit za lovskega tehnika. Od leta 1974 do leta 1988 je bil član UO in gospodar v LD Banja Loka - Kostel. Leta 1976 mu je prenehalo članstvo v LD Osilnica, ker je tedanji Lovski zakon ukinil dvojno članstvo.

Bogomir se je od vsega začetka svojega delovanja v lovstvu povezoval tudi z najvišjimi sodelavci v KZ Slovenije. Tako je bil v letih od 1970 do 1976 v IO KZ Slovenije. Od leta 1981 do leta 1991 je bil član uredniškega odbora glasila Kinolog.

Leta 1983 je opravil celoten izpit za delo krvosledcev in vseh goničev (FCI VI/I-WBJ VI/2). Mirko Stražar je dolgoletni mednarodni sodnik in je sodil na mednarodnih tekmah po krvnem sledu v Italiji, Avstriji in Sloveniji.

Na območju ZLD Kočevje je bil tudi vseskozi pripravljen strokovno sodelovati in pomagati na področju lovske kinologije. Tako je bil leta 1979 tudi ustanovni član LKD Kočevje in prvi tajnik, pozneje pa nekaj mandatov tudi predsednik strokovne komisije.

Naš Mirko se lahko s ponosom ozre na prehojeno 70-letno življenjsko in petdesetletno lovsko pot. Marsikdo od vodnikov psov mu je hvaležen za strokovno uporabne nasvete; tudi taktik, ko niso uspešno opravili tekme s svojim štirinožnim spremljevalcem, ter za nasvete dolgoletnega vzreditelja lovskih psov.

Za poklicni prispevek v dobro narave, divjadi in lovstva je bil Mirko odlikovan z zlatim znakom za zasluge KZ Jugoslavije in KZ Slovenije, z vsemi znaki za zasluge in redoma za zasluge II. in I. stopnje KZS, s plaketo LKD Kočevje, z zlatim znakom za zasluge in plaketo LD Polhov Gradec, LD Podlehnik, LD Draga - Trava, z zahvalo ter plaketo LD Banja Loka - Kostel, ZLD Kočevje. LZ Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in z redi III., II. in I. stopnje.

Dragi Mirko, lovski tovariši in prijatelji ti želimo še veliko let trdnega zdravlja, da bi še dolgo opravljal svoje poslanstvo varuha narave, ljubitelja živali in divjadi ter še veliko uspehov na področju kinologije, ki ti v lovstvu največ pomenijo.

LD Banja Loka - M. V.

Stanislav Pahole, član LD Slovenske Konjice, je natančno 28. 3. 2005 praznoval svojo 75-letnico, 7. 4. lani pa je praznoval 50 let aktivnega delovanja v naši LD.

Rojen je bil 1930. leta v Veliki Pirešici pri Žalcu. Leta 1933 so starši na Osredku pri Zrečah kupili manjšo domačijo, kjer so mu tekla brezskrbna otroška leta. Osnovno šolo je obiskoval na Stranica in v Zrečah. Vojnega vira tudi njemu ni prizanesla. Raje kot da bi odšel v okupatorjev zbirni center, kjer so se mladeniči usposabljali za različne dejavnosti, je konec vojne dočkal pri kmečki družini na Tolstem Vrh nad Konjiško vasjo. Po vojni se je v Mariboru pri Konstruktorju izučil za mizarja, kjer je bil nekaj časa tudi zaposlen. Zaradi želje po znanju se je vpisal na Srednjo lesarsko šolo v Mariboru in študiral ob delu. Šolanje je končal 1953. leta na Srednji lesarski šoli v Ljubljani. Po odsluženju vojaščini se je zaposlil v LIP v Slov. Konjicah, kjer je opravljal različna vodilna dela vse do upokojitve, leta 1990. Stanislav je bil aktiven tudi v KS Slov. Konjice ter tedanji Skupščini občine Slov. Konjice, kjer so mu bile zaupane različne funkcije.

V LD Slov. Konjice je vstopil leta 1954. Lovski izpit je opravil leta 1956 pred izpitno komisijo ZLD Celje. Njegovo marljivost in pripravljenost do delovanja v lovski organizaciji so lovci hitro opazili. Takoj po opravljenem izpitu je postal blagajnik LD, kar je bil 10 let, do 1965. leta. Starešina LD je bil od 1966 do 1971, od 1976 do 1977 in od 1980 do 1981. leta. Tajnik LD je bil od 1. 1972 do 1975. Opravljal je tudi funkcijo vodje skupnih lovov ter vodil komisijo za ocenjevanje škod od divjadi. To delo je opravljal kar 14 let. Predsednik NO LD je bil v letih od 1982 do 1983 ter od leta 1996 do 1997. V zadnjem obdobju vodi Disciplinsko komisijo LD. To zadolžitve mu člani zaupajo že 8 let, kar nedvomno priča o njegovi objektivnosti reševanja naših lovskih težav.

Stane ima nedvomno precej zaslug tudi do naše pridobljene lastnine v LD, saj je aktivno sodeloval ob nakupu starega lovskega doma Koc-kovine in pri ureditvi ceste do koč. Nepogrešljiv je tudi na lovskih posvetih, ko ob »hudi urah« modro in preudarno posreduje ter pomiri zapletene situacije. Še posebno zaradi te vrline ga lovci spoštujemo in mu radi prisluhnemo. Omeniti velja tudi njegovo vzdržnost pri strelu, saj prst ukrivi šele, ko je res prepričan, da bo odstrel lovsko pravičen.

Za aktivno delo na področju lovstva je prejel: znak LZS za lovske zaslu-ge in red III. in II. stopnje. SK ZLD Celje pa mu je izročila priznanje.

Na letošnjem rednem letnem Občnem zboru LD Slov. Konjice smo mu podelili status častnega člana, kar je najvišje priznanje v naši LD.

Naš Stane je res že »sivi mož«, a je še vedno aktiven in krepak. Prepričani smo, da bo še marsikaj postoril v dobro divjadi in LD, nenazadnje tudi pri njegovih čebelah in v vinogradu, kjer mu pridno pomaga žena Zofka.

Dragi Stane, tvoji lovski tovariši ti ob jubilejih iskreno čestitamo in ti želimo še veliko zdravih, srečnih let v krogu tvoje družine in seveda tudi v družbi prijateljev. Na skupnih pogonih pa naj ti Diana nakloni najboljša stojišča!

LD Slovenske Konjice – M. Š.

Devetindvajsetega marca 2005 je praznoval 70-letnico življenja naš lovske tovariš in prijatelj **Zvone Florjančič** iz Šmartnega pod Šmarno goro.

Luč sveta je zagledal v Brezjah pri Studenčih. Življenjska pot pa ga je z rodne Štarske vodila v Dravograd, kjer se je izučil za električarja. Pozneje je odšel v Cerkno na elektrogospodarsko šolo. V Ljubljani je spoznal življenjsko spremljevalko, s katero sta si ustvarila lep dom pod Šmarno goro. Prav to se je zaradi svoje življenjske sopotnice, ki izhaja iz lovske družine, seznanil z lovci iz teh krajev. Pridružil se jim je leta 1970, lovski izpit pa je opravil leta 1972. Že kot mlad lovec je vzel ljubilo lovske pse. Ves svoj prosti čas je namenil vzgoji lovskih psov, predvsem pičarjev, saj je bilo takrat naše lovišče še zelo bogato s pernatno divjadjo. V letih 1976 do 1980 je zelo vneto in vestno opravljal delo družinskega kinologa. S svojimi izkušnjami na področju ki-

nologije je aktivno sodeloval kot svetovalec v komisiji za kinologijo tudi v prihodnjih letih. Zaradi odgovornega dela in opravljanja nalog je bil leta 1984 izvoljen za gospodarja lovske družine. Ves štiriletni mandat se je kot gospodar povsem predal delu in strokovnemu vodenju zaupanih nalog. V letih 1988 do 1992 je sodeloval kot član komisije za ocenjevanje trofejev. Kar 10 let je bil tudi vodja lovskega revirja, za katerega je vzorno skrbel. V tistem času je opravil izpit za preglednika uplenjene divjadi. V letih 1992 in 1993 je kot starešina naše LD z vso odgovornostjo opravljal še to funkcijo. En mandat je bil tudi član IO ZLD Ljubljana.

Zvone je bil zelo aktiven na področju strelstva, saj je precej let kot uspešen tekmovalac zastopal prvo strelsko ekipo naše LD na številnih lovskih strelskih tekmovanjih po Sloveniji.

Jubilant sodi med lovce, ki imajo velike zaslu-ge za napredek naše LD. Za svoje res nesebično delo v lovstvu je prejel družinski priznanji ob naši 40- in 50-letnici, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zaslu-ge in redom III. stopnje. KZS ga je za zaslu-ge v kinologiji odlikovala s srebrnim in zlatim znakom.

Dragi Zvone! Ob tvojem življenjskem jubileju ti iskreno čestitamo, tvoja nadaljnja življenjska pot pa naj bo še mnogo let srečna in zdrava. Uživaj na lovskih pohodih, kjer boš našel svoj mir in srečal nas, ki smo tvoji iskreni zeleni bratje in dobri prijatelji.

LD Šmarna gora – A. M.

Sredi poletja, natančneje, 8. 7. 2005, je **Anton Jager**, član LD Dravinja - Majšperk, dopolnil 75 let življenja. Ni mu jih videti, saj jih dobro prikriva njegova živahnost. Rodil se je v družini na Ptujski Gori kot tretji od štirih otrok in kjer je pozneje obiskoval tudi osnovno šolo. Na Ptujju je končal nižjo gimnazijo. Med služenjem vojaškega roka je končal tudi šolanje za podoficirje, pozneje je napredoval do rezervnega stotnika I. razreda. Zaposlil se je pri Elektro - Maribor, nekaj let je služboval tudi v TGA - Kidričevo, nato pa ponovno pri Elektro - Maribor, Enota v Ptujju, in sicer vse do svoje upokojitve leta 1990.

Član LD Dravinja je postal leta 1953, leto pozneje je opravil lovski izpit. Anton je v lovstvu pustil kar nekaj svoje prepoznavnosti, ki ni izražena v trofejih, je pa z divjadjo še vedno v tesni in odgovorni povezavi. Zvonko (s tem imenom je nam, lovskim tovarišem bolj znan) je v drugi polovici šestdesetih let kot član UO sprejel blagajniške zadolžitve v LD, ki jih je uspešno in vestno opravljal od leta 1966 do 1992 nato pa tudi od 1996 do 2005. Svoje delo je opravljal z veliko mero odgovornosti, zanesenosti in strpnosti. Poleg svoje redne zadolžitve blagajnika in računovodje obenem je hkrati zadostil tudi »za-pletenim zahtevam« pri gradnji lovskega doma (1975 do 1982).

Zvonku se je LD Dravinja - Majšperk za aktivno dejavnost v UO in njegovo dolgoletno, 52-letno pripadnost oddolžila s podelitvijo družinskega priznanja in zahvale, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske

zaslu-ge in redom za lovske zaslu-ge III. stopnje.

Kljub njegovim »sedmim križem« Zvonkova zagnanost in marljivost nista uplahnili vse do letošnjega ob-čnega zbora, ko je po 30 letih želel izpreči.

Zvonko, hvala smo ti za vse delo, ki si ga opravil za LD, in ti že-limo, da vsaj zdaj delno nadomestiš tvojo odsotnost ob domačem ognjišču s svojimi dragimi. Verjamemo, da boš poleg drugih društvenih za-dolžitvev, ki so ti ostale, našel nekaj prostega časa, da boš še naprej z ve-seljem prihajal med nas, da se bomo pogovorili o lovskih zadevah.

Ob tvoji 75-letnici ti želimo še na-prej dobrega zdravja in osebnega za-dovoljstva pa tudi obilo lovskega blaga, če si ga boš zaželel, ti iskreno privoščimo.

LD Dravinja - Majšperk – E. A.

29. avgusta smo praznovali 80. rojstni dan naše-ga zaslužnega člana **Franca Levičnika** iz Pretr-ža pri Moravčah. Njegova življenj-ska pot ni le dol-ga, je tudi izred-no pestra, z izkušnjami in delom bogato življenje.

Kot napreden kmet je bil že sicer

tesno povezan z naravo, zato ni pre-senetljivo, da je v lovskih vrstah že več kot 56 let. Ker je bister in preuda-ren mož, smo ga dolgo volili v vrsto odgovornih funkcij. Bil je predsed-nik disciplinske komisije (1978 do 1980) in član upravnega odbora LD, zadolžen za kinologijo (1976 do 1978). Najmočnejši pečat je gotovo pustil kot starešina družine, ki jo je vodil 13 let (1980 do 1993).

Franc ni bil povezan le z naravo in lovom: aktivno je sodeloval pri na-predku svojega kraja in okolice. Po-znamo ga kot dolgoletnega predse-dnika lokalnega gasilskega društva, še bolj pa kot delavnega in naprednega predsednika krajevne skupnosti.

V lovskih vrstah je znan kot umirjen mož in njegova beseda tudi nekaj velja. Tudi prst na petelinu puške je ukrivil le, kadar je bil pre-pričan, da ne more storiti napake. Za tak značaj in ravnanje je bil deležen mnogih pohval in priznanj svojih to-varišev. LZS je Levičnika za njego-vo dosedanje delo in zaslu-ge v lov-stvu odlikovala z znakom ter redoma za lovske zaslu-ge III. in II. stopnje. Nazadnje je prejel tudi plaketo ZLD Ljubljana.

Dragi France, ob tvojem jubileju ti moravski lovci še enkrat iskreno če-stitamo in ti želimo predvsem zdrav-ja ter da bi še dolgo lovsko užival med hribi naše zelene doline.

LD Moravče – E. V.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Janez Lesjak, LD Grosuplje

85-letnico

Dušan Grum, LD Mala Gora
Ivan Hodnik, LD Golavabuka
Ivan Knez, LD Muta
Franc Peterlin, LD Turjak
Ludvik Šafran, GL Kompas
Štefan Špilak, LD Grad Kuzma

80-letnico

Drago Hmelina, LD Dolenjske Toplice
Franc Korošec, LD Stol, Žirovnica
Franc Krajnc, LD Vrhnika
Frančišek Kraševac, LD Loka pri Zidanem Mostu
Albin Levičnik, LD Laze
Franc Macur, LD Jošt, Kranj
Vitimir Mikuletič, LD Trnovski gozd
Rajko Mlekuž, LD Soča
Rajko Novak, LD Laze
Iva Poličar, LD Jelovica, Ribno
Anton Schweiger, LD Loka, Črnomelj
Rafael Štucin, LD Otavnik

75-letnico

Maks Abramenco, LD Boč na Kozjaku
Vinko Božič, LD Šmarna gora
Alojz Čas, LD Bukovje
Štefan Golenko, LD Ljutomer
Stane Grkman, LD Komenda
Jože Krž, LD Loški Potok
Ludvik Lozej, LD Jezero, Komen
Matija Lužar, LD Mirna Peč
Andrej Marinc, LD Mozirje
Božidar Mlinarič, LD Ljutomer
Edi Perko, LD Tržič

Ivan Rigelnik,

LD Ljubno ob Savinji
Marjan Sever, LD Padež
Miloš Sirk, LD Dobrovo
Ludvik Velkavrh, LD Dobrova
Stanko Verdnik, LD Laporje

70-letnico

Franc Antolič, LD Križevci
Štefan Bene, LD Velika Polana
Franc Bezovšek, LD Gornji Grad
Jože Dolinar, LD Otočec
Amadej Ferfolja, LD Gorica
Fric Gračner, LD Zabukovje
Konrad Hedrih, LD Hum, Celje
Janko Hladnik, LD Jelenk
Leopold Hostnik, LD Velika Loka
Milan Jankovič, LD Cerklje ob Krki
Franc Koler, LD Apače
Peter Kovačec, LD Velika Nedelja
Jože Krivograd, LD Prežihovo
Srđan Krkovič, LD Mokrice
Karel Mir, LD Gornja Radgona
Aldo Ostrouška, LD Javornik
Vinko Pušnik, LD Podgorje
Viktor Rus, LD Velike Lašče
Martin Šifrer, LD Sovodenj
Rudi Šimac, LD Kobarid
Alojz Štemberger, LD Grgar
Milan Štrifol, LD Žilce
Rafko Šumnik, LD Peča, Mežica
Miro Šuštaršič, LD Rakitna
Maks Topler, LD Zeleni vrh
Franc Urbanc, LD Smrekovec
Peter Vrhunc, LD Velike Lašče
Anton Zobec, LD Ribnica
Franc Zupan, LD Bled
Alojz Žičkar, LD Zabukovje

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajni-ki LD na članskih seznamih!

Fotografiranje divjih živali iz skrivališč

Velikokrat me prijatelji sprašujejo, kako mi uspe narediti fotografije živali, da le-te ne vedo, kje sem bil, ko sem fotografiral iz neposredne bližine oziroma, da niso zbežale že prej. Odgovor je zelo preprost: »Spremeniti se moraš v delček narave, se z njo nekako stopiti, upoštevati smeri vetra in z njo zaživeti tistih nekaj trenutkov.« Malce težje pa je to storiti kot na kratko odgovoriti.

Največkrat je za fotografiranje v naravi, še posebno divjih živali, pri fotolovcih uporabljena preža. Njena prednost je precejšnja, saj ima fotolovec veliko prostora in žival ga težje dobi v nos. Tam se lažje zavarujemo pred mrazom oz. pred dežjem in snegom, ne nazadnje pa je preža tudi varnejša, še posebno v naših krajih, kjer imamo medveda in druge velike zveri. Zadnje lahko takoj odmislimo, saj pri nas še nisem slišal za primer, da bi kakšnega fotografa nadlegoval medved. Mene pa je že prišel pogledat, ko sem sedel na tleh, v koču, a sva se le pametno razšla. Ima pa fotografiranje s preže nedvomno svoje pomanjkljivosti. Preže so narejene za opazovanje in uplenitev divjadi, ne pa za fotografiranje. Zato je ponavadi fotografirani objekt predaleč, če pa je blizu, so posnetki narejeni iz ptičje perspektive. V takih primerih se na slikah izkaže, da je telo živali veliko, noge pa kratke oz. celo skrite pod telo. Take fotografije niso uporabne drugače kot dokumentarne fotografije. Če želimo iz fotografije iztisniti več, moramo živali fotografirati s tal, lahko bi rekli iz oči v oči.

Pri tem uporabljamo maskirne šotore, platna oz. naravno narejene koče. Lovci, ki so hodili poslušat ali celo loviti ruševca, že poznajo tak način. Ponavadi si koč naredijo v rušju. Prednost takega koča je, da ga je žival navajena ali se ga navadi, ker ne odstopa od preostale okolice. Pri postavljanju maskirnega šotora moramo paziti na več dejavnikov. Najprej je pomemben veter, ki ga preizkusimo z obliznjem prstom; tako kot pri lovu. Postavljamo ga v bližini kraja, kjer žival izstopa, se pase ipd., nikoli pa ne prav na kraju izstopa. Vedno skrbimo, da je za šotorom grm, drevo ali strnjen gozd, saj je tako šotor še manj opazen, mi pa

imamo manj dela s postavitvijo in maskiranjem. Čeprav je šotor maskirni, je treba odlomiti še kakšno vejico ter jo pritrditi nanj.

V šotor jemljemo le najnujnejšo opremo, objektiv ali dva. Filme ponavadi zložimo v žep telovnika. Zapomniti si moramo, na kateri strani imamo posnete filme in na kateri neposnete. Tako se filmi ne mešajo. V trenutkih, ko imamo možnost fotografirati, je to zelo pomembno. Nepogrešljivo je dobro stojalo. Na enemu zadnjih fotolovov je prijatelj vprašal profesionalnega fotografa, ki je bil z nami: »Katero stojalo je najprimernejše za

fotolov?« Odgovor je bil zelo jasen in kratek: »Tisto, ki je tako težko, da ga ne moreš nesti!« Dejansko je prav stojalo pomemben dejavnik v fotografiji in seveda čim težji je, bolj je stabilen in zato zanesljiv. Za objektivne z daljšimi goriščnimi razdaljami je še posebno pomembna uporaba stojala. Priporočljivo je tudi zato, ker le na tak način lahko pri fotografiranju uporabljamo daljše čase.

Včasih je čakanje v šotoru ali koču vse prej kot prijetno. Po dobri uri sedenja že ne moremo biti več pri miru, začnemo se presedati. Enkrat zaspi leva noga, potem desna. Ker smo omejeni s

prostorom, jih je težko tako stegniti, da bi krči popustili. Ko rešimo noge, začne boleti križ. Če tako čakanje traja nekaj ur, so vsi posnetki, ki jih naredimo, več kot zasluženi. Osebnostno včasih uporabljam še drugo vrsto šotora – maskirni šotor, ki sem ga kupil v Ljubljani, izdeluje pa ga neko kanadsko podjetje. Sestavljeno je iz dežnika, ki ga manjka skoraj ena četrtnina. Ta četrtnina je prirejena tako, da objame drevo. Dežnik pritrdimo z vijakom, ki ga privijemo v deblo v višini, ki nam ustreza oz. tako visoko, da lahko pod dežnikom bodisi stojimo bodisi sedimo. Tudi če vstanemo, smo med čakanjem še

Foto: J. Papež – Diana

vedno neopazni. Na dežnik so pripeta pregrinjala v maskirnih barvah, ki nas zakrivajo. Od daleč je videti kot deblo in je v določenih primerih še boljše kot maskirni šotor. Seveda je pogoj, da smo tudi mi oblečeni po lovsko, torej zeleno ali čim bolj temno. Na tak način mi je uspelo fotografirati skupino jelenjadi v ruku. Jelena sem imel tako blizu, da ko je rukal, so mi stale dlake pokonci. Vsakokrat, ko sem sprožil, pa sem opazil, kako je trznilo njegovo telo. Le ugoden veter in dobro maskiranje sta omogočila, da jelena moje »šklo-canje« ni bolj motilo in se je naposled nanj privadil. Uporab-

ljal sem enonožni stativ, ki sem ga dvignil toliko, da sem imel fotoaparatus pri očesu, ko sem stal pod dežnikom in pregrinjalom. Ker je bilo za menoj deblo, je bilo ozadje dovolj temno in sem bil praktično neopazen. Iz pregrinjala je gledal le objektiv, ki sem ga obračal zelo previdno. Malce težav mi je povzročalo le ostrenje, saj skoraj nikoli ne uporabljam avtomatskega ostrenja (avtofokus), kajti v naravi je vedno pred objektivom kakšna vejica ali kaj podobnega, zato lažje ostrim ročno. Vendar pa je to izbira vsakega posameznika. Omenjeni način je primeren za fotografiranje tudi v slabem vremenu, saj dežnik poskrbi tudi, da v primeru dežja ali snega nismo mokri. Verjetno bo ob tem kdo pomislil, češ, da takrat pa verjetno vendar ne hodimo fotografirati divjadi. Ravno nasprotno. Divjad se giblje in prehranjuje tudi takrat. Poleg tega je v takih razmerah še ugodnejša svetloba za fotografiranje kakor ob polni sončni svetlobi; v gozdu je tedaj večji mir, saj ni sprehajalcev s psi ipd.

Opisal bom dogodek, kako sta lahko maskiranje in uporaba šotora zanimiva. Lani me je prijatelj obvestil, da ima pod leseno barako na smučišču lisica mlade. Dejal je, da se tri mlade lisičke zjutraj sončijo in igrajo pred barako, čez dan pa jih ni videti. Skupaj sva si ogledala kraj. Izbral sem si mesto za maskirni šotor in kjer naj bi prihodnje dni ob jutrih čakal na lisičke in skušal narediti kakšen posnetek. Šotor sem postavil le 15 metrov od mesta, kjer so se lisičke sončile, in ga skrbno zamaskiral še z vejami. Nad mestom in maskiranjem sem bil kar navdušen. Naslednje jutro se je začelo daniti, ura je bila malo čez šest, ko sem na sredini smučišča zagledal lisico, ki je v gobcu nesla precej velikega zajca. Srce mi je zaigralo. Če ga bo pustila pred lisičino, bom imel izjemne razmere in motiv za fotografiranje. Pripravil sem se, pregledal vse ukaze na fotoaparatu, preveril svetlobo in stanje baterije, kajti tedaj sem še imel čas za zamenjavo. Potipal semžep, v katerega sem pripravil filme. Lisica bi morala priti vsak čas. Tedaj pa se je na cesti pod mano ustavila rdeča »petka«. Iz nje sta izstopili dve planinki, si optali nahrbtnika, v roke vzeli pohodne palice in zaklenili avto. Skoraj bi me kap! Pa ne ravno zdaj, ko bi morala lisica vsak čas priti k mladim. Na moje še večje presenečenje in jezo sta zako-

Dobro maskiran fotolovec, pripravljen na fotografiranje.

račili natančno proti mojemu šotoru, kajti postaviti sem ga moral ravno ob planinski poti, ki pelje na Mestni vrh – hrib nad Kočevjem. Dekleti sta živahno ubrali pot v hrib. Tedaj nisem vedel, ali naj bi se potuhnil ali naj bi kar vstal in šel ali kaj bi naredil. Planinki sta bili v dobri minuti ob mojem šotoru. Med živahnim razgovorom je ena zapičila pohodno palico celo v rob mojega »šotora«, tako da sem ga moral kar malce poprijeti, da mi ga ni odnesla. Stopinje so se oddaljevale, njun pogovor se je nadaljeval. Je sploh mogoče, da me sploh nista opazili? Ja, je mogoče!

Na moje veliko razočaranje lisičice nisem dočakal, čeprav sem tam sedel še polni dve uri. Spoznal pa sem, da sem se dobro skrtil, kajti celo človeške oči me niso odkrile.

*Janez Papež
Klub Diana, Klub Grča –
Kočevje*

Prva zanj: lovski rog in čopič, šele nato puška

Gregor Rettinger iz LD Mengeš ima izjemen posluš za lovsko kulturo!

Med tiste slovenske lovce, ki v slovenski lovski organizaciji že več let ljubiteljsko opravljajo razne pomembne funkcije, ki s petjem v lovskih pevskih skupinah, z igranjem na lovski rog in harmoniko, s slikanjem, fotolovom, pisanjem lovskih zgodb in pesmi, ki z veliko spretnostjo obdelujejo kovine in les, vse na lovsko tematiko, ter pripravljajo živali za poznejše rodove, nedvomno sodi tudi predsednik Odbora za lovsko kulturo pri LZ Slovenije **Gregor Otmar**

Rettinger, ki je član LD Mengeš. Skratka, sodi med tiste naše lovce, ki s svojo dejavnostjo tako ali drugače bogatijo slovensko lovsko kulturo. Le malo slovenskih lovcev pa ve, da je Gregor že dolgo znan in cenjen lovski rogist, predsednik **Domžalskih rogistov** ter po drugi strani tudi priznan slikar. Predvsem pa s tem, ko že mnogo let veliko prostega časa namenja igranju na lovski rog, z vsem srcem bogati in širi slovensko lovsko kulturo doma, rad pa jo predstavlja tudi v tujini.

V Sloveniji in tudi v zamejstvu živi veliko znanih in priznanih slovenskih lovcev, ki so s svojim nesebičnim delom bili in so še vedno pravi ambasadorji slovenskega lovstva in lovske kulture. O njihovem lovskem poslanstvu pa žal širši krog slovenskih lovcev bore malo ve. Tak je tudi tokratni naš sogovornik, ki je predvsem preprost lovski funkcionar, pa družinski oče in dober poznavalec zgodovine lovskega roga ter velik poznavalec slikanja ikon ter večč kaligrafskega pisanja pomembnih spominskih listin.

»Že v Šmarjeti pri Rimskih Toplicah, kjer sem preživel mladosna leta, sem navezal prve stike z lovci leta 1954, ko sem sodeloval pri izpustitvi prvih fazanov v tistem kraju. Že takrat sem šel večkrat na lov z **Viktorjem Drakslerjem**, ki je zdaj žal že pokojni. Takrat je tudi v meni vzkliknila želja po udejstvovanju v lovstvu. Vendar se je moja pot med lovce za lep čas ustavila. Pred mano je bilo šolanje v Ljubljani, nato služba, vojaščina, družina in otroci. Ko pa sem se že odločil, da postanem lovec, so nastale težave. Napisal sem vlogo za sprejem, na katero dolgo nisem dolgo dobil odgovora. Končno sem lahko v LD Mengeš

opravi pripravniško dobo in leta 1976 v Kranju tudi teoretični del izpita,« se svojih lovskih začetkov spominja Gregor Rettinger. »Pozneje sem lovsko znanje izpopolnjeval tudi s pomočjo prijatelja **Slavka Fabjana**. Tudi on je že pokojni; ni mi bil samo dober vodnik v prvih letih mojega lovstva, ampak sem pozneje z njim tudi igral pri Gorenjskih rogistih. Kar 12 let sem v LD Mengeš opravljal funkcijo tajnika in referenta za lovni turizem. Sedaj sem član UO LD Mengeš, v okviru ZLD Ljubljana pa član Komisije za izobraževanje in odlikovanje. Sem tudi član Komisije za odnose z javnostjo ter že tretje leto predsednik Odbora za lovsko kulturo v okviru IO LZS.«

Čeprav je Gregor med lovci našel dobre prijatelje in sta ga gozd ter opazovanje divjadi vedno bolj privlačila in mu polnila duha, ga je neka notranja skrita želja gnala tudi v spoznavanje igranja na lovski rog. Že kar nekaj let je od tedaj, ko je ZLD Ljubljana organizirala prvi tečaj za lovske rogiste. Tečaj je vodil priznani slovenski lovski rogist **Dane Namestnik**, dolgoletni vodja *Zasavskih rogistov*, ki je bil nekaj let tudi duhovni vodja slovenskih rogistov. Med 24 tečajniki je bil tudi Gregor Rettinger.

»Ob zaključku tečaja sem znal zatrobiti tri tone. Ne vem, kako so moji sosede prenašali moje začetno igranje na lovski rog, ki je bilo dokaj slabo. A moja vztrajnost se je izplačala. Od vseh takratnih tečajnikov samo še jaz igram na lovski rog; o zgodovini lovskega roga tudi predavam lovskim pripravnikom. ZLD Ljubljana je letos organizirala že drugi tečaj za bodoče lovske rogiste, ki sem ga vodil. Odziv je bil dober. Morda bi pred več kot 20 leti tudi jaz opustil igranje, če ne bi med iskanjem obstreljenega srnjaka spoznal znanega kinologa in rogista **Slavka Fabjana** iz Kranja. Po uspešnem iskanju srnjaka sem mu v moji dnevni sobi zatrobil tiste tri tone, ki so bili že čisti. Na moje presenečenje mi je dejal: »Pridi k nam, v Kranju smo ustanovil *Gorenjske rogiste*.« Enkrat na teden sem se vozil v Škofjo Loko na vaje. Kar žal mi je bilo, ko se je po treh letih skupina razšla. Spet sem bil sam, vendar vedno bolj zagrizen rogist. Končno smo se leta 1991 po naključju zbrali štirje rogisti, in sicer: **Andrej Volkar**, **Florjan Zabret**, **Ivan Kozarič** in jaz. Pod vodstvom **Andreja Volkarja** smo iz vaje v vajo

vedno boljše trobili. Novembra 1991 so Domžalski rogisti začeli, zdaj lahko rečem, svojo dokaj bogato lovsko kulturno poslanstvo. Pozneje so se nam pridružili in odhajali še drugi rogisti. Zdaj nas je sedem: **Ivan Kozarič**, umetniški vodja, **Uroš Oražem**, **Jernej Hribar**, **Anže Korošec**, **Bojan Jerman**, **Irena Keš - Gombač** in jaz. V minulih štirinajstih letih delovanja smo imeli doma in v tujini več kot 530 nastopov. Čeprav nam je vsak nastop ostal v lepem spominu, je bila za nas vsekakor zelo pomembna prva udeležba na mednarodnem tekmovanju rogistov v Halbenrainu v Avstriji, kjer smo osvojili prvi *zlati rog* in pokal za nastop prve slovenske skupine na tekmovanju. Doslej smo na mednarodnih tekmovanjih osvojili 9 *zlatih in en srebrni rog*, dva pokala in plaketo ter srebrni rog v tekmovanju solistov. Najpomembneje pa je, da smo Domžalski rogisti na mednarodna tekmovanja pritegnili tudi druge slovenske skupine: Štajerske, Prekmurske, Šentjernejske in Idrijske rogiste. Domžalski rogisti smo za bogato lovsko kulturno poslanstvo prejeli kar nekaj priznanj, in sicer: plaketo ZLD Gorenjske in ZLD Ljubljana in LKD Ljubljana. LZ Slovenije nam je podelila red za lovske zasluge III. stopnje. Našo vitrino krasi tudi bronasto Galusovo priznanje,« je poudaril Gregor Rettinger.

Ko smo slovenski lovski pevci in rogisti pred manj kot tremi leti končno dobili svoj 11-članski Odbor za lovsko kulturo pri IO LZ Slovenije, je vodenje odbora z veliko delovne volje in sposobnosti prevzel Gregor. Odbor, v katerem imajo svoje člane pevci in rogisti, je predvsem po Gregorjevi zaslugi začrtal povsem novo pot slovenski lovski kulturi. »Čeprav že prej ni bilo večjih težav pri financiranju lovske kulture s strani LZ Slovenije, je sedaj to področje kar zadovoljivo urejeno. To samo dokazuje, da ima slovensko lovstvo pravičen odnos do svoje kulture! Tako so v veliki meri sredstva zagotovljena za sofinanciranje tradicionalnega srečanja LPZ in rogistov LZ Slovenije, memorial **Jožeta Grleca**. Odbor pa čaka naloga: povezati lovce, ki se tako ali drugače ukvarjajo z lovsko kulturo – slikarji, pisatelji, pesniki, kiparji, rezbarji itn. Opažamo, da bomo imeli pri tem nemalo težav, saj je dokaj negativen odnos do lovcev umetnikov, čeprav tudi oni veliko prispevajo k

Gregor Otmar Rettinger, uspešen lovski rogist, funkcionar in slikar ikon

prepoznavnosti slovenskega lovstva. Sicer pa je odboru uspelo v kratkem času pripraviti plaketo in priponko za lovsko kulturo. Pripravljen je tudi pravilnik o podeljevanju plakete, tako da je vse nared, da plakete dobijo res najbolj zaslužni lovski pevci in rogisti ter drugi, ki pomagajo bogatiti in širiti slovensko lovsko kulturo,« je še povedal Gregor Rettinger.

Sogovornik pa med slovenski mi lovci in drugimi ni znan samo po lovskem rogu, dobri volji in po pripovedovanju dobrih šal, ampak tudi po slikanju ikon in pisanju izvirnih spominskih diplom in priznanj. Ker je za slikanje ikon potrebno veliko potrpežljivosti, dobrega tehniškega in tehnološkega znanja, prav to pa odlikuje Gregorja, ga je tudi njegovo slikanje naredilo prepoznavnega. Svoje slikarsko ustvarjanje je širšemu krogu ljudi pokazal že na trinajstih samostojnih in skupinskih razstavah doma in v tujini.

»Že od mladega se ljubiteljsko ukvarjam s slikanjem ikon. Doslej sem jih naslikal prek 130, ki lepšajo nekatere domove; tudi v

Ameriki, Avstriji, Italiji, Franciji, na Češkem in v Sloveniji. Da sem dosegel zdajšnji nivo vseh tehnik slikanja, tudi grafičnih, sem se moral v tej smeri večkrat izpopolnjevati v različnih delavnicah. Bil sem tudi v Tinjah na avstrijskem Koroškem. Kot upokojeni strojni tehnik, z lepotnim kaligrafskim pisanjem, nikoli nisem imel težav, kar mi še kako prav pride pri pripravi izvirnih diplom in spominskih pisnih priznanj. Vedno pa sem rad na les ali platno naslikal tudi divjad in kakšen kozolec,« je pogovor sklenil Gregor Rettinger.

Franc Rotar

Novosti pri prvi pomoči obolelim za srčno kapjo

V Sloveniji za srčno kapjo umre več kot 4.000 ljudi na leto. Med njimi je žal tudi precej lovcev. Srčna kap se v veliko primerih zgodi nepričakovano, brez predhodnih znakov, kot so bolečina okoli srca in nepravilno de-

lovanje srca. Oboleni se nenadoma zgrudi in pade v nezavest. V takih primerih moramo takoj po telefonu poklicati reševalno ekipo, in sicer številko **112**. Pri čakanju na reševalce moramo nuditi prvo pomoč z oživljanjem, sicer bolnik lahko umre. Pri tem poskrbimo za umetno dihanje in zunanjo masažo srca, lahko pa uporabimo **defibrilator**, ki ureja delovanje srca in rešuje življenje. Obolenemu tudi **avtomatski defibrilator** podaljša življenje do prihoda reševalcev.

Nenadna srčna smrt nastane zaradi *fibrilacije*, t.j. drgetanja srčnih prekatov. Če bolnik pravočasno ne dobi prve pomoči, začne umirati, kar se navadno konča v 5 do 10 minutah. V večini primerov se to dogaja zunaj zdravstvenih ustanov, kjer so ponavadi le ljudje brez strokovnega medicinskega znanja. To se večkrat dogodi tudi med lovci. Le redki laiki so večji nudenja pravilne prve pomoči. In to kljub opravljenim tečajem prve pomoči pred opravljanjem voznškega izpita ali v šoli ali kje drugje! Lovci opravljajo izpit prve pomoči tudi pri opravljanju lovskega izpita. Pravilnik o izobraževanju v lovstvu določa zelo skromno število ur za poučevanje prve pomoči. V omejenem času je slušatelje nemogoče do podrobnosti naučiti, kako pravilno nuditi prvo pomoč v takšnih primerih. Doslej avtomatskih defibrilatorjev, ki so namenjeni uporabi tudi laikom in povsod na terenu, saj delujejo na navadne baterije, v Sloveniji še nismo imeli. To je namreč novost, ki se uveljavlja v zadnjem letu in naj bi se razširila po vsej državi v čim širšem obsegu. **Če bi ga uporabljali v lovskih organizacijah, bi lahko reševali življenja lovcev in tudi nelovcev.**

V centru za intenzivno medicino KC v Ljubljani, v okviru *Sveta za reanimacijo*, si že dalj časa prizadevajo, da bi čim več laikov naučili dobrega načina oživljanja, zlasti pa uporabe avtomatskih defibrilatorjev. Ti so, kot sem že omenil, polnjeni z navadnimi baterijami. Njihova uporaba je dokaj preprosta, vendar je kljub temu potrebno, da se naučimo osnovne pravilne uporabe, to je predvsem pravilne namestitve elektrod in slediti govoru aparata. Defibrilacija srca je namreč edini način (pogoj), s katerim dosežemo ponovno delovanje. Najpomembnejše je, da je tak aparat hitro dosegljiv za uporabo in pravilno nameščen na prizadetega za srčno kapjo. Defibrilatorji so bili doslej dosegljivi le v zdravstvenih ustanovah. Novi avtomatski defibrilator pa je lahko blizu bolnika kjer koli oboli, tudi npr. sredi gozda. Aparat izdelujejo v tujini. V Sloveniji je le nekaj firm, ki jih uvažajo. **Tovarna zdravil Krka** je nabavila 34 avtomatskih in polavtomatskih defibrilatorjev ter jih razdelila po Sloveniji. Veliko firm jih je že kupilo.

Kot zdravnik in lovec menim, da bi avtomatski defibrilator potrebovali v vsaki lovski organizaciji; življenje vsakega našega člana je neprecenljivo! Čeprav pripomoček stane 500.000 do 700.000 sit, je več kot poplačan, če rešimo življenje enega samega lovca ali nelovca. Zato **predlagam, da bi bilo dobro, da bi se v LD odločili za nabavo, LZS pa naj bi organizirala seminar za predavatelje prve pomoči (v območnih lovskih zvezah)**. Za izvedbo predavanja in demonstracij uporabe avtomatskih defibrilatorjev upam, da nam bodo pripravljeni pomagati

uslužbenci v *Centru za intenzivno medicino iz KC v Ljubljani*, in sicer *Svet za reanimacijo*. Ta se že zavzema za širšo uvedbo avtomatskih defibrilatorjev v Sloveniji. Potem bi v okviru funkcionalnega izobraževanja predavatelji organizirali seminarje za vsaj nekaj članov vsake LD. Po takem izobraževanju bi bilo v vsaki LD nekaj ljudi, ki bi znali uporabljati avtomatski defibrilator in reševati življenja bolnikom s srčno kapjo. LZS bi lahko pomagala tudi pri nabavi defibrilatorjev v LD in vzpostavila stik s podjetji, ki uvažajo aparate za Slovenijo iz Amerike, Nemčije itn. Eden od takih zastopnikov je podjetje **Medistar** iz Ljubljane. Morda bi pri nabavi aparatov za LD pomagala tudi tovarna zdra-

no 8. maja 2005) naletel na zelo redko vrsto ptice v mojem okolju.

Nenadoma in nepričakovano mi je izpod nog vzletela ptica, ki je do tistega trenutka še nisem opazil na tamkajšnjem območju, niti je nisem videl kje drugje, kjer opazujem in fotografiram naravo. Toda takoj sem vedel, da je ptica **podhujka** ali **legen** (*Caprimulgus europaeus*).

Tudi po njenem letu, ki je bolj podoben letu metulja kakor ptice, sem vedel, da je to ptica, ki večino časa preživi na tleh. Let je bil tudi neslišen. Po kratkem nizkem letu se je podhujka spet usedla nekaj metrov stran od mene, na vrbo. Čeprav sem pozorno spremljal njen let in dobro videl mesto, kamor se je usedla, sem

Foto: M. Cerar – Diana

Po kratkem nizkem letu se je podhujka spet usedla nekaj metrov stran.

vil Krka - Novo mesto, in sicer njihovo predstavništvo v Ljubljani. Podjetje Medistar bi lahko predstavilo aparat in način uporabe.

To predlagam kot zdravnik in lovec, saj utemeljeno menim, da bi bilo zelo koristno imeti avtomatske defibrilatorje v vsaki LD. Aparat ni velik in ga je mogoče nositi in uporabljati povsod na terenu. K sreči je delo z njim dokaj preprosto, zato nabava ne bi bila brez koristi, še zlasti, če nekomu reši življenje.

Dr. Jože Kocjančič

Podhujka ali legen v Savinjski dolini

Med opazovanjem ptic in drugih živali na poplavnem območju reke Savinje sem v začetku letošnjega maja (natanč-

potreboval kar nekaj časa, da sem jo opazil. Tesno stisnjena ob debelejšo vejo vrbe je bila tako dobro prikrita, da sem jo komaj opazil. Barva njenega perja se tako odlično prilega okolju, da jo je izjemno težko opaziti. Čeprav sem bil od nje oddaljen le dobre tri metre, ni kazala prav nobenih znakov plašnosti. Nad njeno prisotnostjo sem bil tako presenečen, da na fotografski aparat še pomislil nisem. Na svoje oči sem lahko videl njene temne brčice ob kljunu, skoraj črne oči, ki pa so bile bolj zaprte kot odprte, in rjavo grahasto perje, ki se je lesketalo v soncu. Kljun se mi je zdel kar premajhen za njeno telo.

V svoji nerodnosti in zaradi presenečenja nad tako redkim prizorom in še bolj redke vrste ptice sem z nerodno kretnjo stativa zadel ob bližnjo vejo poleg ptice, ki se je zato splašila in odletela naprej, na drugo vrbo. To-

krat je zletela nekoliko višje in na srečo spet ne predaleč, da sem jo s pogledom lahko spremljal in si zapomnil, kam se je usedla. Med nama je bila samo manjša struga, ki je ostala po poplavi. Voda me sploh ni motila, ker je bil pogled na ptico najlepši prav iz struge. Stativ in fotoaparatus sem postavil v sredo vode in napravil nekaj dokumentarnih posnetkov za svoj album. Čeprav sem bil obut v škornje, sem v trenutku začutil, da mi jih je voda zalila do vrha. Očaran ob pogledu na redko ptico sprva sploh nisem čutil hladne vode. Šele menjava filma me je spravila na suho.

Še danes mi ni žal, čeprav sem v vodi staknil hud prehlad, da sem le za kratek čas lahko opazoval in celo fotografiral tako redko ptico, za katero nekateri celo menijo, da je v mojem okolju ni več.

Prav je, da narava skrbno skriva svoje male zaklade in jih le redko ter redkim pokaže kdaj za le trenutek.

Milan Cerar
Ljubno v Sav. dolini

Lovčevo oko ne more videti vsega ...

Osemnajstega maja 2005, v večernih urah, je lovec **Roberto Natali** v neposredni bližini vasi Trebče v lovišču Lovske družine Opčine (Italija), ki meji na lovišče LD Tabor - Sežana, opazoval telesno šibkega srnjaka. Bil je že prebarvan, v poletni dlaki, in ga je ocenjeval kot mlajšega šesteraka s slabo razvitimi rožami in tudi slabo grbičavostjo na rogovju. Srnjak začuda ni kazal nobene vznemirjenosti zaradi lovčeve prisotnosti. Lovec je menil, da zaradi dežja, saj je deževalo kot za stavo. Odločil se je za odstrel. Kmalu potem pa so se pokazale zanimivosti, ki jih lovec ni pričakoval. Srnjak je bil na eno oko popolnoma slep, na drugem očesu pa je bilo opaziti očesno mreno – katarakto; verjetno starostnega izvora. Tudi na zobovju je bilo videti znake starosti. Manjkali so mu levi spodnji sekalci in kanin, predmeljaki in meljaki pa so bili zelo obrab-

ljeni. Po oceni na oko so srnjaku prisodili starost 9 let in več. Iztrebljen srnjak je tehtal 16,5 kg.

Karlo Furlan

Dušan in njegove živali

V osrčju notranjskih gozdov, kjer se nad skrito kotanjo prepletata panonsko in sredozemsko podnebje, kjer pozimi temperature dosežejo rekordno nizke vrednosti, je majhna vasica Babno Polje. Marsikoga pot pripelje tja le naključno, na poti proti sosednji Hrvaški in naprej proti Obali. Nas pa je skromna vaška pot vodila načrtno do ene izmed hiš, v kateri stanuje družina

živali razumejo, zato se z njimi pogovarja. Marsikatero noč celo prespi pri bolni živali, če je le-ta potrebna stoodstotne nege. Tako se Dušan spominja, kako sta mu neke noči dve mladenki domov pripeljali ranjenega jazbeca, kateremu je Dušan takoj pomagal. Nekaj časa ga je obdržal v svoji bolnišnični sobi, v kateri, vsaj po njegovih trditvah, žival lahko varno okrevaja brez nevarnosti okužbe. Pri njem živali dodobra okrevajo, nakar jih spet spusti v divjino. A zdaj, ko je pri njem azil, prihajajo nove in nove ...

»Ko zvečer vse postorim, se uležem in zaspi,« je dejal Dušan. »Vendar moj spanec mnogokrat prekine prihod nove ranjene živali, ki ji pomaga celotna

Foto: B. Uršič

Dušan Ule z Babnega Polja in njegov že daleč naokrog dobro znan varovanec Herman.

Rogovje srnjaka s spodnjo čeljustnico

Srnjakovi očesi

Močna obraba meljakov in manjkajoči levi sekalci ter kanin

na Ule, ki se lahko pohvali, da je dobila koncesijo za **azil za divje živali – Hubertus**. V svoje okrilje sprejmejo gozdno divjad, ki je potrebna pomoči. Azilu botruje prijatelj ljudi in živali **Dušan Ule**.

Dušan se že vrsto let ukvarja z nujenjem brezmejne pomoči prostoživečim divjim živalim. Kot sam pravi, dan začne s kavo, pregledom temperaturnih vrednosti v meteorološki postaji, s pozdravom družini in njegovim živalim. »Vse jih pozdravim enakovredno in živali to čutijo,« je povedal. Nato se Dušan odpravi na dolg sprehod z divjim prašičem Hermanom, ki ga v večernih urah ponovita. Med tem s sinovoma Janezom in Jako živalim očistijo okolico, med katerimi najbolj izstopajo omenjeni divji prašič Herman, lisica Cita, racman Gašper, srna Klara in mnoge druge. Vse živali imajo svoja imena, ki so jim jih dali člani družine. Dušan verjame, da ga

družina, da okrevajo. Vedno je nekdo doma: če nisem jaz, je pa žena ali pa sta v pripravljenosti sinova.

Med poslavljanjem smo se še nekajkrat obrnili nazaj, na prijeten prostor pod soncem in na prijazne ljudi.

Blaž Uršič

Gamsovka v Prekmurju

Lovska družina Mlajtinci upravlja z loviščem, velikim približno 2050 ha lovne površine.

Lovišče leži tik ob mestu Murska Sobota in se razprostira proti vzhodu med potokom Ledava in glavno cesto, ki vodi proti znamenemu termalnemu zdravilišču Moravske Toplice. Lovišče je izrazito nižinsko, povprečna nadmorska višina je okrog 185 m. Pokrajina je pretežno kmetijska,

kjer prevladujejo njivske površine, pa tudi večji in manjši listnati gozdovi. V našem lovišču gospodarimo z malo divjadjo, kot so fazan, poljski zajec, jerebica, lisica, jazbec in kuna. Predstavniki velike divjadi v našem lovišču so predvsem srnjad, občasno nas obišče jelenjad, redkeje pa tudi kak divji prašič.

V začetku julija je eden izmed članov LD začel pripovedovati, da je v lovišču opazil čudno žival, ki naj bi bila najverjetneje gamsja koza. Na začetku mu nismo verjeli, saj gams v naših krajih ne živi in ga lahko vidiš le na steklenici znane pijače iz Laškega. Toda kmalu je o gamsu začel pripovedovati še drug član LD. Tako je prej skoraj ne verjetno vedno bolj postajalo verjetno ...

O resnični prisotnosti gamsa v našem lovišču sem se prepričal tudi osebno. Lovec, ki naj bi prvi videl gamsa, mi je povedal, da je našel kraj, kjer si je gams našel svoje stanišče in da mu poklada jabolka, ki naj bi mu bila zelo všeč.

Tako sem se okrog pete ure popoldan odpravil na visoko prežo, kjer naj bi gams izstopal. Tam pa me je čakalo presenečenje: gams »me je že čakal« tri-deset metrov stran od preže! Mirno je ležal v travi, prežvekoval in se otepал komarjev. Ker me ni opazil, sem se pred njim

Foto: J. Horvat

V lovišču LD Mlajtinci se je avgusta 2005 pojavila mlada gamsja koza (na fotografiji). Nihče ne ve, od kod je prišla in kakšne namene ima na zanj neznanih prekmurskih ravnici ...

tiho in počasi povzpел na prežo. A kot bi nekaj zaslutil, je vstal in se zastrmel v smeri proti meni. Vendar se je kmalu spet umiril in se začel mirno pasti, jaz pa sem ga začel »proučevati« skozi dvo-gled. Bil je ženskega spola, z značilnimi črnimi roglji, odet v poletno dlako svetlo rjave barve, s temno progo po sredini hrbta in temnimi nogami. Na obeh straneh glave, prek oči in proti gobcu je imel tudi značilna črna trakova, značilna za gamsa. Ocenil

sem, da je gamsja koza v dobri telesni kondiciji, torej dobro hranjena in da nikakor ni videti bolna ali poškodovana. Po rogljih sodeč, sem ugotavljal, bi bila stara več kot tri leta.

Medtem je iz gozda izstopila starejša srna, približno trideset metrov stran od gamsovke. Nekaj časa sta se mirno opazovali in dozdevalo se mi je, da se že dalj časa poznata, saj sta se začeli obe mirno pasti. Opazil pa sem, da je bila gamsovka dosti bolj občutljiva za obletavanje muh in pikanje komarjev, saj je neprestano divje strigla z uhlji, otepala z glavo in cepetala z nogami. Gamsovko mi je uspelo tudi fotografirati. Po večkratnem opazovanju sem ugotovil, da je aktivna predvsem podnevi, kar je tudi sicer značilno za gamse. Nisem pa opazil znakov, da bi morda vodila mladiča.

Kako je gams zašel (prišel) v naše kraje, nam vsem nikakor ni jasno. Tudi najstarejši lovci ne pomnijo nobenega takega primera. Ali je pobegnil nekomu, ki ga je imel v ujetništvu? Ali ga je nekdo namerno izpustil? Ali se je sam priselil k nam, v povsem neznani pokrajini za gamse? Od kod bi lahko prišel?

Z dogovorom v lovski družini, predsednikom ZLD Prekmurje in lovskim inšpektorjem smo sklenili, da bomo budno spremljali gibanje te in stanje »prekmurskega gamsa« ter se na podlagi ugotovitev odločili, kako naprej. Zavedamo se, da pri nas gams nima možnosti za življenje, saj izhaja iz popolnoma drugačnega okolja. Sprašujemo pa se, kaj bo, če se bo prilagodil, in kaj, če se pojavi še kakšen?

Kakršna koli usoda že čaka našo gamsjo kozo, želimo ji prijetno bivanje na naši prekmurski ravnici in v lovišču LD Mlajtinci. Pred lovci naše LD je varna, dokler bo zdrava in bo kazala veselje za življenje v zanj neznanih okolju.

*Jože Horvat,
starešina LD Mlajtinci*

Nevsakdanja trofeja

V ponedeljek, 1. avgusta, je **Karlu Stoparju** (LD Dolenjske Toplice) iz Dolenjih Sušic boginja Diana namenila enkratno lovski blagor. V revirju Boršt, v predelu, imenovanem Reber, med Dolenjskimi Sušicami in Drganjimi Seli, je uplenil nevsakdanjega srnjaka.

Srnjaka, starega več kot dve leti, je Karol opazil že spomladi, ko je hodil obdelovat svoj vinograd. Po rogovju ni bil sicer nič posebnega, pritegnilo pa ga je, ker je bil neverjetno previden. Nikoli se ni ustavil, vedno je bil v gibanju. Videval je od hruške pri spodnji poti, ko se je skozi vinograde previdno pomikal vse do najvišje Frankove zidanice. Zjutraj se je pojavil okrog pete ure in izginil v zavetje gozda že čez dobrih 15 minut. Zvečer je prihajal zelo pozno, skoraj v temi. Pojavljaj pa se je redno, vsak dan skoraj ob istem času.

1. avgusta je bil v njihovi LD sproščen lov na dve- in večletne srnjake. Lovska žilica mu ni dala miru, zato se je ob štirih zjutraj odpravil na lov. Vedel je, da srnjaka ne bo lahko upleniti; v tistem delu lovišča namreč ni lov-ske preže, zalesti ga je bilo skoraj nemogoče, saj se je gibal le v zavetju trt v vinogradih, pa še to vsakič v drugi vrsti ali drugem vinogradu. Karol se je odločil za zalaz in se počasi gibal med vinogradi ter oprezal med vrstami. Ob 5. uri in 20 minut ga je naenkrat zagledal v spodnji polovici Leganovega vinograda. Ni veliko razmišljal. Pomeril je in ukrivil prst na petelinu bokarice; srnjak je obležal na mestu. Nekaj trenutkov je spoštljivo molče postal ob njem, nato mu je z bližnjega grma odlomil brinovo vejico in mu dal zadnji grizljaj. Za klobuk pa si je zataknil vejico plena in prešerno zavriskal, da je odmevalo vse do Ljubna in Rig-lja. Za svojo starost je bil srnjak kar težak, saj je iztrebljen tehtal 22 kg.

Pravo presenečenje ga je prav-

UPLENJEN IZJEMEN JELEN

Anton Meglenu, gospodarju LD Struge na Dolenjskem, je Diana v letošnjem deževnem avgustu namenila izjemen lovski blagor. Anton, ki je tudi predsednik Komisije za gojitev divjadi pri ZLD Kočevje, je 17. avgusta zvečer na gozdni jasi pri kraju Tisovec uplenil kar 300 kg težkega in več kot 10 let starega jelena. Iztrebljen je tehtal 226 kg, njegova transportna teža brez glave in nog pa je bila 201 kg. Upljeni jelen z 240 cm dolžine (trup + glava) in 140 cm plečne višine je tudi eden največjih primerkov, ki so bili v zadnjem obdobju uplenjeni na Kočevskem. Rogovje nepravilnega dvana-jstera tehta 8,5 kg in je neuradno ocenjeno z 200 točkami. Lovskemu tovarišu izrekamo lovski blagor in mu želimo še nadaljnje zavzeto delu v lovstvu. – Miran Bartol, ZGS, OE Kočevje.

Foto: M. Bartol

Foto: F. Kulovec

Veseli Karol Stopar (LD Dolenjske Toplice) ni niti slutil, da je v zgornji čeljusti njegovega uplenjenega srnjaka prastari dokaz, da so imeli davni predniki naše srnjadi v čeljustih razvite močnejše okliče, ki pa so v njihovi razvojni liniji izginili že pred milijoni let. Le zelo redko se še pojavljajo kot atavistični znak, in sicer tako pri srnah kot pri srnjakih.

zaprav čakalo šele doma. Ko je začel pripravljati trofejo, je presenečen ugotovil, da ima srnjak v zgornji čeljusti več kot 1 cm dolga okliča (podočnika ali prodnika). Teh zob srnjad nima že več kot **20 milijonov let!** Že rahlo obarvana okliča čvrsto tičita v zobnih jamicah zgornje čeljusti, ki je sicer povsem normalno razvita. Res se okliči pri srnjadi občasno še pojavijo, vendar je to zelo redek oziroma izjemen pojav. V LD Toplice niti najstarejši lovci ne pomnijo, da bi se v lovišču že kdaj prej srečali s podobnim pojavom. O nenavadni trofeji je takoj obvestil starešino **Igorja Volka** in gospodarja **Staneta Kumlja**, ki sta si trofejo z zanimanjem ogledala. Tudi veliko nejevernih Tomažev se je oglasilo pri Karlu, ki so se prišli na lastne oči prepričati o nevsakdanjosti njegove lovske trofeje, rogovja sicer čisto običajnega srnjaka.

Karol se je že odločil, da bo trofeja pritrjena na posebno izrezljano nosilno deščico in visela

na častnem mestu med drugimi, tudi zelo zanimivimi trofejami.

Franc Kulovec

Pripis:

O pojavljanju **prodnikov ali okličev** (imenovanih tudi kaninski zobje) pri srnjadi smo že pisali in razpravljali tudi v Lovcu. Več podatkov o tem pa lahko izbrskamo iz strokovne literature. Na kratko ponovimo nekaj ugotovitev in še kaj dodajmo.

Najprej je treba zapisati, da pojav prodnikov ali okličev pri srnjadi, ki jih bolj poznamo – in so skoraj obvezni pri naši jelenjadi – niso vezani le na moški spol. Res pa je, da je pojav le-teh pri srnjadi redek (izjemen) pojav rudimentarnih kaninskih zob, ki so jih imeli razvite predniki zdajšnjih vrst jelenov in se občasno lahko pojavijo pri obeh spolih ne glede na starost živali. Pri srnjadi popolno zobovje šteje 32 zob, če pa ima v zgornji čeljusti žival še prodnike, je to število 34. V kakšnem obsegu se to pojavlja pri srnjadi, je odvisno od območja in tudi od nam neznanih genskih vzrokov, saj je že dolgo znano, da se v določenih okoljih ta znak pojavlja pogostejše kakor v drugih (od 0,5 pa tudi do 5 % v nekaterih populacijah). Velikokrat prodnikov, ki zrastejo pri srnah, niti ne opazimo, še posebno, če ostanejo pod dlesnjo. Na Švedskem, npr., naj bi se prodniki pojavljali (po Borgu, 1985) pri 6,3 % srn in pri 4,7 % srnjakov. Možnost je tudi, da prodnika zraste le v mlečnem zobovju, ni pa ju nato v stalnem. Lahko se tudi nadomestita s stalnima prodnikoma.

Skratka, to je »občasen spomin« na velike borbene zobe, oklje, ki so se v davnini razvili njihovim, predvsem nerogatim prednikom, ki so pretežno branili svoj teritorij in svoje prehranske vire pred istovrstnimi tekmeči. Še vedno jih imajo dobro razvite kabarga ali vodni jelen (*Hydropotes intermis*), ki živi na Kitajskem, drugim pa so postopoma krmeli in pri nekaterih popolnoma izginili. Richard Owen (1846) je celo zabeležil, da je obrnjena povezava med velikostjo okličev pri jelenih in velikostjo ter oblikovanostjo rogovja. To je gotovo res, saj je znano, da vrste, ki imajo bodalaste, borbene okliče, nimajo nobenih rogov ali rogovja, po drugi strani pa imajo vse oblike z dobro razvitim in velikim rogovjem zelo okrnjene okliče; lahko jih sploh nimajo. Obstaja tudi povezava

med borbenimi okliči in zobmi ličniki (predmeljaki in meljaki). Sabljaste kaninske zobe imajo primitivnejši predstavniki jelenov v povezavi z nizkokronskimi ličniki. Bolj razviti, napredni jeleni pa imajo visokokronske predmeljake in meljake. Večji rogovi in rogovja, ki so se pojavila v evoluciji posameznih oblik jelenov, so bila pravzaprav nadomestek za vedno bolj zmanjšane kaninske zobe, ki so izgubljali svojo prvenstveno obrambno in borbena vlogo, so jo pa kot nadomestek vedno bolj prevzemala razvijajoča se rogovja.

B. Leskovic

Bober v reki Sotli v Podčetrtku

Po uspešnih naselitvah bobrov v sosednjih državah, nazadnje na Hrvaškem, tudi na Lonjskem polju južno od Zagreba, je bilo pričakovati, da se bo ob uspešni prilagoditvi na novo okolje

začel širiti in iskati nova primerena mesta za naselitev.

Po poročanju v dnevnem tisku in reviji Lovec so bobri v reki Krki in njenih pritokih ter v reki Muri, sedaj pa je prisotnost ponovno naseljene živali potrdila tudi najdba poginulega bobra v reki Sotli v neposredni bližini znanega turističnega kraja v Podčetrtku.

Lovec **Srečko Anderlič** je pozimi med sprehodom ob meandrih reke Sotle v Brinjem kotu v kraju Imeno našel delno obglodano vrbo, misleč, da je bila na delu pižmovka. Spomladi pa je približno 2 km nižje, v kraju Zavrede, pospravljajal drva. Drevesa, ki jih je podrl v jeseni, so delno ležala v vodi reke Sotle. Del vej, debelih približno 10 do 15 cm, je bilo obglodanih. V mivki so bili vidni večji sledovi (stopinje), iz katerih je sklepal, da bi bili lahko bobrovi. Na njegove navedbe se ni nihče odzval, ker ni bilo nobenih drugih zanesljivih znakov

Nivo gladine Sotle se ob dežju zelo dvigne.

Foto: Vlado Hrovatič

Okostje poginulega bobra

prisotnosti bobra v omenjenem kraju.

Prvega avgusta 2005 me je po telefonu poklical lovec **Venči Valek** in me obvestil o najdbi poginulega, že razpadajočega bobra. Ob vodi manjšega pritoka je ležal že nekaj časa; verjetno več tednov. Še sreča, da ga neurje s točo in močnimi nalivi, ki je divjalo v okolici, ni odplovilo, saj bi bili prikrasani za zanimivo najdbo in potrditev, da si bober išče mesto tudi na tej mejni reki. O najdi smo takoj obvestili ZGS - OE Celje. Primer si je ogledal tudi dr. **Boris Kryštufek** iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije.

Zobovje, verjetno starejšega osebk

Njemu smo predali tudi lobanjo v začasno hrambo, saj je to trenutno edini eksponat, najden pri nas.

Od kod je prišel bober, je težko napovedovati, ugibamo pa lahko, saj je nedvomno, da do Zagreba in Lonjskega polja po

Delno očiščena bobrova lobanja

reki Sotli ni daleč. Glede na dejstvo, da se bober raje širi navzgor proti toku kakor obratno, lahko slutimo njegov izvor.

In prihodnost? Reka Sotla je s postavitvijo čistilnih naprav v Rogaški Slatini postala čistejša, čeprav navajajo, da bober ni tako zelo občutljiv za onesnaženje. Večja ovira je morda oblikovanost reke Sotle z dokaj pogostimi poplavam. Res je rečno korito ponekod dovolj globoko vrezano v površje, dovolj obraščeno z mehкими listavci, a problem so poplave, saj se ob vsakem večjem deževju voda razlije čez

polja. Postavitev pregrade – jezua na Sotli za Vonarsko jezero – z zapiranjem preprečuje katastrofalne poplave iz preteklosti, ne preprečuje pa velikega nihanja nivoja rečne struge.

Želimo si, da bi bober, ki je v preteklosti že živel v naši deželi, spet našel primeren prostor za bivanje tudi na reki Sotli. Upamo, da to ni bil edini bober; verjetno je bil osebek starejši ali celo zelo star. Vzroka njegove smrti ne bomo ugotovili, bomo pa budno spremljali njegovo morebitno naselitev in mu pri tem z velikim veseljem tudi pomagali.

Vlado Hrovatič

Aigleovi škornji PARCOURS – »rojeni« za lov

Že leta 1858 je stara francoska tovarna obutve presenetila svet s svojimi gumijastimi terenskimi obuvali, pri katerih je osnoven gradbeni material surova guma ali kavčuk. Sicer pa je firma dandanes znana tudi po športnih usnjenih obuvalih in športnih oblačilih; pravzaprav skoraj vsej osebni opremi za »outdoor life«, kot bi rekli z mednarodnim izrazom.

Čevlje tovarne Aigle so že od nekdaj izdelovali v mestu Ingandes blizu Chatelleraulta predvsem ročno. Celotna proizvodnja Aiglovih obuv je strogo nadzorovana, še vedno je veliko postopkov vezanih izključno na ročno izdelavo, saj jih vendar izdeluje po uporabnosti in kakovosti izdelkov ena izmed najbolj znanih in cenjenih tovarn terenskih obuv na svetu.

Pri izdelavi škornjev s posebnimi postopki naravnih kavčuk kombinirajo še z drugimi sodobnimi materiali, tako da njihov končni izdelek dobi domala vse potrebne terenske lastnosti, ki jih tudi lovci pričakujemo pri lovskem obuvalu. To pa so prožnost, vodoodpornost, čvrstost, dober oprijem tal in udobnost. Tretja faza postopka izdelave škornjev PARCOURS – Hunting (torej modelov za lovski program) je proces zapletenega postopka vulkanizacije na posebnih aluminijastih avtoklavih (modelih) pri temperaturi 140 °C, kar pravzaprav tudi da končno obliko lovskemu škornju omenjene firme. S kombinacijo in vgrajevanjem drugih materialov dosežejo še dodatne potrebne lastnosti, ki jih kupci omenjenih škornjev ne morejo nikoli več pozabiti.

Pri treh modelih iz lovskega programa, ki smo jih 6 mesecev preskušali tudi v naših loviščih, lahko zatrdimo, da so čevlji Aigle PARCOURS v bistvu izjemno vrhunsko, kakovostno in udobno lovsko terensko obuvalo, v katerem se odlično počutimo in največkrat celo pozabimo, da na nogah nimamo udobnih lovskih čevljev. Marsikdaj sem se tudi za lov v sredogorju raje kot za lovske terenske gležnarje odločil za Aiglove škornje PARCOURS. In nikoli mi ni bilo žal. Taka hvala ne bi smela biti nič

presenetljivega, če vemo, da ima izdelovalec tovrstnih obuv za seboj že več kot 150-letne izkušnje, saj so pretežno ročno narejene gumijaste škornje prav toliko let preskušali mnogi lovci. Tovarna jih je po njihovih nasvetih neprestano izpopolnjevala in izboljševala, pri čemer so ji poleg izvrstne gume pomagali tudi novi materiali, ki so jih vgrajevali v izdelke.

Naravna guma (kavčuk) ali lateks je osnova Aiglovega lovskega škornja, ki jo pridobivajo iz dreves kavčukovcev, ki jih gojijo na plantažah v jugovzhodni Aziji, od koder Francozi uvažajo surovino. Njegova dobra molekularna sestava zagotavlja visoko odpornost proti mehan-

skim dražljajem in vlagi ter obnem obuvalo varuje pred vrezninami, ki bi lahko pokvarile obuvalo. Predvsem pa je iz tega materiala izdelano obuvalo udobno in prožno. Vse svoje lastnosti ohrani celo v zimskih vremenskih razmerah. V posamezne vrste terenskih gumijastih obuv pri izdelavi palete serij terenskih obuv Aigle vgrajujejo še druge materiale, ki izboljšajo in dopolnijo lastnosti posamezne vrste obuvala v odvisnosti od pretežnega namena uporabe. Notranjost osnovnih, preprostejših modelov je oblačena v tkanino bombaž jersey, ki je mehak naravni material in prijeten na dotik ter za nošnjo. Nekateri modeli so v notranjosti oblečeni z neoprensko plastjo, ki je zanesljivo najboljši izolacijski material in v obuvalu zagotavlja zadrževanje toplote in občutek suhih nog, saj vsebuje tudi polietilenski sloj z mikrozračnimi mehurčki ter poliestrski sloj. Tako opremljen model je tudi primerno dražji od prvega. Najdražji modeli škornjev pa so znotraj oblečeni še z izbranim tankim in mehkim usnjem, kar daje obuvalu največjo mogočo stopnjo udobnosti, ki je združena še z odlično izolacijo. Takšni škornji, za katere se odločijo najbolj izbirčni in najzahtevnejši lovci, so primerni tudi za najzahtevnejše in dolgotrajnejše zimske love, ki po drugi strani preprečujejo tudi pregrevanje nog na dolgih pohodih. Že omenjeni zunanji sloj gomme plus je laboratorijsko razvita tanka prožna naravna mešanica, ki je oblikovana tako, da obuvalo tudi z zunanosti dobi čim daljšo zunanjo obstojnost proti toplotnim vplivom in zunanjim mehanskim ter kemijskim poškodbam. Le-te so običajne težave, ki jih povzročajo predvsem tekoče

sestavine, na katere naletimo predvsem pri poljskem lovu, npr. gnojnika, razna agresivna olja ali pa tudi ozonsko delovanje in druge atmosferilije.

Ko smo preskušali nekatere Aiglove modele lovskih škornjev iz serije PARCOURS – Hunting, so se pri lovu v naših razmerah odlično izkazali vsi namenski modeli, odvisno tudi od tega, kolikšna temperatura ozračja je vladala v okolju in koliko snega je bilo na tleh. Sam sem preskušal model, katerega notranjost ni bila prevlečena z neoprensko izolacijsko plastjo, a so se v hladnem vremenu prav tako dobro izkazali tudi škornji, ki so bili znotraj oblečeni s tanjšim slojem tkanine jersey. Sicer pa si bo med petimi lovskimi modeli vsak lovec zagotovo lahko izbral sebi primerno opremljen model škornjev. Prav z vsemi modeli je mogoče udobno hoditi, ker se

vztrajno pešati po terenu, kar bomo kmalu spoznali, če smo kdaj prej nosili drugačne, preprosteje in cenene škornje. Tudi pozimi me na stojišču dolgo ni zazeblu v noge, če na tleh ni bilo snega. Še nekaj bomo opazili, kar nas bo razveselilo; nagubanost gume zunanjega dela podplata je oblikovana tako, da blato iz rež zlahka in rado odpada samo. To pa je prav tisto, nad čimer smo se tolikokrat pritoževali in pogrešali pri prejšnjih škornjih, ko smo vstopali v avto ali lovsko hišo! Barve škornjev firme Aigle, ki so dostopne v trgovinah z lovsko opremo, so v glavnem temno zelene, svetlejše zelene in rjave. Po naročilu je mogoče iz tovarne naročiti tudi maskirne (z vzorcem suhega listja), ki so namenjene predvsem za lokostrelce. Res pa je, da so Aiglovi škornji PARCOURS – hunting nekoliko dražji od drugih škornjev (odvisno je tudi, za kateri model se bomo odločili), ki smo jih kupovali doslej. Vendar bodo njihova izjemna udobnost in druge odlične lastnosti vsekakor opravičili ceno; celo tako, da si brez njih ne bomo mogli več predstavljati udobne hoje na lovih. Model škornjev, ki sem si ga izbral za preskus, je bil pri glavnem uvozniku – **AFP, d.o.o., PE Prva liga iz Sel pri Dobovi** – opremljen z listkom s ceno 17.490 sit. Tako ceno so si škornji več kot zaslužili in bodo zagotovo ostali še naprej pri meni. Lahko zagotovim, da so po moji oceni dejansko »prva liga« lovskega terenskega obuvala.

Boris Leskovic

Notranjost, oblečena v neopren

dobro oprimejo gležnja in tudi pod kolenom. Tako na vsakršnem terenu omogočajo kar najudobnejše počutje, predvsem pa čvrst oprijem tal in zanesljiv korak. Osebo sem bil najbolj zadovoljen s klasičnim modelom, ki ob strani ni imel nobenih dodatnih zategovalnih trakov, zadrge v pokritem razporku ali celo zategovalnika na zateg z vezalkami, ki se tako zelo rade razvezujejo in zatikajo za rastlinje. Če bomo izbrali tudi primerne dokolenke (ali nogavice) in pravo številko škornja, nam tudi na podplatu, ki je v notranjosti oblikovan po stopalu, zagotovo ne bo zdrsavalo. V močnem podplatu lovskega škornja je poseben dvojni sloj gume (z različno gostoto), ki blaži korake na trdem terenu, celotna zunanost škornja pa je prevlečena s posebno že omenjeno zaščitno plastjo, ki obuvalo dobro varuje pred urezninami in praskami ter atmosferilijami. S takšnimi škornji je mogoče izjemno dobro in

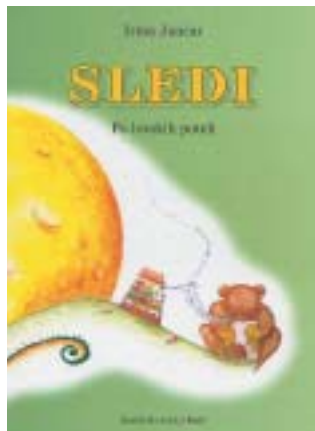
NOVE KNJIGE

Irma Jančar: Sledi¹

Knjiga *Sledi*, s podnaslovom *Po lovskih poteh*, je zelena knjiga – zelene so trde platnice, zelene so zgodbe v njej. A v zeleno barvo so posejane tople pastelne barve življenja: celotna paleta odtenkov med rjavo barvo divjadi in rdečo barvo krvi ...

Pisateljica **Irma Jančar** izhaja iz lovske družine – ded in oče sta bila lovca. Mama jo je ob rojstvu zavila v očetovo lovsko srajco (med vojno pri hiši zaradi revščine ni bilo plenice) in »vile rojenice so takrat rekly: 'Naj jo v življenju spremljajo narava, lov, lovci in njihova ljubezen.'«

¹Irma Jančar: *Sledi (Po lovskih poteh)*; ilustrirala Jožica Rade; samozaložba, Sp. Pirniče, 2005

Dr. Aleksander Guzelj v spremni besedi k *Sledem sledi* temeljni misli:

»... *Divjad pušča v snegu za seboj sledi. Življenje pa sledi zapušču v naši zavesti in srcih. Te sledi so trajnejše, ne zamete jih nov sneg in ne skopnijo z odjugo.*«

In zgodbe v tej knjigi so sledi lovskih in manj lovskih dogodkov v pisateljici duši. Skozi desetletja so se dogajali njenemu možu Jožetu, polnokrvnemu lovcu, in njegovim lovskim tovarišem. Vanje je bila vpletena tudi pisateljica, posredno in neposredno. Z možem je bila v gozdu, med živalmi, zraven pa je bila tudi, ko so na njunem domu lovci podoživljali lovske dogodke skozi mnoga pripovedovanja – kot usedlina so legali vanjo.

Svojemu možu, lovcu Jožetu, pisateljica popolnoma zaupa ('moj lovec' ga imenuje) in mu brezpogojno sledi. »Z njim in za njim sem se počutila vedno varna (...), pa naj je bila pot še tako nevarna in zametena, vedno sem mu zaupala, da me bo varno pripeljal do cilja.«

Ali pa: »Midva pa sva bila srečna, ker sva bila sama sredi zime in naju ni nihče motil. (...) Morda so se nama misli razhajale in so šle vsaka svojo pot, a na koncu so se vedno našle v varnem zavetju doma. (...) Razen ob smrti. Takrat so misli zaspale, sledi ljubezni pa so ostale v srcu, sledi, po katerih hodim še danes.«

In te sledi lovčeva žena ponuja nam, slovenskim lovcem. V podobni knjigi.

Pisateljica takole začenja svoje pripovedi: »Naša hiša je bila vedno kot nekakšen lovski dom ali celo muzej, vedno polna lovskih trofej in lovске opreme in (...) tudi lovskih prijateljev in seveda dogodivščin.«

In v takem 'lovskem domu', kjer imajo enakovredno mesto 'trofeje, lovska oprema, lovski

prijatelji ter lovske dogodivščine', ostane po smrti 'njenegega lovca' Jožeta gospa Irma sama. Pogovarjati se začne s trofejo medvedjega kožuha – kot z živim človekom, s katerim imata mnogo skupnega. Medveda je uplenil (pisateljica uporablja besedo 'ustrelil') njen mož. Z njim se prereka, z njim se skupaj veseli in žalosti, spominjata se skupnih znancev, prijateljev, razpravljata o takih in drugačnih doživetjih in si menjaje pravita lovske zgodbe ...

»Kdo bo danes začel, ti ali jaz?« Irma vpraša medveda ...

In tako se pred nami zvrstijo lovske zgodbe o jelenih in njihovem roku, o medvedih in njihovi ljubezni do sladkega medu, o lovu na srnjaka in zajca, o divjih prašičih in poljšem lovu, o krivolovu za preživetje ... Vmes so posejane zgodbe o lovskem kosilu, lovski omari, čuku v dimniku, zadnjem pogonu, o takih in drugačnih lovskih potegavščinah. Rdeča nit prvih in drugih zgodb pa je dvojna: skoraj vse so bolj ali manj začinjene z značilnim lovskim humorjem, ki dostikrat izhaja iz medsebojnih lovskih potegavščin; v mnogih zgodbah najdemo prikrit in tudi očiten libido – bodisi med moškim in žensko bodisi med samcem in samico te ali one živalske vrste (jeleni in košute, medvedje in medvedke ...).

Avtoričin jezik je tekoč, ponekod tudi slikovit, sem pa tja so posejane žive primere: »Vrane so kot pijane pristajale na golem drevju ... // Vaška senošet je ležala kot raztrgana plahta ... // Sončni žarki so se prepletali kot zlate niti ...«

V pravo (lovsko) literaturo pa pisanje gospe Jančarjeve ne pre-raste, čeprav bi bile nekatere zgodbe lahko dobra osnova za to (Pred lovčevu omaro, predvsem pa Štefka). Žal pisateljica ostaja bolj ali manj na ravni zelo tuze-meljskega, mesnega in mesene-ga, takšnih in drugačnih nepo-trebnih »prdcv« (tudi 'damskih') in podobnih vonjav. Škoda ...

Vsekakor pa je treba omeniti in poudariti ilustracije **Jožice Rade**, ki morda celo prese-gajo besedilo. Stilizirane, s strani v stran prelivajoče se barvne po-dobe se kot orientalske preproge mehko vijejo pred našimi očmi in dostikrat dajejo zelo vsakda-njim besedilom poseben čar več-nosti in minevanja. Čarobne so, razen morda tistih redkih, ki so zgolj ilustracije.

Franc Černigoi

Prsi mladih šoj s svežimi kostanjevkami in fižolom

Za 6 oseb potrebujemo:

do deset očiščenih šoj, 500 g svežih jurčkov ali kostanjevk, 150 g drobno sesekljane čebule, 100 g masla, 500 g kuhanega stročjega fižola (lahko iz konzerve), žlico svinjske masti, dva stroka strtega česna, dva lovorova lista, ščepec majarona, nekaj listkov sveže bazilike, žlico sesekljane peteršilja, sol, poper.

Upljenim šojam odstranimo perje tako, da ga preprosto potegnemo dol skupaj s kožo. Peruti odrežemo v sklepih, prav tako tudi spodnje dele nog. Previdno odstranimo drobovino in notranjost speremo pod tekočo vodo. Morebitne šibre in poškodovano tkivo odstranimo ter zavžemo. Šojam z ostrim nožem odstranimo meso od prsnega dela. Za to jed lahko uporabimo tudi stegna, vendar moramo pri tem računati na obiranje kosti in izdatno uporabo prstov pri jedi.

Vsako šoj razsekamo na več delov, solimo, popopravimo in na žlici raztopljene svinjske masti zlato rumeno opečemo po vseh straneh. Opečeno meso preložimo v drugo posodo in pokrijemo.

V isti kozici raztopimo maslo, dodamo zelo na drobno nasekljano čebulo in jo počasi pražimo deset minut. Nato dodamo nasekljan česen, na lističe narezane rezine svežih jurčkov ali kostanjevk. Posodo stresamo, narahlo premešamo, pokrijemo in na tihem ognju kuhamo pet minut.

Kozico odkrijemo, dodamo odcejen fižol v zrnju, 100 ml smetane za kuhanje, v katero smo zamešali žlico kisle smetane, dodamo opečene kose šojinega mesa skupaj s sokom, ki se je natekel v posodo. Kozico pokrijemo, pokuhamo dve minuti, potresemo z naštetimi začimbami, izboljšamo okus in na vročih krožnikih ponudimo kot samostojno jed.

Jelenova bržola s česnom in krompirjevim pirejem

Za 6 oseb potrebujemo:

šest po dva centimetra debelo odrezanih bržol z jelenjega ali košutinega hrbta, dve manjši glavi sesekljane česna, čajno žlico drobno strtih brinovih jagod, zvrhano žlico svinjske masti, 150 ml dobre divjačinske osnove, dve žlici ostre moke, sol, poper, 10 debelejših krompirjev, 200 ml mleka, 80 g svežega masla, žlico kisle smetane, čajno žličko posušenega pehtrana.

Jelenje bržole na deski potolčemo, popopravimo, potresemo s prahom od brinovih jagod, pokapamo z olivnim oljem in limoninim sokom ter čez noč postavimo v hladilnik.

Naslednji dan v slan krop pristavimo olupljen, opran in na polovice razrezan krompir.

Bržole solimo, jih po nepotolčeni strani pomokamo in opečemo na stopljeni svinjski masti. Prilijemo divjačinsko osnovo. Na bržole enakomerno potresemo sesekljan česen in jih v srednje vroči pečici pečemo petnajst minut.

Mleko zavremo in odcedimo kuhan krompir. Dodamo maslo in kislo smetano, ga pretlačimo, prilijemo mleko, solimo in z metlico zmešamo v gladko maso.

Z dresirno vrečko nabrizgamo v pekač, v katerem pečemo bržole, za jajce velike kupčke pireja. Vse skupaj pečemo v pečici še pet minut ter ponudimo z motovilcem.

Na žaru pečen jazbečji file s sladko koruzo

Za 6 oseb potrebujemo:

cel hrbet mlajšega (na trihinelo obvezno pregledanega) jazbeca, do 20 rezin koruze, narezane na rezine, debele 2 cm, dve sveži papriki, ščepec zmletega ingverja, nekaj vejic rožmarina, dve žlici svinjske masti, sol, poper, kozarec rdečega vina, žlico gorčice.

Iz uležanega jazbečjega hrbta izluščimo fileje, jim odstranimo vse žilice in kite, jih povprek narežemo na 2 do 3 cm debele rezine. Zložimo jih v glineno posodo, premažemo z gorčico, potresemo z zmletim ingverjem in pokapamo z rdečim vinom. Tako pripravljene postavimo čez noč na hladno.

Kulinarični kotiček

Naslednji dan na svinjski masti po obeh straneh opečemo posoljene fileje, jih odstavimo in pokrite pustimo na toplem. Narezano koruzo dve minuti kuhamo v slanim kropu, nato jo s cedilom poberemo in stresemo v ledeno mrzlo vodo.

Na lesena nabodala izmenično natikamo rezine jazbečjih filejev in rezine koruze ter sveže paprike. Vse skupaj previdno postavimo na segreto žar ploščo, popopravimo in solimo po okusu. Po želji pokapamo še z olivnim oljem in nabodala opečemo po vseh straneh.

Zraven lahko ponudimo vse vrste sezonskih solat.

Matjaž Erzar
prmaticku@siol.net

Na žaru pečen jazbečji file s sladko koruzo

Člani LD Žiri pa tudi številni lovci iz sosednjih LD, prijatelji in znanci smo se konec letošnjega maja poslovili od našega dolgoletnega člana **Pol-deta Ušeničnika**,

ki je umrl 24. 5. 2005. Z njegovo smrtjo je iz naših vrst odšel še eden iz generacije lovcev, ki so se v lovške vrste vključili kmalu po končani 2. sv. vojni in je veliko prispeval k oblikovanju slovenskega lovstva ter k novim pogledom na divjad in lovstvo pri nas. Pri tem Ušeničnikov delež ni bil zanemarljiv, saj je bil veskozi delaven in predan lovstvu.

V lovsko organizacijo se je vključil pred več kot 50 leti, star 23 let. Kaj je bilo vzrok njegovi odločitvi, da je izbral lov in lovsko dejavnost za življenjsko sopotnico, verjetno še sam ni vedel, tako kot tudi mi ne znamo natančno pojasniti, zakaj smo postali lovci in zakaj kljub tolikim očitkom še vztrajamo pri tem. Očitno je Polde slišal notranji klic, ki nima imena; to so vzgibi, ki jih ne moremo pojasniti razumsko, ki človeka vežejo s prvobitno naravo. Klic je moral biti močan in jasen, kajti sledil mu je skoraj vse življenje dosledno in brez omahovanj. Polde je bil vzor delavnega, poštenega in pravičnega lovca. Kdor ga je dobro poznal in pošteno cenil, to dobro ve.

V naši LD je bil veskozi aktiven v organih LD in lovišču. Lovišče je bilo njegov drugi dom, kraj, kjer je prebil vsako prsto uro, opazoval divjad in užival v tem. Pa tudi lovil je, vedno strogo, v skladu z lovsko etiko in pravili lovške stroke. Kdo bi prešel pota, ki jih je prehodil za divjadjo v domačem lovišču pa tudi v Karavankah, kjer je nekaj časa služboval kot poklicni lovski čuvaj. Nobena pot mu ni bila predolga, nobena steza prestirna in nobeno breme pretežko, da ga ne bi zmogel. Vse je zmogel, ker je imel trdno voljo in ker je lov ter lovstvo jemal resno in odgovorno, tako kot vsako delo. Kdo bi prešel vse lovec in lovške goste, ki jih je Polde spremljal na lovskih poteh in jih nemalo krat pripeljal do pravičnega odstrela. Številnim mladim lovcem je bil Polde vzornik pa tudi mentor. Vse je zmogel zato, ker je imel rad lov in naravo in ker je bil skrajno nesebičen ter vedno pripravljen pomagati. Užival je v raznovrstnosti narave, v njeni blagosti, pa tudi v njeni surovosti; skratka, bil je del nje.

V LD Žiri je bil v številnih mandatnih obdobjih član UO in NO, tajnik LD v obdobju 1958 do 1962, gospodar od 1968 do 1969, praporščak od leta 1992 naprej ter član številnih komisij in odborov. Njegovo delo v lovstvu ni ostalo neopaženo. Med lovci si je pridobil mnogo znancev in prijateljev, tudi zunaj domačega kraja. Polde je bil človek dejanj in ne besed, zato smo ga redko srečali v lovskih organizacijah zunaj svoje LD, čeprav bi vanje sodil glede na njegovo znanje in sposobnosti. Kljub temu je s svojim delom opozoril nase, zaradi česar je prejel mnoga lovstva priznanja; med njimi plaketo ZLD Gorenjske, znak LZS za lovske zasluge in red III. stopnje ter zlati znak Kinološke zveze Slovenije.

Njega in njegovega dela se bomo radi spominjali.

LD Žiri – P. Š.

Konec letošnjega januarja smo se člani LD Jezerko, prijatelji, lovci sosednjih LD, sorodstvo, prijatelji in drugi častno poslovili od člana LD Jezerko **Naceta Nahtigala**, ki je umrl 26. 1. 2005.

Nace se je rodil leta 1933 v Medvodju pri Jelendolu, kjer je njegov oče Ignac Nahtigal, legendarni lovec, služboval kot lovec in gozdar pri Bornovih. Nace je šel po očetovih stopinjah, jih nadaljeval in dopolnjeval kot gozdar prve generacije gozdnih tehnikov od leta 1953 do 1994 upokojitve. Leta 1965 je vstopil v vrste jezerskih lovcev, v LD Jezerko. Predan je bil gozdu, življenju v njem, vedno je bil podrobno natančen, strokoven in napreden. Njegova skrbnost do divjadi in lovske pravičnosti je bila vedno za zgled celotnemu članstvu. Bil je popoln lovski tovariš, odličen in brezkompromisen mentor članom in še posebno mladim lovcem, ki so vstopali v lovške vrste. Lov mu je pomenil sestavni del vsakdanjega življenja. Bil je tudi odličen lovski kinolog, saj je vedno zatrejal, da lovec brez psa ni popoln lovec. S posebno skrbnostjo in zavestjo je ohranjal lovske običaje. Kar pet mandatov (od 1971 do 1975 in od 1980 do 1986) je bil »gospodar LD Jezerko. Posebno pozornost je namenjal urejenosti lovišča, lovskim potem, pravam, pa tudi vzdrževanju in gradnji lovskih bivakov. Njegova velika želja je bila, da bi zgradili lasten jezerski lovski dom. Najbolj vesel je bil, ko so postavili temelj zanj. Žal uradnega odprtja lovskega doma ni dočakal. Poleg funkcij gospodarja v LD je bil šest let predsednik NO LD (od 1994 do 2000). Deloval je v strokovnih komisijah ZLD Gorenjske za veliko divjad, jelenjad, gamsa, pa tudi v komisiji za analizo in odpravo gamsjih garij. Za delo na področju lovstva je bil odlikovan z mnogimi družinskimi priznanji, bil je prejemnik plakete ZLD Gorenjske, znaka LZS za lovske zasluge in reda III. stopnje. Za opravljenega dela in vložen trud so bila to le skromna priznanja; žal tudi ni dočakal imenovanja za zaslužnega člana LD Jezerko. Vedno je dajal prednost osebnim srečam in zadovoljstvu, ki ju je občutil kot skrben gojitelj divjadi, naravovarstvenik, v gozdu in pri doslednem opravljanju lovskega poslanstva. Slovensko lovstvo si takšnih lovskih osebnosti, kot je bil Ignac, lahko samo želi.

Praznino, ki je nastala s tvojim prezgodnjim odhodom iz vrst lovcev, dragi Ignac, bomo še dolgo občutili, vendar jo bomo skušali zapolnjevati s tvojo bogato lovsko strokovno in lovsko pravično zapuščino.

Ostaja nam le spoštljiv in trajen časten spomin nate, pa tudi hvaležnost in zahvala za vse, kar si storil za slovensko lovstvo in še posebno za visokogorsko jezersko lovstvo.

LD Jezerko – E. F.

Po kratki boleznij je 21. 6. 2005 v 80. letu sklenil svojo življenjsko pot naš dolgoletni član LD **Ivan Lakner**.

Rodil se je leta 1925 v kmečki družini na Kozjanskem. Kot mlad fant se je vključil v NOB, se bojeval v vrstah XIV. divizije in dobil številna odlikovanja.

Že leta 1953 se je vključil v lovsko organizacijo, v LD Rogaška Slatina. Po letih članstva je bil njen najstarejši član. Njegovo dolgoletno članstvo v LD je zaznamovano z veliko opravljenega dela. Od leta 1956 do 1972 je bil blagajnik, od leta 1972 do 1977 tajnik, od 1977 do 1981 pa predsednik disciplinskega razsodišča. Od leta 1977 do 1990 je bil delegat pri ZLD Celje ter član Izvršnega odbora ZLD Celje. Več let je bil tudi predsednik komisije za lovstvo v Občini Šmarje pri Jelšah.

Za dolgoletno delovanje v lovskih vrstah ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge ter redom III. in II. stopnje. SK ZLD – Celje ga je odlikovala s priznanjem.

Ivan je bil med člani LD zelo priljubljen, saj je vedno krepil lovsko tovarištvo, kljub svojim letom pa se je vedno zanimal tudi za opravljenega dela in vzdušje v LD. Posebno rad se je pridružil pevski skupini, ker je nadvse ljubil domačo pesem.

Na njegovi zadnji poti smo ga pospremili številni lovci in mu izkazali zahvalo za njegovo delo in trud v lovskih vrstah.

Hvala ti, Ivan, spoštovani lovski tovariš, za vsa dobra dela. Mirno počivaj v slovenski zemlji.

LD Rogaška Slatina – R. M.

Toplega junijskega popoldneva smo lovci LD Jože Lacko – Ptuj in lovci ZLD Ptuj – Ormož obnemeli ob vesti, da je 20. 6. 2005 preminil naš član, zvest prijatelj zlene bratovščine, velik ljubitelj narave in iskren tovariš – **Miha Kolarič**.

Pokojnega Miha smo z vsemi lovskimi častmi pospremili na zadnjo pot na ptujskem mestnem pokopališču v Rogoznici. Na pogrebni svečanosti se je od pokojnika ob 20-ih lovskih praporih poslovilo veliko lovcev Zveze LD Ptuj – Ormož, mnogo njegovih sodelavcev in prijateljev.

Miha se je rodil leta 1919 v številni kmečki družini v Žabjaku pri Ptuj. Rana mladostna leta je doživel z enajstimi brati in sestrami. Po končani osnovni šoli v Ptuj se je izučil za trgovskega pomočnika. Vojaški rok je služil v Skopju v Makedoniji. Tam so ga ob kapitulaciji Jugoslavije, leta 1941, kot vojnega ujetnika zajeli Nemci in odpeljali v ujetniško taborišče v Nemčijo. Po enem letu se je vrnil domov. Leta 1943 se je kot aktivist vključil v OF, od 1944 pa je aktivno sodeloval v NOB. Delal je v partizanski tiskarski tehniki Jože Lacko v Haložah. Za sodelovanje v NOB je prejel več priznanj in odlikovanj. Po osvoboditvi je krajši čas služboval na finančnem ministrstvu takratne slovenske vlade. V prvih povojnih letih se je tudi nadalje izobraževal. Večji del aktivne delovne dobe, do upokojitve leta 1978, je opravljal dolžnosti vodje Davčne uprave na Ptuj. Zgradil si je lep dom v Ljudskem vrtu na Ptuj in se z družino vanj vselil leta 1959.

Pokojni Kolarič je večji del svojih aktivnosti posvetil lovski organizaciji in lovu. Že leta 1950 je kot član LD Rogoznica aktivno sodeloval z lovci LD Dornava in LD Greda pri združitvi omenjenih LD v LD Jože Lacko. V novi družini je vrsto let opravljal najodgovornejše dolžnosti. V obdobju od 1960 do 1977 je bil 10 let njen starešina. Več let je opravljal tudi pomembne dolžnosti v Zvezi lovskih družin Ptuj. V letih od 1965 do 1969 je bil tajnik ZLD. Od 1976 do 1980 je predsedoval skupščini ZLD. Predsednik NO pa je bil v času od 1982 do 1987. Skupaj je tako več kot štiri desetletja aktivno soustvarjal razvojna pota lovski organizaciji obsežnega območja Zveze LD Ptuj. Vseskozi je bil aktiven soustvarjal sodobnega lova ter velik zagovornik in skrbnik ohranitve neokrnjenih naravnih danosti.

Za dolgoletne aktivnosti, vložen trud in opravljenega dela ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III., II. in I. stopnje. Leta 1986 ga je LD razglasila za častnega člana LD Jože Lacko in pozneje, leta 1995, tudi ZLD Ptuj za svojega častnega člana.

S smrtjo Mihe Kolariča smo lovci LD Jože Lacko in lovci celotne Zveze LD Ptuj – Ormož izgubili prizadevnega lovskega tovariša, vzornega in zaslužnega soustvarjalca lovske organizacije, predvsem pa dobrega prijatelja.

Spoštovali smo ga in imeli radi. Hvala za njegova dela v lovskih organizacijah. Želimo mu miren počitek!

LD Jože Lacko – Ž. A.

OPOZORILO

Vse dopisnike LD oziroma ZLD obveščamo, da nam morajo vse **zapiske o umrlih** (pa tudi o jubilejih) obvezno poslati **pravočasno** tudi v **elektronski obliki** (disketa + zapis) ali posredovati na naš **e-naslov: lovec@lovska-zveza.si**. Slike in uraden dopis (z žigom in podpisom odg. osebe LD) pošljite z navadno pošto.

Še vedno veljajo natančna navodila o objavljanju tovrstnih zapisov, ki so bila zadnjič objavljena v Lovcu, 11/2000, str. 93 in 1/2005, str. 40.

Uredništvo

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Zmago Sulič, LD Fajti Hrib,
* 15. 4. 1923, † 20. 8. 2005.
Franc Pajk, LD Rečica ob Savinji,
* 25. 9. 1927, † 16. 7. 2005.
Jože Pišek, LD Horjul,
* 28. 4. 1959, † 21. 5. 2005.
Slavko Milič, LD Čaven,
* 30. 10. 1937, † 19. 3. 2005.

Geza Lepoša, LD Ivanovci,
* 30. 1. 1920, † 20. 7. 2005.
Anton Rozman, LD Prosenjakovci,
* 18. 5. 1922, † 14. 7. 2005.
Koloman Trajber, LD Prosenjakovci,
* 12. 5. 1926, † 22. 7. 2005.

Umrli časten spomin!

Nemški žimavec - v lovski praksi vsestransko uporaben pes

V letih 2000–2003 je bilo v vzrejni knjigo nemških žimavcev vpisanih povprečno 424 legel s skupno 3.036 mladiči. Medtem ko je bilo v devetdesetih letih povprečje še okrog 500, se je v zadnjih petih letih ustalilo na okrog 420 leglih na leto. Ob upoštevanju, da je v Kanadi in Severni Ameriki v okviru organizacijskih podružnic na leto registriranih okrog 55 legel, jih je v Nemčiji še vedno okrog 370 z okrog 2.600 mladiči. To je izjemna številka, še zlasti ob dejstvu, da večina mladičev pride v lovske roke. Poraja se vprašanje o razlogih in vzrokih za veliko priljubljenost in s tem povečano povpraševanje, ki se v zadnjih desetletjih ni prav nič zmanjšalo.

So se pa v zadnjih desetletjih spremenile lovske razmere v naši deželi; lovci so vedno bolj motorizirani, razvija se puškarska tehnika, spreminjajo se razmere v kmetijstvu in gozdarstvu. Zato se ni čuditi, da se vedno znova in vse glasneje sliši trditve nekaterih teoretikov in predstavnikov »modernega lova« iz velemest o potrebi po novih, sodobnejših pasmah psov. Včasih je slišati tudi svetohlinsko vprašanje, ali so nemški ptičarji, med katerimi so nemški žimavci najštevilnejši, sploh še primerni za lov v spremenjenih razmerah, saj je v številnih deželah težišče lova na parkljasti divjadi, za katero pa ne potrebujemo »visokonogih« ptičarjev.

Ptičar ali lovsko uporaben pes?

Po razvrstitvi FCI (Mednarodna kinološka zveza) so *nemški žimavci*, pa tudi *kratkodlaki* in *dolgodlaki nemški ptičarji*, *veliki* in *mali münsterlandec*, *vajmarčan* in *pudel-poenter* ter zelo redka nemški *resavec* in *grifon*, uvrščeni v skupino VII – **ptičarjev** in v tej skupini v sekcijo celinskih (kontinentalnih) ptičarjev z zahtevno delovno preizkušnjo. V FCI razvrstitvi je takoj po uvodnem delu, kjer so navedene pasemske značilnosti v posebnem poglavju, o uporabnosti navedeno naslednje:

»V skladu z nameni raznovrstne uporabnosti mora izpolnjevati vse potrebne zasnove za vsa dela in opravila na polju, v gozdu in vodi kakor mora biti pes uporaben pred in po strelu.

Iz pasemskih zahtev (standar-da) za nemškega žimavca je razbrati, da je pasma v lovski uporabi že prek sto let ter da se je iz prvotnega ptičarja – specialista spreminjala v vsestransko uporabnega psa, v pravega »allrounderja«, česar pa nekateri še vedno niso dojeli ali pa se s tem ne strinjajo.« (Allrounder pomeni vsestranski športnik. To angleško besedo je prevzela tudi sodobna nemščina – op. prev.)

Vrnimo se k poreklu. Pasma nemški žimavec (prvotno nemški ptičar z grobo žimasto dlako) je nastala z zavestnim križanjem različnih pasem ptičarjev, kot so pudel-poenter, nemški resavec, nemški kratkodlaki ptičar in grifon. Pobuda za vzrejo te pasme izvira od vnetega očeta ideje o uporabnostnem psu, **Sigismunda barona Zedlitz-za in Neukircha** (1838–1903), **Hegewalda**, katerega povsem jasn cilj je bil »primeren upo-

raben pes« (poudarek po Hegewaldu).

Ob 25-letnici ustanovitve Nemške zveze za žimavce (VDD) je leta 1927 dolgoletni predsednik **Alex Lauffs** napisal: »Želja po vsestransko sposobnem ostrodlakem uporabnostnem psu je obstojala od samega začetka.« R. Corneli, pisec takrat čudovite-

ga dela **Lov in njegove spremembe**, je leta 1884 pri založbi P. Parey izdal knjigo z naslovom *Nemški ptičarji, njihova vzreja, šolanje in uporabnost*.

Nemški žimavec, kot je razvidno iz nekaterih povzetkov, nikoli ni bil nova pasma ptičarjev, pač pa od vsega začetka namensko vzrejen kot zmogljiv, prislovčno žilav, uporaben pes (tudi popolno uporaben pes). Tako je bila tudi nedvoumna jasna ideja uresničena z ustanovitvijo Nemške zveze za žimavce leta 1902.

Raznovrstnost nemškega žimavca

Kdor je prek štirideset let vodnik žimavcev, se je lahko tudi iz lastnih in izkušenj prijateljev pa tudi drugih vodnikov dobro spoznal s sposobnostmi te pasme. Zanesljivo prinašanje fazanov iz še tako zarasle goščave, iskanje obstreljenega zajca ali lisice, dosledno in vztrajno sledenje ali pa zasledovanje in prinašanje obstreljene race so za vodnika povsem samoumevne lastnosti, pa tudi zaustavljanje obstreljene srnjadi, divjih prašičev ali jelenjadi. Zagovorniki predvsem drugih pasem lovskih psov so pogosto dvomili v sposobnosti »visokonogih«, vsestransko uporabnih psov, tudi žimavcev, za grmarjenje in šarjenje. V svoji petdesetletni lovski praksi sem vsako leto doživljal ravno to, da sem opazoval, da pri lovu na divje prašiče ti psi niso v ničemer zaostajali za terierji. Okrog nas ne poznam lovišča, kjer na skupnih lovih ne bi naleteli na divje prašiče. Zato je pri nas razprava o visokonogih psih povsem odveč. Vsako leto sem bil večkrat gost na pogonih na divje prašiče v obrečnem ni-

Vse foto: S. Volančič

žinskem lovišču, kjer je triurni pogon potekal skozi neprehodne goščave vrbovja, skozi blato ter ponekod skoraj do kolen segajočo vodo. V takih razmerah so imeli težave celo terierji, tako da je prašiče uspelo spraviti pred stojišča le s pomočjo nemških žimavcev pa tudi kratkodlakih ptičarjev. Podobno je z vsakoletnimi pogoni na velikih koruznih njivah. Tudi v takih razmerah je uspelo divje prašiče spraviti na čistino le s sodelovanjem terierjev in žimavcev.

Naslednje delovno področje za žimavce je pri nas (Nemčija) lov na divje gosi na jezerih. Večkrat sem doživel, da je žimavec padlo gos prinesel tudi iz stometrške oddaljenosti, in to pri občutnih valovih. Izkušen pes si je natančno zapomnil mesto, kamor je padla gos. Tako zahtevnim nalogam so druge pasme le redko kos. Ostrost na divje prašiče je pri večini žimavcev vsaj tako izrazita kot pri terierjih, ki so kljub srčnosti telesno prešibki. Imel sem žimavca, ki je bil zelo priljubljen med gonjači. Na pogonih je zaustavil vsakega ozimca, zdravega ali obstreljenega. Prav tako mu ni bilo težko zaustaviti ranjenega lanščaka. Podobno velja tudi za ostrost na male zveri, kar je bil in kar je še vedno eden od vzrejnih ciljev. Kot primer naj služi dogodek iz minule jeseni, ko je moj prijatelj med nočnim čakanjem obstrelil rakunastega psa ali enoka, ki se je zatekel v koruzno njivo. Slabe pol ure po polnoči sem bil z mojim žimavcem na nastrelu in kmalu sva zaslišala njegov oster

lajež. Približno sto metrov daleč je držal ranjenega rakunastega psa, težkega okrog osem kilogramov. Takih in podobnih primerov, ki dokazujejo vsestransko uporabnost žimavcev, je še veliko. Dopolnjujejo jih izkušnje vodnikov žimavcev v Severni Ameriki, kjer imajo v drugačnih razmerah opravka z divjadjo drugih vrst. To velja tudi za ne tako redke prijatelje žimavcev v južni Afriki, Argentini in številnih drugih državah, kjer je ta pasma včasih tudi v ekstremnih razmerah ena od najbolj priljubljenih lovčevih pomočnikov.

Žimavec kot krvosledec

In kako je s sposobnostjo za delo po krvnem sledu? Povsem zanesljivo je, da vsak žimavec le ni primeren za pogosto težko delo po krvnem sledu. Zanesljivo pa je mogoče tudi žimavca izšolati, da je poleg drugega dela sposoben izdelati manj zahteven, nekaj stometrski krvni sled. Prav v te namene jih je izšolana večina. Kadar pa imamo v mislih več kilometrov in dan star krvni sled, je za uspeh nedvomno potreben resnično dobro izšolan in specializirano usmerjen žimavec.

O nagnjenosti žimavca za delo po krvnem sledu se moramo prepričati še pred začetkom šolanja. Imeti mora poudarjeno voljo za sledenje, povezano z vztrajnostjo in mirnostjo ter delati z nizkim nosom.

Opravljenemu preizkusu dela po krvnem sledu morajo slediti zahtevnejše preizkušnje, poleg tega pa je treba izkoristiti vsako možnost za praktično delo. To je

edini način, da tudi žimavec postane enakovreden vrhunskim barvarjem.

Kadar v lovskih revijah bremo poročila o krvosledniških preizkušnjah na 20- ali 40-urnem sledu, so med uspešnejšimi psi tudi žimavci! To je zgovoren dokaz o sposobnosti žimavcev tudi na zahtevnem področju dejavnosti. Najbolj pa so prepričljivi

Gonič ali ne gonič, to je še vedno vprašanje!

Pred nedavnim smo s predstavniki Vzrejne komisije za goniče Slovenije v reviji Kinolog razpravljali o vzreji in delu z goniči. O tem vprašanju je bilo pri nas javno in v občilih veliko premalo omenjenega, zato sem sklenil te stvari spraviti na papir, da bi lovsko-kinološki javnosti pokazal, da nam ni vseeno za usodo naših goničev, pa tudi drugih ter da trenutno stanje terja spremembe.

Z zadovoljstvom sem opazil, da je članek, objavljen v reviji Kinolog 2, vzbudil zanimanje tistih, ki jim je bil namenjen in da so nanj celo odgovorili.

Takoj na začetku moram zapisati, da je med branjem moje zadovoljstvo od besede do besede vedno bolj kopnelo, ko sem iz odgovora (povzetek odgovora je v nadaljevanju) razbiral, kakšno je mnenje ter prepričanje takšnega strokovnega organa, kot je vzrejna komisija (v nadaljevanje

uspehi v praksi, za kar imamo skoraj vsak dan nove dokaze.

V naši podružnici Nemške zveze žimavcev za Mecklenburg - Vorpommern (Predpomorjansko) zlasti poklicni lovci prisegajo na uporabnost žimavcev tudi na težavnih krvnih sledovih jelenjadi, damjakov in divjih prašičev. Podobne so izkušnje v stanovskih organizacijah v starih in novih zveznih deželah. To dokazujejo izmenjave mnenj na srečanjih in v lovsko-kinološki literaturi, tudi v tisti najstarejši v starih revijah in knjigah.

Nemški žimavec – zvest lovčev spremljevalec

Poleg vsega navedenega je za številne lovce lov z lastnim psom del lovčeve osebnosti in etike. Lasten lovski pes ni zgolj stalen spremljevalec, temveč nepogrešljiv, tako kot puška ali dvočlani. Ob tem se kar sam ponuja odgovor, naj bo ta lovčev spremljevalec, čeprav ga v vsem letu neposredno potrebujemo le desetkrat ali še manjkrat, zvest, telesno lep, do družine priazen, vsestransko uporaben in zanesljiv nemški žimavec.

Po članku prof. dr. Dieterja Birnbauma v Deutsch - Drahthaar Blaetter, 4/2005 – prevedel Blaž Kržec.

VK) oz., kako gleda na tako zahtevno dejavnost, kot je izdajanje vzrejnih dovoljenj (v nadaljevanju VD).

Najprej naj ponovim misel, ki je bila rečena nit že v mojem prvem prispevku: »Vzreja čistopasemskih psov je upravljanje z dediščino, ki so nam jo zapustili naši predhodniki – kinologi, odnos do vsakršne dediščine pa zrcali kulturno in mentalno razvitost naroda ali ljudi, ki s to dediščino upravljajo.«

Da ne bo videti, da je moj namen obtoževati vse po vrsti, bom svoje mnenje tudi obrazložil v upanju, da bom tako prispeval k boljšemu delu organov, ki se ukvarjajo z lovsko kinologijo v Sloveniji.

Jože Vester, ki se je že mnogokrat izkazal kot velik poznavalec lovskih psov, navaja, kako so v preteklosti na zborih sodnikov sklenili, da zaradi preprečevanja nerodovniške vzreje lovskih pa-

sem omogočijo športnim vodnikom lovskih psov pridobiti VD, ne da bi pes opravil lovsko delovno preizkušnjo. Ob tem še navaja, da so se med drugim zgedovali tudi po sosednjih državah, kjer naj bi vzrejo vodili na podoben način. Pa se seznanimo, kako je z nerodovniško vzrejo lovskih pasem.

Vemo, da se v svetu kinologije vedno pojavljajo pasme, za katere vlada večje zanimanje, posledica česar je številčnejša vzreja, še bolj pa je ob tem opazen občuten dvig cen takih psov. Tako imamo na eni strani pse, ki stanejo 500, 600, ... 1000 €, na drugi strani pa kopico kandidatov, ki bi radi imeli takega psa. In kaj se zgodi? Najdejo se ljudje, ki jim je bolj kot kinološka etika vseh zaslužek in začnejo z vzrejo takih pasem brez ustreznih dokumentov.

Izhajajoč iz tega ugotovimo, da je ključni razlog za vzrejo nerodovniških psov, da se rodovniški psi prodajajo po vrtoglavih, za mnoge nedostopnih cenah. Zato se ljudje odločajo za nerodovniške, ki so vsaj polovico cenejši, ne pa da jih v to sili strah pred opravljanjem delovnih preizkušenj.

Dokaz za to lahko najdemo pri delu VK za ptičarje, ki za izdajo VD zahtevajo delovno preizkušnjo od čisto vsakega psa ne glede, v kakšne namene služi vodniku. Ob tem je pomembno poudariti, da je večina irskih in škotskih setrov v Sloveniji v rokah športnih kinologov, še pomembnejši pa je podatek, da je v Sloveniji kljub strogosti VK za ptičarje nerodovniške vzreje setrov zanemarljivo malo v primerjavi z njihovo veliko priljubljenostjo.

Drugi razlog za nerodovniško vzrejo velja iskati v splošni kinološki zavesti v Sloveniji. Veliko je ljudi, ki bi radi imeli psa, vendar se z njim ne nameravajo aktivno ukvarjati na način, kot so razstave, pasje tekme, lov ipd. Zato jih tudi dokumentacija in poreklo psa ne zanimata.

Vzreja nerodovniških psov je torej – ob dokaj nizki kinološki zavesti – vprašanje in posledica tržnega načela o ponudbi in povpraševanju, s čimer pa se VK za goniče ni treba ukvarjati niti ni to njena naloga. Če pes nima rodovnika, potem s pasmo in z VK nima nič več skupnega in se torej s stališča vzreje poistoveti z drugimi križanci. Tak pes niti njegovi morebitni potomci ne bodo nikoli več vplivali na delovne ali zunanje lastnosti pasme, kateri

so podobni. Bodo pa zato na pasmo občutno vplivali psi, ki jim je VK izdala VD, čeprav si ga iz takih ali drugačnih razlogov ne zaslužijo! Taki psi s prenašanjem neznanih lastnosti kvarno in trajno vplivajo na nadaljnji obstoj in razvoj pasme, gledano z lovskega stališča pa to ponavadi pomeni, da se lovci od takih pasem lahko kar poslovimo (primer: koker španjel).

Toliko o nerodovniški vzreji in VD. Sedaj pa se posvetimo še drugim dejavnostim vzrejne komisije.

Če poskušam nadaljevati z iskanjem nestrokovnosti pri delu VK za goniče, se mi najprej postavi vprašanje, **kdo v Sloveniji skrbi za avtohtone goniče**. Je to komisija za avtohtone goniče, ki po zadnji odločitvi FCI sicer sploh nima več razloga za svoj

t.i. »avtohtonih pasem«, razen enega vodnika, kar si lahko ogledamo v Lovcu. Ker tekma ni bila javno objavljena, se drugi vodniki niso mogli obrniti na odgovorne v svojih LKD oziroma so to naredili potem, ko je bila tekma žal že končana. Tako jim je bila odvzeta možnost, da bi se tekme morda lahko udeležili. In ker **Jurij Rihtaršič** v svojem poročilu navaja, da je bila tekma izborna, povejmo, da tako niso imeli možnosti kandidirati v izboru za evropsko prvenstvo!

Najbolj žalostno pa je, da nas generacija kinologov, ki je odgovorna za to, da smo izgubili avtohtone pasme, zdaj, ko so te pasme že uradno dodeljene Hrvaški, posiljuje z njimi in se do vodnikov drugih pasem goničev obnaša zapostavljajoče! Nekateri vodniki goničev zaradi ranje-

valne trojke v *posamični konkurenci* in *konkurenci tropov*. Žal ob branju poročila ugotovimo, da je bila za avtorja pomembnejša cena »zadnje večerje« na zaključni slovesnosti, kot pa sam razplet tako pomembne prireditve, kot je evropsko prvenstvo za goniče. Ker se na tak način z goniči ukvarjamo pretežno le v Evropi, lahko evropsko prvenstvo štejemo praktično kot svetovno prvenstvo. Tako sem se s preostalimi uvrstitvami seznanil šele iz objav v tujih revijah, ki so o udeležencih pisale nesebično, ne glede na narodnost in pasmo psa, ki so ga vodili tekmovalci. Kar pa zadeva ceno večerje, lahko rečem le tole: »*Kdor nima za brašno, naj pač ne vandra po svetu.*« Menim, da smo prav zaradi »predragih večerij« oropani treh veličastnih pasem goničev, ki pomenijo izjemno narodno bogastvo slovenskega naroda, četrto (planinskega goniča) pa smo kar »zabarantali«.

Veliki narodi, kot so Španci, Italijani, Angleži, Nemci ... itn. imajo eno, dve, morda tri pasme goničev, dvomilijonski slovenski narod pa je imel kar **štiri** pasme, ki so bile neizmerno etnološko bogastvo naroda, dandanes pa smo zaradi peščice zaslužnih oropani svoje dediščine. Pa se odgovorni za to malomarno dejanje še vedno ukvarjajo s kinologijo!? Odgovor poiščite sami!

Za konec moram popraviti še J. Vestra, ki je v odgovoru na moj prvi prispevek (Kinolog 2) napisal, da FCI predpisuje preizkušnje za pasme goničev samo kot pogoj, da lastniki lahko osvojijo naslov mednarodnega prvaka v lepoti.

Preizkušnje naravnih zasnov (PNZ) so potrebne izključno samo za pridobitev vzrejnega dovoljenja ter za lov.

Za osvojitve naslova državne ali mednarodnega prvaka v lepoti pa je treba uspešno opraviti lokalno ali državno uporabnostno tekmo, na podlagi katere nam KZS izda mednarodni certifikat o delu, s tem pa se lahko na razstavi prijavimo v razred *delovni*, kjer se potegujemo za kandidaturu CAC (PSD, 88. člen, tretja alineja prvega odstavka). Izhajajoč iz tega in upoštevajoč ravnanje VK, ki favorizira »avtohtone pasme«, bi lahko sklenili, da z drugimi pasmami v Sloveniji skoraj ne moremo osvojiti naslova mednarodnega prvaka po običajni poti!

Prispevek zaključujem v upanju, da bo odgovorne spodbudil k razmišljanju in posledično se-

Kratkodlaka istrijanka z leglom

obstoj, ali je to VK za goniče, katere temeljna naloga je skrb za strokovno vzrejo vseh pasem goničev? Slednja namreč v zadnjem času s svojim ravnanjem daje slutiti, da ji je mar le za istrske in posavske goniče, vse druge pasme goničev pa so le nujno zlo, s katerim se mora ukvarjati pri svojem delu.

Tako smo bili lani lahko priča, da je **VK za goniče organizirala državno tekmo za goniče brez javnega razpisa** oz. natančneje: v reviji Lovec je bilo v začetku leta objavljeno, da bo državna uporabnostna tekma 6. 11. 2004 ter da bosta čas in kraj določena naknadno. V resnici pa je bila tekma 23. 10. 2004, ne da bi bila sprememba datuma in kraj objavljena v ustreznih občilih. Udeleženci tekme so bili povabljeni osebno po telefonu. Neuraden in tudi nelegalen pogoj za udeležbo pa je bil, da so vodniki ene izmed

nega slovenskega ponosa nočejo več voditi omenjenih pasem ...

Kljub vsemu navedenemu si izbrani vodniki psov, ki so se na evropskem prvenstvu odlično izkazali, zaslužijo iskrene čestitke, a se hkrati sprašujem, na podlagi česa si J. Rihtaršič v imenu VK za goniče pripisuje zasluge za doseženi uspeh!? Menim, da so za uspehe psov zaslužni le vodniki sami. Zato se mi zdijo navedbe o »uspehu« VK za goniče Slovenije, objavljene v Lovcu in tudi Kinologu, napihnjene, predvsem pa zavajajoče za tisti del javnosti, ki ni natančneje seznanjen z razmerami v lovski kinologiji.

Poleg tega smo pričakovali, da bo v poročilu o evropskem prvenstvu mogoče prebrati tudi, kako so se na omenjenem pomembnem tekmovanju uvrstili drugi udeleženci prvenstva oz., da bodo objavljene vsaj zmago-

veda tudi k boljšemu delu na področju vzreje goničev v Sloveniji. Kot sem že rekel: *Ni časa za užaljenost, saj je pred nami novo obdobje, žal brez naših goničev, zato pa s kinologi, ki bi radi aktivno sodelovali pri vzreji in delu z goniči.*

Karlo Korčec

www.pticarji.net

Že nekaj časa je bila skrita želja članov Društva ljubiteljev ptičarjev, da bi zajadrali tudi v vode svetovnega spleta, odprli svojo internetno stran ter se tudi po tej strani približali svojim članom in drugim ljubiteljem psov.

V zgodnjih poletnih mesecih sta se za postavitev in oblikovanje internetne strani odločila naša člana Katarina Djaniš in Aljaž Šobar. Postavila sta osnovo strani in začela iskati informacije o vsebini in konkretni obliki. V upravnem odboru DLP smo se

temu z veseljem odzvali in jima še z nekaterimi člani pomagali ustvariti stran, kakršno imamo zdaj.

Na spletni strani Društva ljubiteljev ptičarjev vodniki in ljubitelji ptičarjev lahko najdejo mnogo zanimivih in koristnih informacij o samem društvu, o vzgoji in šolanju ptičarjev, o prireditvah v Sloveniji in tujini, tu so tudi razni pravilniki, zakoni in standardi, sezname plemenjakov, obvestila o leglih, mali oglasi, zanimive povezave na spletne strani drugih kinoloških organizacij, galerija fotografij in še in še.

Predvsem pa je takšna oblika komuniciranja pomembna tudi za predstavitev društva, naših psov in slovenske lovsko kinologije v tujini. Pripomore k navezovanju stikov s tujimi zvezami, klubi, vodniki in vzreditelji, hkrati pa je sodobno in uporabno »okno v svet«.

Andreja Strajnar
DLP

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):
O:5/I, m: 5/I, 25. 9.
Ivan Fišer, Slape 29/a,
2323, Ptujška Gora.

Hanovrski barvarji (SLRHB):
O:5/II, m: 5/II B, 2. 10.,
Branko Plesnik, Križan Vrh 23,
3256 Bistrica ob Sotli.

Angleški poenter (SLRPo):
O:5/PPA, m: 5/PPA, 16. 8.,
Janez Brajkovec, C.B.E. 1B,
8330 Metlika.

Irski setri (SLRIS):
O:5/III, m: 5/I PZP - 50 t.,
JZP-165 t., 23. 7.,
Novak in Cerar, Lovska 10,
1000 Ljubljana - Zalog.

Labrador retriever (SLRLR):
O: 5/TP-R, m: 5/TP-R, 30. 7.,
Jože Štebih, Orešje 68,
22250 Ptuj.
O: 5/TP-R, m: 5/TP-R, 12. 9.,
Barbara in Iztok Krupak,
Črna vas 235,
1000 Ljubljana.
O: 5/TP-R, m: 4/TP-R, 19. 8.,
Jože Vester, Zvirče 84,
4290 Tržič.

Nemški prepeličarji (SLRPr):
Serci:
O:4/II, m: 5/I, 20. 7.,
Matija Vintar, Gorjanska 8,
8311 Kostanjevica.

Ljubljana, 28. 7. 2005
KINOLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE

Mali oglasi

Prodaj dobro ohranjen strelni daljnogled Leupold Vari – XIII, 3,5 – 10 x 50 Tactical, z montažo za Steyr SSG. Cena 450 €. Tel.: 041/592-933.

Prodaj kombinirano puško – bokarico puško, kat. C2, ČZ Brno, kal. 16/7 x 57 R, z menjalnimi cevmi 16/16 in str. daljnogledom. Puška je bila skoraj neuporabljena. Kupcu podarim staro lovsko puško znamke Hebsacker, kal. 7,9 mm, Mauser. Tel.: (02) 566-93-54.

Prodaj Suhlovo bokarico, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom 6 x 42 (Suhlova montaža). Puška je kot nova. Tel.: 041/287-387.

Prodaj, šibrenico brezpetelinko, znamke Krupp, kal. 12 – 12. Tel.: 041/287-387.

Prodaj karabinko CZ, kal. .243 Win., s str. daljnogledom 3 – 9 x 40. Tel.: 040/396-280.

Kupim MK puško od prvega lastnika. Tel.: 031/800-615.

Prodaj risanico CZ, kal. .30 – 06, s str. daljnogledom Kahles 1,1 – 4 x 20, z rdečo piko. Tel.: 041/707-628.

Prodaj revolver Taurus, kal. .357 Mag. Tel.: 031/803-303.

Izdelujem gamsove čope (tudi iz dlake divjega prašiča, jelena in jazbeca). Tel.: (04) 51-41-181 ali 041/819-231, Basaj.

Prodaj Mitsubishi L200, TD, 1995, 185.000 km, kasoner s 4 vrati, dobro ohranjen. Cena 1.550.000 sit. Tel.: 031/611-708.

Prodaj karabinko, izdelek Puške Krnj, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom 3 – 9 x 42 in češko bokarico, kal. 16/16, mod. 585, z ejektorji. Obe puški sta bili malo uporabljani. Tel.: 041/264-132.

Prodaj mladega bavarskega barvarja; leglo 7. 6. 2005. Tel.: 041/543-725.

Prodaj vietnamske prašiče ali jih zamenjam za muflone ali damjake za nadaljnjo rejo. Tel.: 031/660-743.

Ugodno prodaj ameriški strelni daljnogled Simons 3 – 10 x 44, 6,5 – 20 x 40 in rdečo piko (42 mm). Tel.: 041/315-720.

Prodaj nemškega terierja izredno delavnih staršev, stara 4 mesece. Oče 5/I, VUP, UP, KS; mati 5/I, VUP, UP, KS. GMS: 041/318-899.

Prodaj džip Willis, posebej prirejen za lovsko uporabo. Tel.: 041/568-504.

Prodaj avtomatske naprave, primerne za krmilnice (dimenzije 130 x 70 x 25 mm), z možnostjo nastavitve 20 različnih programov in časov delovanja (od 0 do 20 sekund) Garancija 1 leto. Tel.: 041/551-546.

Prodaj novo karabinko, kal. .243 Win. Tel.: 040/237-808.

Ugodno prodaj Suhlovo tricevko, kal. 12 – 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Habicht 6 x 42 (Suhlova montaža). Puška je dobro ohranjena. Tel.: 031/812-460.

Prodaj brak-jazbecarja (psa in psičko) odličnih staršev, stara 3 mesece. Tel.: (04) 257-11-76.

Zelo poceni prodaj nov (še zapakiran) **strelni daljnogled** Tasco Zoom 3 – 9 x 40, polnjen z dušikom. Cena samo 18.000 sit. Tel.: 041/217-768.

Ugodno prodaj novo polavtomatsko risanico Heckler & Koch SLB – 2000 Light, kal. .30 – 06 (7,62 x 63). Cena 60.000 sit. Tel.: 041/217-768.

Prodaj posavskega goniča, starega 4 leta, z vzrejnimi dovoljenjem (tel. ocena odlična). **Prodaj tudi istrsko kdl. goničko**, staro 3 leta (tel. ocena dobro), ter **nemškega lov. terierja**, starega 4 leta (tel. ocena odlično). Tel.: (01) 754-01-76.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 16/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 16/16 in montiranim str. daljnogledom Ajak. Puška je dobro ohranjena, vredna ogleda. Tel.: 041/960-837.

Prodaj revolver Smith & Wesson, kal. .357 Security. Tel.: 031/590-579.

Prodaj karabinko, kal. 8 x 57 IS, z naprožilom (izdelek puške Longyke) in strelnim daljnogledom Meopta 6 x 42 ter češko bokarico, mod. 2CPL, kal. 16/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 16/16 ter montiranim str. daljnogledom Zrak 6 x 42. Tel.: (01) 894-80-68 ali 041/377-848.

Prodaj rusko šibrenico, kal. 16/16, z vložno cevjo Krighoff 44, kal. .22 Mag in s str. daljnogledom 6 – 24 x 40 Tasco ter **lovski zimski kraj** Mura, št. 108. Tel.: 041/618-922.

Prodaj novo enocevno šibrenico Beretta, kal. 16 (zložljiva, primerna za v nahrbtnik). Tel.: 041/648-072.

Prodaj karabinko Mannlicher, kal. .222 Rem., s str. daljnogledom (Suhlova montaža). Tel.: 031/633-992.

Odstrel smjaka, damjaka ali muflona prodaj ali zamenjam za odstrel medveda. Tel.: 051/420-429.

Prodaj boroveljsko tricevko – petelinko, kal. 6,5 x 70 R/16 – 16, ter **risanico** – prelamačo, kal. 6 x 62 Freres. Tel.: 041/727-881.

Prodaj boroveljsko risanico – prelamačo, kal. .222 Rem., s str. daljnogledom Kahles 6 x 42 (puška je tekmovalna), nov, **gumiran spektiv** Tasco 16 – 38 x 50 in **polavtomatsko puško** Benelli, kal. .30 – 06 Spr. Tel.: 031/380-448.

Prodaj nemške prepeličarje – rjavce, stare 3 mesece.

Oče in mati imata ocene 5/1. Tel.: (01) 764-68-14 ali 041/276-462.

Prodaj risanico CZ, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom. Cena po dogovoru. Tel.: 031/44-27-44 ali (02) 528-10-90.

Prodaj posavsko goničko, poleženo 1. 4. 2005, že vodeno v lovišče. Tel.: (05) 374-52-08 ali 051/410-302.

Prodaj nemško lovsko terrierko, staro 2,5 leta, s telesno oceno 4 in I. oceno v delu. Tel.: 041/645-762.

Prodaj nemško lovsko terrierko (resasto), staro 3 mesece. Tel.: 031/406-665.

Prodaj mlade brandl brake, odličnih staršev (leglo 1. 8. 2005). Tel.: 041/525-314.

Prodaj 4 mesece starega bavarškega barvarja. Tel.: 031/889-383.

Prodaj leglo (8. 6. 2005) **nemških prepeličarjev - sercev**, odličnih staršev. Tel.: 041/620-862.

Kupim rabljeno bock šibrenico Merkel Suhli, kal. 12/12, mod. 200 E ali 201 E. Ponudbe sprejemam po tel.: 040/367-085 (med 19. in 21. uro).

Prodaj 3 mesece stare tribarvne nemške goniče (samčka in samičko). So zelo lepi in potomci odličnih staršev. Tel.: (03) 581-33-25 ali 031/530-755.

Prodaj kratko karabinko, kal. 5,6 x 57 (ali jo zamenjam za karabinko kal. .223 Rem. .308 Win.), **pištolo M 57** (predelano), **strelni daljnogled Fomei 2,5 - 10 x 56** (nov) ter **neprebojni jopič**. Tel.: 031/209-999.

Prodaj lovsko kombinirko, kal. 7 x 57 R - 16, z naprožilom in montiranim str. daljnogledom Zeiss 6 x 32. Tel.: (03) 580-11-55 ali 031/504-486.

Prodaj gladkodlako prinašalko z rodovnikom (iz odličnega legla). Psička je stara leto in pol, ima odlično telesno oceno in opravljen PNZ. Predvsem je primerna za lov na malo divjad. Tel.: 031/255-465.

Prodaj karabinko, kal. .243 Win., s str. daljnogledom (Suhlova montaža) in **dvogled 7 x 42 Simmons**. Tel.: 041/365-298, po 19. uri.

Kupim letnike glasila Lovcevec (1977, 1978 in 1979). Tel.: (02) 566-94-00.

Prodaj karabinko CZ, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom ali jo zamenjam za bock šibrenico, kal. 12/12. Tel.: 041/829-284 ali 051/604-947.

Prodaj po naročilu izdelano karabinko, kal. 8 x 68, s str. daljnogledom Zeiss 8 x 56 (Suhlova montaža). Puška je bogato gravirana. Tel.: 041/314 346.

Prodaj dobro ohranjeno češko bokarico, kal. 7 x 57 R/16 S,

s str. daljnogledom ali brez. Cena po dogovoru. Tel.: 031/361-308.

Kupim kovinsko shrambo za naboje od starejše puške (v lesenem kopitu), izvedba »pod kapo« oziroma »pod rame-njačo«, starost okrog 60-100 let. Izbrano kovinsko shrambo zelo dobro plačam. Tel.: 031/734-409.

Sešijem Vam usnjena lov-ska oblačila - telovnik, suknjič ali pumparice iz mojega ali prinesešnega usnja. Tel.: 041/473-859, zvečer.

Prodaj 4 mesece stare tri-barvne nemške goniče, odličnih staršev. Tel.: 031/680-772.

Prodaj istrske kdl. goniče, stare 1 leto (samičke). Tel.: 041/505-061.

Prodaj karabinko, kal. .243 Win., s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42. Tel.: 041/682-488.

Prodaj risanico Orbis, M-113, kal. 7 mm. Rem. Mag., z novim str. daljnogledom Meop-ta 7 x 50 (rdeča pika). Cena 230.000 sit. Tel.: 041/485-488.

Prodaj nerabljeno ameriško lovsko repetirko Ruger 77, kal. .300 Win. Mag. Cena 600 €. Tel.: 041/376-491 (ob delavni-kih, dopoldne).

Prodaj mlade brak-jaz-bečarje, poležene 8. 8. 2005. Tel.: 041/343-849, Ivan.

OKTOBER						
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)			
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet.	konec
1. So	4:40	18:08	7:00	18:42	5:56	19:46
2. Ne	5:46	18:24	7:01	18:40	5:57	19:44
3. Po	6:53	18:39	7:03	18:39	5:58	19:42
4. To	8:01	18:55	7:04	18:37	6:00	19:41
5. Sr	9:12	19:14	7:05	18:35	6:01	19:39
6. Če	10:27	19:38	7:07	18:33	6:02	19:37
7. Pe	11:43	20:10	7:08	18:31	6:04	19:35
8. So	12:58	20:52	7:09	18:29	6:05	19:33
9. Ne	14:06	21:47	7:11	18:27	6:06	19:31
10. Po	15:03	22:57	7:12	18:25	6:07	19:29
11. To	15:48	-----	7:13	18:23	6:09	19:27
12. Sr	16:22	0:17	7:14	18:22	6:10	19:26
13. Če	16:48	1:40	7:16	18:20	6:11	19:24
14. Pe	17:09	3:04	7:17	18:18	6:13	19:22
15. So	17:28	4:26	7:18	18:16	6:14	19:20
16. Ne	17:47	5:46	7:20	18:14	6:15	19:19
17. Po	18:06	7:06	7:21	18:12	6:17	19:17
18. To	18:28	8:26	7:23	18:11	6:18	19:15
19. Sr	18:54	9:45	7:24	18:09	6:19	19:14
20. Če	19:27	11:02	7:25	18:07	6:21	19:12
21. Pe	20:09	12:14	7:27	18:05	6:22	19:10
22. So	21:00	13:15	7:28	18:04	6:23	19:09
23. Ne	21:59	14:06	7:30	18:02	6:24	19:07
24. Po	23:04	14:45	7:31	18:00	6:26	19:06
25. To	-----	15:15	7:32	17:59	6:27	19:04
26. Sr	0:12	15:38	7:34	17:57	6:28	19:03
27. Če	1:19	15:58	7:35	17:56	6:30	19:01
28. Pe	2:26	16:14	7:37	17:54	6:31	19:00
29. So	3:32	16:30	7:38	17:52	6:32	18:59
30. Ne	3:39	15:45	6:39	16:51	5:34	17:57
31. Po	4:46	16:01	6:41	16:49	5:35	17:56

NAMIBIJA KUDUBERG FARMA

VAM NUDI FOTOSAFARI

IN LOV NA 15 VRST ANTILOP
V DOMAČEM VZDUŠJU.

ZA VSE DODATNE INFORMACIJE
SMO DOSEGLJIVI PO
GSM: 031/669-615.

KOLEDAR DIVJAD 2006

Trinajst vrhunskih posnetkov naše divjadi.
Format: 34x48 cm + pasica za dotisk vaše firme.

CENA: 880 SIT
(Cena z 20% DDV znaša 1.056,00 SIT.)
Poštnino zaračunamo posebej.

NOVOLETNE VOŠČILNICE
15 različnih motivov naše divjadi.

Albrehtova 54, 1291 Škofljica
Tel./faks: (01) 366 72 98
GSM: (051) 22 66 89
e-mail: grmi.doo@siol.net

GRMI

INDUSTRIJSKA GONJA TRZIN
Dobrota 1
Telefon: 06 386 031 582 13 10
GSM: 06 386 48 524 355

3H JAKNA IZ LOONA IN JAKNA IZ
TERMO VELURJA
WATER & WIND STOPPER

NOTRANJA STRAN JAKNE JE PREVLEČENA
S PARO PREPUSTNO FOLIJU, KI ODVAJA
PARO IN NE PREPUŠČA VODE IN VETRA.
VSI ŠIVI SO VARJENI.

ČAKALNE YREČE IZ LOONA
PUMPARICE IN DOLGE HLAČE IZ LOONA
ČERCE IZ LOONA
JAKNE IZ TERMOVELURJA
DELOVNE SRAJICE
DELOVNE, VODOODBOJNE PODOLOŽENE
IN NEPODOLOŽENE BOMBAŽNE HLAČE
JAKNE IZ VODOODBOJNEGA BOMBAŽA
POLO MAJICE IZ BOMBAŽA

SPREJEMAMO TUDI NAROČILA PO POŠTI.

Hubertus

club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

KAMERUN

Lov od decembra do maja

14-dnevni safariji na veliko afriško
divjad z izredno ugodnimi odstrelci:

sion	3.100 €,
lev ali orjaški eland	2.600 €,
savanski in rdeči bivol/roan/ nilski konj	1.600 €,

Na voljo več vrst ekvatorialnih antilop.

MADŽARSKA

Lov na jelena po roku

4-dnevni program lova na jelena
z vključenim odstrelom ene trofeje
ALL INCLUSIVE **že od 990 €.**

HRVAŠKA

Pogoni na divje prašiče v najboljših
državnih loviščih, kjer povprečni
dnevni odstrel skupine presega
20 glav divjadi **že od 75 € naprej.**

Terminalova: 19. in 20. 11. 2005.
(Število udeležencev je omejeno!)

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR, d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
tel. +faks: 01 426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

SERVIS

DALJNOGLEDI - SPEKTIVI

NIKON - SWAROVSKI
MEADE - BRESSER - ZEISS

Lovsko-kinološko društvo Ptuj
in
Društvo ljubiteljev ptičarjev

prirejata

3. DRŽAVNO PRVENSTVO PTIČARJEV za prehodni pokal sv. Huberta CACT – SLO

Prvenstvo bo v soboto, **12. novembra 2005**, v lovišču LD Sv. Marjeta niže Ptuja. Zbor bo na dan prireditve ob 8. uri pred lovskim domom LD Sv. Marjeta niže Ptuja v Placerovcih.

Startnina: 6.000 sit; plačati jo je treba na dan prvenstva pred začetkom prireditve.

Vse dodatne informacije po tel.: **02/745-02-81** (LKD Ptuj, g. Obran) ali **041/631-781** (F. Muzek).

Pogoj: Za udeležbo na prvenstvu mora imeti pes/psica uspešno opravljeno JZP.

Tekmovati bo mogoče *posamezno* in *ekipno*, oboje za prehodni pokal. Ekipo je treba prijaviti pred začetkom prireditve in jo sestavljata dva vodnika s psoma iz iste LD ali LKD.

Čitljivo izpolnjene prijavnice (dobite jih na sedežu LKD Ptuj ali na spletni strani DLP: www.pticarji.net) s fotokopijo obeh strani rodovnika pošljite na naslov: **LKD Ptuj, Potrčeva 45, 2250 Ptuj**.

Število tekmovalcev je omejeno na 20!

Zadnji rok prijave: **20. 10. 2005**

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
tel. +faks: 01 426 32 72
e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

daljnogled
Nikon Monarch 6X42
cena: 86.500,00 sit

LITVA – LOV S POGONOM na losa, divje prašiče, jelenjad, srnjad in volka. 3 dni lova, 4 polni penzion v lovišču, prevozi od – do Rige ter odstrel divjadi za 1.490 €. Lov skupine v spremstvu PASATA od 9. do 14. novembra.

LOV NA MUFLONA V DALMACIJI: 2 dni lova in odstrel muflona z rogovi do medalje za 899 €, v medalji pa za 990 €.

TURČIJA: 990 € za 7 dni; od tega 5 dni lova s pogonom na divje prašiče. Odhod organizirane skupine 25. 11. 2005.

LOV S POGONOM NA DIVJE PRAŠIČE vsako drugo soboto od novembra do januarja v državnih in koncesijskih loviščih na HRVAŠKEM. 3 do 4 pogoni na dan od 80 € /lovca/dan. Ni doplačila za odstrel kapitalnega merjasca.

LOV NA MALO DIVJAD na **MADŽARSKEM**. Odstrel fazana 13 €, zajca 26 €.

In še: lov na gamsa v Sloveniji in na Hrvaškem na medveda, volka, malo divjad ...

Pasat, d.o.o.

><http://www.pasat.si> > info@pasat.si > tel.: 01/428 37 40 > faks: 01/428 37 44

Društvo ljubiteljev nemških prepeličarjev

Vabi vse lastnike in ljubitelje pasme nemški prepeličar na

VZREJNI PREGLED, OBČNI ZBOR IN SREČANJE LJUBITELJEV PREPELIČARJEV.

Prireditve bo v **nedeljo, 30. 10. 2005**, z začetkom ob 9. uri na prostoru Kinološkega društva PLUTON v Ložnici pri Žalcu (izvoz z avtoceste Žalec).

Pogoji za opravljanje vzrejnega pregleda so:

- da so psi in psice na dan vzrejnega pregleda stari najmanj 14 mesecev in so v posesti organiziranega lovca,
- da so vpisani v rodovno knjigo KZS in imajo veljavno rodovno listino,
- da so telesno ocenjeni in imajo najmanj odlično ali prav dobro telesno oceno ali dobro telesno oceno za pogojno vzrejno dovoljenje,
- da so opravili delovno preizkušnjo – uporabnostno preizkušnjo s I. ali II. oceno ali III. oceno s tem, da so ocene v predmetih – nos, glasna gonja, volja za delo po sledu in veselje do vode – ocenjene z najmanj 3 (tri) ali vzrejno preizkušnjo s I. ali II. oceno ali dosega pogoje za II. oceno, razen v predmetih: prinašanje pernate divjadi, prinašanje zajca in prinašanje pernate divjadi iz vode. Namesto teh predmetov se psu prizna I. ali II. oceno na uporabnostni preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov.

Prijave je treba poslati **do 24. 10. 2005** na naslov predsednika komisije za vzrejo (Anton Selinšek, Cankarjeva 6, 3000 Celje). Prijavi je treba priložiti: fotokopijo rodovnika, obojestransko, fotokopijo delovnih preizkušenj in telesnih ocen. Na vzrejnem pregledu boste morali po potrebi predložiti tudi originale zahtevanih listin (dokumentov).

Za vse udeležence bo organizirana malica, poskrbljeno pa bo tudi včlanjevanje v društvo.

Po vzrejnem pregledu Društvo ljubiteljev prepeličarjev organizira **redni letni OBČNI ZBOR** društva, ki bo predvidoma ob 12. uri. Dnevni red bo predlagan na seji.

Vljudno vabimo vse lastnike in ljubitelje nemških prepeličarjev, naj se udeležijo vzrejnega pregleda, Občnega zbora in srečanja ljubiteljev prepeličarjev.

V A B L J E N I !

Vrhunska kakovost, sprejemljiva cena.

LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izvestna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastaviteljivost
- 10-letna garancija
- cena: **49.900,00 SIT**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42 **RD 30H** **RD 30** **RD 25H**

Optična pika 3. generacije Pasat

dolžina 112 mm, teža: 325 g, 4 velikosti mrešne pike, 7 položaj optičnih, spušča črna: 30.000,00 SIT

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11